

PROGRAM

VÄLJAREN

Läsåret
2024/2025

Borås • Bollebygd • Herrljunga • Mark
Svenljunga • Tranemo • Ulricehamn • Vårgårda

Information om gymnasieprogrammen i Borås, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

Du står nu inför ett viktigt val. Det är dags för dig att välja gymnasieprogram inför nästa läsår. Här hittar du aktuell information om gymnasieskolan.
Du hittar ännu mer information på vår webbplats gymnasievalsjuhärad.se.

Besök vår webbplats!
gymnasievalsjuhärad.se

Innehåll

ALLMÄN INFORMATION

Viktigt att veta om gymnasieskolan.....	3
Behörighet till gymnasieskolan	3
Programöversikt	4
Gemensamt för alla program.....	6
Ämnenas omfattning i de olika programmen	6
Ansökan och antagning.....	7
Att söka till en annan ort.....	7
Studieekonomi	7
Högskoleförberedande program	8
Yrkesprogram.....	10
Lärlingsutbildning.....	10
En individuellt anpassad skolgång för dig inom autismspektrat	52
Idrott och studier	53
Efter gymnasieskolan.....	54
Meritkurser och meritpoäng.....	55
Särskild behörighet	56–57
Gymnasieskolor i Boråsregionen	58
Studie- och yrkesvägledare på gymnasieskolorna	59
Öppet Hus	60
Besöksdagar på gymnasieskolorna	61

PROGRAM

Barn- och fritidsprogrammet BF.....	12
Bygg- och anläggningsprogrammet BA	14
Ekonomiprogrammet EK.....	16
El- och energiprogrammet EE.....	18
Estetiska programmet ES	20
Fordons- och transportprogrammet FT.....	22
Försäljnings- och serviceprogrammet FS.....	24
Hantverksprogrammet HV	26
Hotell- och turismprogrammet HT	28
Humanistiska programmet HU.....	30
Industri tekniska programmet IN	32
Introduktionsprogrammen	34
Naturbruksprogrammet NB.....	36
Naturvetenskapsprogrammet NA	38
Restaurang- och livsmedelsprogrammet RL.....	40
Samhällsvetenskapsprogrammet SA.....	42
Teknikprogrammet TE	44
VVS- och fastighetsprogrammet VF.....	46
Vård- och omsorgsprogrammet VO	48
Entreprenörprogrammet.....	50
TEKNIK – SPETS.....	50
International Baccalaureate Diploma Programme, IB.....	51
Särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar	52

Samverkansavtal

Gymnasieskolorna i Borås Stad, Herrljunga kommun, Marks kommun, Tranemo kommun, Ulricehamns kommun och Vårgårda kommun har ett samverkansavtal. Det innebär att du som bor i ovanstående kommuner eller i Bollebygd och Svenljunga kan söka till vilket program du vill bland Boråsregionens gymnasieskolor.

Alla elever i regionen kan söka gymnasieutbildning på Naturbruksskolorna i Västra Götaland.

För dig som är Boråsare

Hur har tidigare elever lyckats?

Vill du veta resultatet för eleverna i Borås gymnasieskolor, andelen behöriga lärare med mera?

Gå in på boras.se/jamfor.

Utlandsstudier på Marks Gymnasieskola

Hos oss finns möjlighet att studera utomlands under årskurs två via Svenska skolan, om du går Ekonomi-, Naturvetenskaps- eller Samhällsvetenskapsprogrammet.

För dig som bor i Vårgårda

Utlandsstudier på Sundlergymnasiet

För dig som bor i Vårgårda och läser ett högskoleförberedande program finns möjlighet att läsa ditt andra gymnasieår på Svenska skolan utomlands. Du är fri att välja i vilket land du vill studera.

Viktigt att veta om gymnasieskolan

GYMNASIESKOLANS OLIKA PROGRAM

Det finns 18 nationella program med olika inriktningar

Det finns två sorters program – yrkesprogram och högskoleförberedande program. Du kan läsa mer om vad det innebär på sidorna 8–11.

Saknar du behörighet till de nationella programmen kan du gå ett Introduktionsprogram. Läs mer på sidorna 34–35.

Alla nationella program ger grundläggande högskolebehörighet. På yrkesprogrammen kan du välja bort högskolebehörigheten om du vill.

KURSER OCH POÄNG

Alla ämnen i gymnasieskolan är indelade i kurser. Hur stor en kurs är anges med poäng. Vanligast är kurser på 100 eller 50 poäng, men det finns även vissa kurser som är större.

BETYG EFTER VARJE KURS

Du får flera betyg i de ämnen där du läser fler än en kurs. Du får betyg på varje avslutad kurs, vilket betyder att du får dina första betyg redan i årskurs 1.

GYMNASIEEXAMEN

Målet för dina studier på gymnasieskolan är att du ska få en gymnasieexamen. Det finns två olika gymnasieexamina – yrkesexamen och högskoleförberedande examen. Läs mer på sidorna 8–11.

ATT LÄSA SPRÅK I GYMNASIESKOLAN

Ämnet engelska och övriga moderna språk är uppdelade i sju kurser – en kurs är 100 p. Språken har en gemensam kursplan för både grundskolan och gymnasieskolan. Du fortsätter dina språkstudier på gymnasieskolan en kurs högre än du avslutade språket i grundskolan.

– När du avslutat dina studier på grundskolan med lägst betyget E i engelska har du kunskaper som motsvarar kurs 4. Den första kursen du läser på gymnasieskolan är engelska 5.

Skolorna kan erbjuda samtliga elever att välja kurser i moderna språk inom det individuella valet eller (för många program) inom programfördjupningarna. För flera av de högskoleförberedande programmen är det obligatoriskt att läsa en eller två kurser i moderna språk.

– Du som väljer att läsa ett nybörjarspråk börjar med kurs 1.

– Du som läst språket i grundskolan som språkval får börja med kurs 3.

OFFENTLIGA ELLER FRISTÅENDE GYMNASIESKOLOR

Oavsett om en skola är offentlig eller fristående gäller i princip samma regler. En viktig skillnad är att du kan söka en utbildning vid en fristående skola oavsett var du bor.

HJÄLP FÖR DIG SOM HAR ETT ANNAT MODERSMÅL

Du som läser ett nationellt program och har ett annat modersmål än svenska har vissa möjligheter att få hjälp och stöd. Du kan läsa svenska som andraspråk, få modersmålsundervisning och studiehandledning på ditt modersmål.

IDROTT OCH STUDIER

Det finns olika sorters idrottsutbildningar. Du kan söka till ett Riksidrottsgymnasium (RIG) eller till nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) som inte är riksrekryterande utan omfattas av frisök, se sidan 7. Det finns också gymnasieskolor som erbjuder lokal idrottsutbildning (LIU) inom olika idrotter. Läs mer på sidan 53.

ANTAGNINGSGREGLER FÖR FORTSATTA STUDIER

Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka efter gymnasiet.

Antagningskraven skiljer sig mellan olika utbildningar. Läs mer på sid 8–11 och 55–56.

Behörighet till gymnasieskolan

Du behöver ha lägst betyget E i ett antal ämnen för att vara behörig.

Den som uppfyller kraven bedöms klara av utbildningen. Om du inte är behörig ska skolan på bästa sätt hjälpa dig att bli behörig eller hjälpa dig på annat sätt.

Vad krävs för behörighet?

YRKESPROGRAM

Lägst betyget E i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik + fem andra ämnen.

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM

Lägst betyget E i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik + nio andra ämnen.

Om du väljer Ekonomi-, Humanistiska eller Samhällsvetenskapsprogrammet måste ämnena geografi, historia, religion och samhällskunskap ingå i dessa nio ämnen.

Om du väljer Naturvetenskaps- eller Teknikprogrammet måste ämnena biologi, kemi och fysik ingå i dessa nio ämnen.

Om du väljer det Estetiska programmet finns inga krav på vilka nio ämnen som ska ingå utöver lägst betyget E i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik.

DISPENS FÖR ENGELSKA

Du som har ett annat modersmål än svenska och har kommit till Sverige sent under grundskolan kan ansöka om dispens om du saknar betyg i engelska. Detta är främst tänkt för dig som inte läst engelska i ditt hemland och av naturliga skäl lagt mycket tid på att lära dig svenska. För att få dispens från betyg i engelska måste skolan bedöma att du har bra förutsättningar att klara din valda gymnasieutbildning. Du måste också under din gymnasietid läsa in grundskolans engelska.

INTRODUKTIONSPROGRAM – FÖR DIG SOM INTE ÄR BEHÖRIG

Skolan måste hjälpa dig som inte är behörig till gymnasieskolan. Läs mer om introduktionsprogrammen på sidorna 34 och 35.

PROGRAMÖVERSIKT

PROGRAM	INRIKTNINGAR	PROGRAMGEMENSAMMA KURSER	DU LÄR DIG...	EFTER GYMNASIESKOLAN
Barn- och fritidsprogrammet Yrkesprogram Ledarskap och människokunskap	<ul style="list-style-type: none"> Fritid och hälsa Pedagogiskt och socialt arbete 	Hälsopedagogik • Kommunikation • Lärande och utveckling • Människors miljöer • Naturkunskap 1a2 • Pedagogiskt ledarskap • Samhällskunskap 1a2	hur vi människor lär oss olika saker och hur vi utvecklas. Du får lära dig att leda aktiviteter för både barn och vuxna.	Exempel på yrkesutgångar: Bad/sporthallspersonal, barnskötare, elevassistent, personal inom idrotts- och fritidsanläggningar, personlig assistent, personlig tränare, stöd och service inom funktionshinderområdet, väktare.
Bygg- och anläggningsprogrammet Yrkesprogram Hus och vägar	<ul style="list-style-type: none"> Anläggningsfordon Husbyggnad Mark och anläggning Måleri Plåtslageri 	Bygg och anläggning 1 och 2	till exempel snickeri, anläggningsarbete, att köra anläggningsfordon, målning, plåtslageri och betongarbeten.	Exempel på yrkesutgångar: Anläggningsmaskinförare, beläggningsarbetare, bergarbetare, betongarbetare, byggnadsmålare, byggnadsplåtslagare, glästekniker, golvläggare, håltagare, järnvägstekniker, murare, plattsättare, stenmonter, ställningsbyggare, takmontör, träarbetare, undertak-smontör, ventilationsplåtslagare, väg- och anläggningsarbetare.
Ekonomiprogrammet Högskoleförberedande program Ekonomi och juridik	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomi Juridik 	Företagsekonomi 1 • Moderna språk • Privatjuridik • Psykologi 1	grunderna i samhällsekonomi, företags-ekonomi, entreprenörskap och juridik.	Programmet är riktat mot studier inom främst ekonomi, juridik och andra samhällsvetenskapliga områden.
EI- och energiprogrammet Yrkesprogram Eliära, elektronik, energi och datorkunskap	<ul style="list-style-type: none"> Automation Dator- och kommunikationsteknik Elteknik Energiteknik 	Datorteknik 1a • Elektromekanik • Energiteknik 1 • Mekatronik 1	grunderna inom elära, elteknik, elektronik, energiteknik och styrteknik. Det är viktigt att kunna läsa och förstå ritningar och instruktionsböcker.	Exempel på yrkesutgångar: Automationstekniker – fastighet/industri/process, distributivselektriker, driftoperatör – allmän/kraft- och värmeteknik/vatten- och miljöteknik, elektronikproduktionsmekaniker, hemservicetekniker, industrielektriker, installationselektriker, järnvägstekniker – el och signal, nätverkstekniker.
Estetiska programmet Högskoleförberedande program Bild, form, dans, media, musik och teater	<ul style="list-style-type: none"> Bild och formgivning Dans Estetik och media Musik Teater 	Estetisk kommunikation 1 • Konstarterna och samhället	att teckna, måla och skulptera, arbeta digitalt, utöva musik, dansa eller spela teater. Du ska känna till olika former av konst och får utveckla din egen kreativitet och skaparglädje.	Programmet är riktat mot studier inom främst de konstnärliga, humanistiska och samhällsvetenskapliga områdena. Du får en grundläggande konstnärlig utbildning.
Fordons- och transportprogrammet Yrkesprogram Fordonsteknik och transporter	<ul style="list-style-type: none"> Karosseri och lackering Lastbil och mobila maskiner Personbil Transport 	Fordons- och transportbranschens villkor och arbetsområden • Fordonsteknik – introduktion	hur fordon fungerar och lär dig att hitta fel, reparera och utföra service på olika fordon. Även hur man transporterar gods och människor och hur man hanterar gods.	Exempel på yrkesutgångar: Billackerare, bilskadeoperatör, bussförare, lagerarbetare, lastbilsförare, lastbilsmekaniker, maskinmekaniker, personbilmekaniker, reservdelsspecialist.
Försäljnings- och serviceprogrammet Yrkesprogram Försäljning, service och företagande	Inga nationella inriktningar	Branschkunskap inom handel och administration • Entreprenörskap • Information och kommunikation 1 • Servicekunskap	försäljningsteknik, kundservice och affärsutveckling. Du får lära dig om företagande och hur det är att starta och driva ett företag	Exempel på yrkesutgångar: Kundtjänstbiträde, marknadsassistent, butikssäljare, företags-säljare, inköpsassistent, lagerarbetare.
Hantverksprogrammet Yrkesprogram Kreativitet, skapande och stil	<ul style="list-style-type: none"> Finsnickeri Florist Frisör, barberare och hår- och makeupstylist Textil design Övriga hantverk 	Entreprenörskap • Hantverk – introduktion • Tradition och utveckling	ett speciellt yrke som kräver att du är händig, konstnärligt inriktad och att du har ett intresse utöver det vanliga.	Exempel på yrkesutgångar: Barberare, båtbyggare, bössmakare, florist, frisörspirant, glasblåsare, guldsmed, hårstylist och makeupartist, hår- och makeupstylist, inköpsassistent, inredningssnickerare, juvelsättare, kakeugnsmakare, keramiker, möbelsnickerare, sadelmakare, silversmed, skomakare, smed, sotare, sömmerska, tapetsrare, textil/konfektion, timmerman, trä- och bygghandeln, urmakare.
Hotell- och turismprogrammet Yrkesprogram Service och kommunikation	Inga nationella inriktningar	Besöksnäringen • Entreprenörskap • Hållbar turism • Konferens och evenemang • Logi • Resmål och resvägar • Service och bemötande 1	att kommunicera med andra människor, marknadsföring och försäljning samt att kunna tänka nytt och kreativt. Ge god service till alla människor oavsett exempelvis ålder och nationalitet.	Exempel på yrkesutgångar: Aktivitets- och eventvärd, konferensvärd, mötes- och eventplanerare, receptionist, turistinformation, våningsservice.

<p>Humanistiska programmet Högskoleförberedande program</p> <p>Kultur och språk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kultur • Språk 	<p>Filosofi 1 • Moderna språk • Människans språk 1</p>	<p>Utbildningen sätter människans skapande och tänkande i centrum och ger dig de största möjligheterna att läsa kurser i moderna språk.</p>	<p>Programmet är riktat mot studier på högskolan främst inom humaniora (till exempel filosofi, historia, språk samt litteraturvetenskap) och samhällsvetenskap.</p>
<p>Industri tekniska programmet Yrkesprogram</p> <p>Modern teknik och hantverkskunskande</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Driftsäkerhet och underhåll • Processteknik • Produkt och maskinteknik • Svetssteknik 	<p>Industri tekniska processer 1 • Människan i industrin 1 • Produktionskunskap 1 • Produktionsutrustning 1</p>	<p>att arbeta med tillverkning, driftsäkerhet, underhåll och svetsning. Du får även lära dig till exempel distribution och lagerhållning.</p>	<p>Exempel på yrkesutgångar: Automationsmekaniker, servicemekaniker, underhållsmekaniker, industrilackare, laboratorietechniker kemisk industri, lässmed, processoperatör – kemi, CNC-operatör metall/trä, gjutare, maskinsnickare, sågverksoperatör, verktygsmakare, internationell svetsare, svetsare.</p>
<p>Introduktionsprogram För dig som inte är behörig</p> <p>Du står i centrum</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Programinriktat val • Yrkesintroduktion • Individuellt alternativ • Språkintrouktion 	<p>Du kan läsa de kurser som ger dig behörighet till ett nationellt program inom gymnasieskolan. Du kan också få praktisera på en arbetsplats eller få yrkeskunskaper i skolan som hjälper dig att få ett arbete.</p>	<p>de kunskaper du behöver för att klara av ett nationellt program inom gymnasieskolan eller någon annan utbildning.</p>	<p>Du förbereder dig för studier på ett nationellt program inom gymnasieskolan eller annan utbildning, men kan också söka arbete.</p>
<p>Naturbruksprogrammet Yrkesprogram</p> <p>Djur och natur</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Djurvård • Hästhållning • Lantbruk • Naturturism • Skogsbruk • Trädgård 	<p>Biologi 1 • Entreprenörskap • Naturbruk</p>	<p>mycket om olika växter och djur och om samspillet mellan människan och naturen. Du får även goda kunskaper om vår miljö.</p>	<p>Exempel på yrkesutgångar: Arbete med hund, djurvårdare, hästskötare, lantbruksdjur, lantbruksmaskiner, naturguide, skogsmaskinförare, skogsmaskinservice, skogsvård, trädgårdsanläggning, växthusodling, växtodling</p>
<p>Naturvetenskapsprogrammet Högskoleförberedande program</p> <p>Matematik och naturvetenskap</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naturvetenskap • Naturvetenskap och samhälle 	<p>Biologi 1 • Fysik 1a • Kemi 1 • Moderna språk</p>	<p>främst matematik, fysik, kemi och biologi, men läser även kurser i många andra ämnen. Du kan få kombinera kunskaperna inom naturvetenskap med kunskaper inom geografi och samhällsvetenskap.</p>	<p>Programmet är riktat mot studier på högskolan inom främst de naturvetenskapliga eller tekniska områdena.</p>
<p>Restaurang- och livsmedelsprogrammet Yrkesprogram</p> <p>Restaurang och bageri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bageri och konditori • Kök och servering 	<p>Branschkunskap inom restaurang och livsmedel • Hygien • Livsmedels- och näringskunskap 1 • Service och bemötande 1</p>	<p>laga mat, servera, baka och göra konditorivaror som choklad och konfekttyrer.</p>	<p>Exempel på yrkesutgångar: Bagare, kock, konditor, servitris eller servitör.</p>
<p>Samhällsvetenskapsprogrammet Högskoleförberedande program</p> <p>Samhället, media och människan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beteendevetenskap • Medier, information och kommunikation • Samhällsvetenskap 	<p>Filosofi 1 • Moderna språk • Psykologi 1</p>	<p>främst svenska, moderna språk och olika samhällsorienterande ämnen. Du har också möjlighet att fördjupa dig inom beteendevetenskap och media.</p>	<p>Programmet är riktat mot studier på högskolan inom ett brett samhällsvetenskapligt område.</p>
<p>Teknikprogrammet Högskoleförberedande program</p> <p>Teknik och kreativitet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Design och produktutveckling • Informations- och medieteknik • Produktionsmekanik • Samhällsbyggande och miljö • Teknikvetenskap 	<p>Fysik 1a • Kemi 1 • Teknik 1</p>	<p>om produktutveckling och utformning, val av tekniker, verktyg och material. Du läser även kurser i matematik, fysik och kemi och kan välja att lära dig mer om design och medieteknik.</p>	<p>Programmet är riktat mot studier på högskolan inom främst teknik och naturvetenskap. Du kan även söka ett fjärde yrkesförberedande år.</p>
<p>VVS- och fastighetsprogrammet Yrkesprogram</p> <p>Praktisk energianvändning och VVS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fastighet • Kyl- och värmepumpsteknik • Ventilation • VVS 	<p>Elkraftteknik • Systemuppbyggnad • Värmelära • Verktygs- och materialhantering</p>	<p>arbeta med service, underhåll, installation, drift och produktion inom energiområdet. Du ska hantera utrustning som används för att värma upp fastigheter och andra lokaler, för att kyla eller värma livsmedel med mera.</p>	<p>Exempel på yrkesutgångar: Fastighetstekniker, kyl- och värmepumpsmonter, ventilationsmonter, VVS-montör, industrirörmontör, isoleringsmontör.</p>
<p>Vård- och omsorgsprogrammet Yrkesprogram</p> <p>Hälsa, vård och omsorg</p>	<p>Inga nationella inriktningar</p>	<p>Anatomi och fysiologi 1 och 2 • Funktionsförmåga och funktionsnedläggning 1 och 2 • Gerontologi och geriatrik • Hälso- och sjukvård 1 och 2 • Omvårdnad 1 och 2 • Psykiatri 1 och 2 • Psykologi 1 • Samhällsvetenskap 1a2 • Social omsorg 1 och 2</p>	<p>mycket om hur vi människor fungerar och vilka behov vi kan ha av omvårdnad och omsorg. Du får även kunskap om hur kroppen är uppbyggd, om vanliga sjukdomar och hur de kan förebyggas eller botas.</p>	<p>Exempel på yrkesutgångar: Arbete som undersköterska, personlig assistent, skötare på vårdavdelning inom somatisk och psykiatrisk vård, på vårdcentral, inom hemsjukvård, på särskilt boende, på ett gruppboende, i daglig verksamhet, inom socialpsykiatri, inom hemtjänsten</p>

Gemensamt för alla program

Ämnen och poäng i de olika programmen

Ämnen

Program	YRKESPROGRAM	EKONOMIPROGRAMMET	ESTETISKA PROGRAMMET	HUMANISTISKA PROGRAMMET	NATURVETENSKAPS-PROGRAMMET	SAMHÄLLSVETENSKAPS-PROGRAMMET	TEKNIKPROGRAMMET
GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNER							
Engelska	200	200	200	200	200	200	200
Historia	50	100	200	200	100	100	50
Idrott och hälsa	100	100	100	100	100	100	100
Matematik	100	200	100	100	300	200	300
Naturkunskap	50	100	100	100		100	
Religionskunskap	50	50	50	50	50	50	50
Samhällskunskap	50	200	100	100	100	100	100
Svenska/svenska som andraspråk	300	300	300	300	300	300	300
TOTALT GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNER	900	1.250	1.150	1.150	1.150	1.150	1.100
Yrkesämnen	1500-1600						
Programgemensamma ämnen		350	150	350	450	300	400
Inriktningkurser		300	400	400	300-400	350-450	300
Programfördjupningar		300	500	300	200-300	300-400	400
Individuellt val	200	200	200	200	200	200	200
Gymnasiearbete	100	100	100	100	100	100	100
SUMMA POÄNG	2.700 - 2.800	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500

➤ Gymnasiegemensamma ämnen

Alla elever på gymnasieskolan läser kurser i de gymnasiegemensamma ämnena. De nationella programmen innehåller det som krävs för att nå grundläggande högskolebehörighet. En elev på ett yrkesprogram får välja bort kurser som ger grundläggande högskolebehörighet.

KURSER SOM DU FÅR VÄLJA BORT

Vill du läsa ett yrkesprogram utan högskolebehörighet får du välja bort kurser i svenska och engelska.

På Barn- och fritidsprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet får du välja bort:

- Engelska 100 poäng
- Svenska 100 poäng

På Hotell- och turismprogrammet får du välja bort:

- Svenska 200 poäng

På de övriga yrkesprogrammen får du välja bort:

- Engelska 100 poäng
- Svenska 200 poäng

➤ Individuellt val, 200 poäng

Här får du möjlighet att bestämma vilka kurser du vill läsa, men det är skolan som bestämmer vilka kurser de erbjuder som individuellt val. Alla program erbjuder estetiska kurser och kurser i idrott och hälsa.

➤ Gymnasiearbete, 100 poäng

Alla elever inom gymnasieskolan ska göra en större självständig arbetsuppgift, ett gymnasiearbete som omfattar 100 poäng. Det kan vara en undersökning eller en uppgift som har att göra med din utbildnings karaktärsämnen. Du kommer att ha en sakkunnig lärare som din handledare, men du kan också få hjälp av till exempel din APL-handledare på ett företag. Du kan arbeta själv eller tillsammans med en vän.

Det är viktigt att du gör ett godkänt gymnasiearbete. Det är ett av villkoren för att få en gymnasieexamen. Det är också ett bevis på att du uppnått målen för ditt program.

Du kan enbart få betyget E eller F på ditt gymnasiearbete. Detta betyg räknas inte med när man räknar ut ditt betygsvärde.

Ansökan och antagning

Här kan du se vad som gäller när du söker till gymnasieskolan samt information om hur du kan räkna ut ditt meritvärde.

DU SÖKER TILL GYMNASIET VIA INTERNET

Gå in på gymnasievalsjuhärad.se och länken ansökningswebb för att komma till ansökningswebben. I december får du en personlig kod som du använder när du gör din ansökan. Gymnasieantagningens ansökningswebb öppnar den 10 januari och stänger den 1 februari kl. 16.00 2024.

MER INFORMATION

Du kan även läsa mer om hur antagningen går till på gymnasievalsjuhärad.se. Du kommer också att få mer information av din skolas studie- och yrkesvägledare i god tid innan du ska göra din ansökan.

TIDSPLAN

- 1 februari kl. 16.00 är sista dagen att göra ditt val. Det är bra om du gör ditt val några dagar tidigare.
- Preliminärantagningen beräknas vara klar under vecka 14.
- 15 april–15 maj kl. 16.00 är det om- och nyvalsperiod. Du kan då ändra i din ansökan.
- Omkring 1 juli är slutantagningen klar och du kan se ditt besked via ansökningswebben. Läs noga och svara på ditt antagningsbesked.
- 2 augusti påbörjas reservantagningen. Den avslutas den 15 september.

ANTAGNINGSBESTÄMMELSER

Ditt slutbetyg i årskurs 9 är avgörande för antagningen. Dina betyg i de olika ämnena värderas enligt följande:

- A = 20 p
- B = 17,5 p
- C = 15 p
- D = 12,5 p
- E = 10 p
- F = 0 p

Man lägger ihop värdet av sina 16 bästa betyg. Har du lägst E i moderna språk som språkval räknas detta samman med dina 16 bästa betyg, alltså totalt 17 betyg. Observera att du i slutbetyget från grundskolan måste vara behörig till gymnasieskolan. Du kan läsa mer om vad som krävs på sidan 3.

Studieekonomi

www.csn.se

Du som går i gymnasieskolan kan få studiehjälp till och med vårterminen det år då du fyller 20 år. De belopp vi anger här gäller från våren 2023.

DU KAN FÅ FÖLJANDE STUDIEHJÄLP:

Studiebidrag som är 1.250 kr per månad. Bidraget kommer automatiskt och du behöver inte ansöka om det.

Reseersättning: Du kan få reseersättning om din resväg till skola eller APL-plats är sex kilometer eller längre. Oftast utgår reseersättningen i form av exempelvis ett busskort.

Extra tillägg är 285–855 kronor per månad. Tillägget provas med hänsyn till din och dina föräldrars ekonomi och du måste ansöka om det hos CSN.

Lärlingsersättning: Du som går lärlingsutbildning och uppfyller vissa krav kan ansöka hos CSN om ett månadsbidrag på 1000 kr.

Inackorderingstillägg: Om du, på grund av långa restider, måste flytta hemifrån kan du ansöka om att få inackorderingstillägg.

Du som antas till en kommunal skola utanför den egna kommunen ska söka ditt inackorderingstillägg hos hemkommunen. Du kan också söka inackorderingstillägg hos CSN. Det gäller dig som ska studera på en fristående gymnasieskola, fristående anpassad gymnasieskola eller en folkhögskola.

OBS!

- Du som söker till en fristående skola är inte garanterad att få inackorderingstillägg.
- Du som söker till en annan ort med hänvisning till det så kallade frisöket har ingen rätt att få inackorderingstillägg. Läs mer på gymnasievalsjuhärad.se.

Att söka till en annan ort

I vissa fall har du rätt att studera på andra orter än hemorten.

DU KAN SÖKA TILL EN ANNAN ORT OM:

- Du vill söka en utbildning i en annan kommun i Borås gymnasierregion.
- Du vill läsa ett nationellt program eller en nationell inriktning som inte finns i vår region. Detta gäller även om din region anordnar ett yrkesprogram enbart som lärlingsutbildning. Du kan då söka till en annan kommun som anordnar programmet skolförlagt.
- Du vill studera på någon av de utbildningar som har riksrekrytering. Du kan läsa mer om dessa möjligheter på sidorna 50–52.
- Du vill läsa vid en fristående gymnasieskola.
- Du vill studera vid ett riksidrottsgymnasium. Läs mer under rubriken Idrott och studier på sidan 53.
- Du har särskilda skäl med hänsyn till dina personliga förhållanden.

FRISÖK

Det finns ännu en möjlighet som kallas frisök. Det innebär att du kan söka ett nationellt program var som helst. Du blir dock antagen först när samtliga behöriga sökande på den ort du söker till har blivit antagna. Det utgår inte heller något inackorderingstillägg.

Du kan även söka till en annan ort om de anordnar en särskild variant eller en nationell idrottsutbildning. Detta gäller även för lärlingsutbildning inom ett program där din hemkommun inte har någon lärlingsutbildning.

Det är alltid den mottagande kommunen som beslutar om den kan ta emot en elev.

Högskoleförberedande program

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Humanistiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

Fortsatta studier

De högskoleförberedande programmen förbereder dig för fortsatta studier på högskolor och universitet.

Du läser kurser i många olika ämnen och denna bredd ger dig en allmänbildning som du har stor nytta av i både studier och arbete. Undervisningen är också upplagd på ett sätt som påminner om högskolans sätt att arbeta. Du får lära dig att planera dina studier inför mer omfattande uppgifter som du ska göra själv eller med andra.

Du får också särskild behörighet till många utbildningar på högskolan, vilket är en stor fördel när du söker. Programmen ger dig också de största möjligheterna att få extra poäng för olika meritkurser när du söker till högskolan.

Du kan förutom högskolan även gå vidare till andra former av studier. Det finns utbildningar inom yrkeshögskolan som (trots namnet) riktar sig även till dig som läst dessa program. Det finns utbildningar vid komvux, folkhögskolor, med mera. Läs mer på sidan 55-56.

Högskoleförberedande examen

En gymnasieexamen är beviset för att du klarat av din gymnasieutbildning. För dig som läser ett högskoleförberedande program kallas denna examen högskoleförberedande examen.

Kraven för att få en högskoleförberedande examen är:

- betyg i kurser som omfattar 2.500 p
- lägst betyget E på kurser som omfattar minst 2.250 p
- lägst betyget E i kurserna svenska/svenska som andraspråk 1, 2, 3, engelska 5, 6 och matematik 1
- betyget E på ditt gymnasiearbete

Denna examen ger dig grundläggande behörighet till högskolan.

Kursplan för högskoleförberedande program

Totalt 2500 poäng

Gymnasiegemensamma ämnen

- Är gemensamma för alla program.
- På ett högskoleförberedande program läser du flera kurser i dessa ämnen och får på så sätt grundläggande behörighet till högskolan.
- Antalet kurser du läser i de olika ämnena beror på vilket högskoleförberedande program du går.

KURSER I GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNEN:

- Svenska/svenska som andraspråk, 300 p
- Engelska, 200 p
- Matematik, 100/200/300 p
- Idrott och hälsa, 100 p
- Historia, 50/100/200 p
- Samhällskunskap, 100/200 p
- Religionskunskap, 50 p
- Naturkunskap, 100 p

Totalt: 1100–1250 poäng

Karaktärsämnen

- Olika för varje program.
- Ger ditt program sin karaktär.

PROGRAMGEMENSAMMA ÄMNEN

- Läser alla elever på ett visst program

INRIKTNING

- Du läser samma inriktningsämnen på en viss inriktning på ett program oavsett vilken skola du går på.
- Vanligast att du väljer inriktning till år 2.
- För Estetiska programmet väljer du inriktning till år 1.

PROGRAMFÖRDJUPNINGAR

- Här kan du välja ämnen och kurser som kompletterar och fördjupar de programgemensamma ämnena.
- Du kan rikta in dina studier på ett område som intresserar dig.
- Ger dig möjlighet att läsa kurser som ger dig särskild behörighet eller fler meritpoäng när du söker till högskolan.

Totalt: 950–1100 poäng

Gymnasiearbete

Alla elever gör en större självständig arbetsuppgift – ett gymnasiearbete.

Totalt: 100 poäng

Individuellt val

Här får du själv bestämma vilka ämnen/kurser du vill läsa.

Totalt: 200 poäng

Yrkesprogram

Dessa program förbereder dig för ett yrkesliv och för fortsatta studier.

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- och turismprogrammet
- Industritekniska programmet
- Naturbruksprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Yrkesexamen

En gymnasieexamen är beviset för att klarat av din gymnasieutbildning. För dig som läser ett yrkesprogram kallas denna examen yrkesexamen.

Kraven för att få en yrkesexamen är:

- betyg i kurser som omfattar 2.500 p
- lägst betyget E på kurser som omfattar minst 2.250 p
- lägst betyget E i kurserna svenska/svenska som andraspråk 1, engelska 5 och matematik 1
- lägst betyget E på kurser inom de programgemensamma karaktärsämnena som omfattar minst 400 p
- betyget E på ditt gymnasiearbete

Denna examen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan.

Arbetsplatsförlagt lärande, APL

Arbetsplatsförlagt lärande, APL, finns på alla yrkesprogram och innebär att utbildningen flyttar från skolan till ett eller flera företag/arbetsplatser under ett antal veckor. Du får möta kunniga yrkesmänniskor som delar med sig av sina kunskaper och erfarenheter. Du lär dig sådant som är lättare att lära sig på en arbetsplats än i skolan.

Var du gör din APL beror naturligtvis på vilket program, vilken inriktning eller vilka kurser som du läser i skolan. APL pågår minst 15 veckor av studietiden.

► Lärlingsutbildning

I många kommuner kan du söka till en lärlingsutbildning. Det innebär att du studerar på ett yrkesprogram men är ute på en eller flera arbetsplatser minst halva tiden av lärlingsutbildningen. I skolan läser du gymnasiegemensamma ämnen och de mer teoretiska kunskaperna som du behöver i ditt yrke. Du får samma kunskaper som de elever som läser det skolförlagda yrkesprogrammet, men mer praktisk erfarenhet.

Det skiljer mellan kommunerna hur många platser man har och inom vilka program. Kommunen kan ibland ordna lärlingsplatser inom program och inriktningar som inte finns på kommunens gymnasie-

skolor. Du kan också få fördjupa dig mot ett speciellt yrke där skolan inte kan anordna en skolförlagd utbildning.

Du kan söka gymnasial lärlingsanställning på det företag där du gör din APL. Det kan öka möjligheterna till anställning efter gymnasieskolan. Du kan också ansöka om lärlingsersättning från CSN. Det är ett bidrag som ska täcka vissa kostnader under din APL. Läs mer om lärlingsersättning på sid 7.

Precis som på ett skolförlagt yrkesprogram behöver du läsa fler kurser i de gymnasiegemensamma ämnena för att få grundläggande behörighet till högskolan, se sidan 11. Skolan kan erbjuda dig möjligheten att läsa de kurser som du saknar.

Yrkeshögskolan

Yrksexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns utbildningar med en blandning av yrkeskunskap och teoretiska studier.

Behörighet till högskolan

Alla yrkesprogram innehåller det som krävs för att nå grundläggande högskolebehörighet. Som elev har du också rätt att välja bort kurserna som krävs för den grundläggande högskolebehörigheten. Detta gäller även för dig som går lärlingsutbildning.

KURSER SOM DU FÅR VÄLJA BORT

Vill du läsa ett yrkesprogram utan högskolebehörighet kan du välja bort kurser i svenska och engelska.

På Barn- och fritidsprogrammet och Vård - och omsorgsprogrammet får du välja bort:

- Engelska 100 poäng
- Svenska 100 poäng

På Hotell- och turismprogrammet får du välja bort:

- Svenska 200 poäng

På de övriga yrkesprogrammen får du välja bort:

- Engelska 100 poäng
- Svenska 200 poäng

Andra alternativ

Du kan också söka folkhögskolans utbildningar, konst- och kulturutbildningar med mera. Läs mer på sidorna 55-56 och vid varje program.

Kursplan för yrkesprogram

Totalt 2700–2800 poäng

På Barn- och fritidsprogrammet, Hotell- och turismprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet läser du 2700 poäng.
På övriga yrkesprogram läser du 2800 poäng.

Gymnasiegemensamma ämnen

➤ Är gemensamma för alla program.

KURSER I GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNEN:

- Svenska/svenska som andraspråk, 300 p
- Engelska, 200 p
- Matematik, 100 p
- Idrott och hälsa, 100 p
- Historia, 50 p
- Samhällskunskap, 50 p
- Religionskunskap, 50 p
- Naturkunskap, 50 p

Totalt: 900 poäng

Yrkesinriktade karaktärsämnen

➤ Olika för varje program.

➤ Ger ditt program sin yrkeskaraktär.

PROGRAMGEMENSAMMA ÄMNEN

- Läser alla elever på ett visst program

INRIKTNINGSKURSER

- Ger din inriktning sin karaktär.
- Du väljer oftast inriktning för år 2 (undantag finns).

PROGRAMFÖRDJUPNINGAR

- Du kan välja paket av kurser riktade mot olika yrken eller yrkesområden.

Totalt: 1500–1600 poäng

Gymnasiearbete

Alla elever gör en större självständig arbetsuppgift - ett gymnasiearbete.

Totalt: 100 poäng

Individuellt val

Här får du själv bestämma vilka ämnen/kurser du vill läsa.

Totalt: 200 poäng

► BARN- OCH FRITIDSPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

ALMÅSGYMNASIET

FRITID OCH HÄLSA

Profil: Hälsa, säkerhet och ledarskap
Profilen kan sökas med idrottsutbildning NIU/LIU.

PEDAGOGISKT OCH SOCIALT ARBETE

Profil: Pedagogiskt och socialt ledarskap
Profilen kan sökas med idrottsutbildning LIU.
Alla profiler går att läsa som lärling.

MARKS GYMNASIESKOLA

FRITID OCH HÄLSA

PEDAGOGISKT OCH SOCIALT ARBETE
Möjlighet till lärlingsutbildning

SUNDLERGYMNASIET

PEDAGOGISKT OCH SOCIALT ARBETE

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

FRITID OCH HÄLSA

Profil: Event och äventyrsledare
Profil: Hälsocoach
Profil: Säkerhets- och bevakningspersonal (Profilerna väljs till år 2)
Programmet kan endast sökas med idrottsutbildning NIU eller LIU

YRKESGYMNASIET

PEDAGOGISKT OCH SOCIALT ARBETE
(endast som lärling)
Profil: Barnskötare eller Elevassistent

Vad lär du dig?

Du får kunskap om barn och ungdomars utveckling och om hur vi lär oss olika saker. Det är viktigt att du förstår och respekterar att vi människor har olika behov.

Du utvecklar dina ledaregenskaper och lär dig planera, organisera och leda en mängd olika aktiviteter.

DU FÅR UTVECKLA DIG SJÄLV

Du får pröva olika fritidsaktiviteter inom till exempel idrott, kultur och friluftsliv. Du utvecklar din fantasi och din skapande förmåga. Redan i skolan lär du dig att ta ansvar, att vara aktiv och att kunna samarbeta. Du ska också förstå vikten av att äta rätt, motionera och hur valet av livsstil påverkar hälsan.

VI MÄNNISKOR ÄR OLIKA

Du får därför lära dig att ordna aktiviteter för människor med skilda åldrar och behov. Det kan gälla barn i förskolan, barn och ungdomar i skolan eller som ledare inom olika fritidsaktiviteter. Du ska också kunna möta och stödja människor som har olika funktionsnedsättningar.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Programmet är inriktat mot arbete med människor. Du kan arbeta inom fritidsverksamheter för alla åldrar, inom barn- och skolbarnsomsorgen eller med människor som har en funktionsnedsättning eller en svår social situation.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Inom yrkeshögskolan finns flera utbildningar inom de pedagogiska och sociala områdena och inom fritids- och friskvårdssektorn.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser du får välja bort på Barn- och fritidsprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 3, 100 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Om du vill läsa vidare till exempelvis förskollärare, fritidspedagog eller lärare kan det krävas fler kurser i andra ämnen, till exempel matematik. Många skolor erbjuder paket av kurser för dig som vill fortsätta läsa på högskolan.

Många kommuner har utbildningar inom den kommunala vuxenutbildningen riktade mot arbete som barnskötare, elevassistent eller pedagogisk assistent. Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

TÄNK PÅ! ◀

Arbete med andra människor

Du är den som leder och organiserar aktiviteter och får då vara i centrum för andra människors uppmärksamhet.

Killar och tjejer

Barn och ungdomar behöver både män och kvinnor som förebilder när de växer upp.

Fritid och hälsa

Du får arbeta med människor i alla åldrar, även om tonvikten är mot barn och ungdomar.

Du lär dig hur man utformar fritids- och idrottsverksamhet så att så många som möjligt känner sig välkomna. Du får lära dig att arbeta för att förbättra din och andra människors hälsa.

Exempel på yrken:

Bad- och sporthallspersonal, personal på idrotts- och fritidsanläggningar, personlig tränare.

Pedagogiskt och socialt arbete

Du förbereder dig för arbete med barn i olika skolverksamheter, alternativt för arbete inom funktionshinderområdet eller bevakningsområdet.

Du lär dig att leda olika aktiviteter för barnen samt att vara med och planera verksamheten. Genom olika aktiviteter som att rita, måla, snickra, läsa och sjunga uppmuntrar du barnens skapande förmåga.

Du får lära dig om vilket stöd och hjälp du kan ge till människor som har funktionsnedsättningar eller människor med sociala problem.

Du får också möjlighet att inrikta dig mot arbete inom bevakning och tillsyn.

Exempel på yrken:

Barnskötare, elevassistent, personlig assistent, stöd och service inom funktionshinderområdet, väktare.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 600 p

- Hälsopedagogik, 100 p
- Kommunikation, 100 p
- Lärande och utveckling, 100 p
- Människors miljöer, 100 p
- Naturkunskap 1a2, 50 p
- Pedagogiskt ledarskap, 100 p
- Samhällskunskap 1a2, 50 p

Inriktningar, 300 p

Fritid och hälsa

- Fritids- och friskvårdsverksamheter, 200 p
- Fritids- och idrottskunskap, 100 p

Pedagogiskt arbete och Socialt arbete

- Pedagogiskt arbete, 200 p
- Socialt arbete 1, 100 p

Programfördjupningar, 600 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Aktiviteter och värdskap, brand, bevakning och säkerhet, dansorientering, digitalt skapande, entreprenörskap, estetisk kommunikation, eventteknik, fritids- och friskvårdsverksamheter, fritids- och idrottskunskap, grundläggande vård och omsorg, historia, hälsa, idrott och hälsa, juridik, konferens och evenemang, larm och säkerhetsteknik, massage, matematik, mediekommunikation, musik, naturguidning, naturkunskap, pedagogik, pedagogiskt arbete, programmering, psykologi, reseproduktion och marknadsföring, socialt arbete, sociologi, specialpedagogik, tillämpad programmering, träningslära, yttre miljö

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500–2.700 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

BYGG- OCH ANLÄGGNINGSPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

KUNSKAPSKÄLLAN

HUSBYGGNAD

Profil: Byggnadssnickare inom trä, betong eller mur.

Andra inriktningar kan erbjudas som lärling från år 2.

MARKS GYMNASIESKOLA

HUSBYGGNAD

MARK OCH ANLÄGGNING (endast som lärling)

Andra inriktningar och profiler kan erbjudas som lärling beroende på tillgång till apl-platser

PRAKTISKA GYMNASIET I BORÅS

HUSBYGGNAD

Profil: Murare

Profil: Plattsättare

Profil: Snickare

MARK- OCH ANLÄGGNING

Profil: Anläggningsarbetare

MÅLERI

Profil: Byggnadsmålare

TINGSHOLMSGYMNASIET

HUSBYGGNAD (lärling från år 2)

TRANEMO GYMNASIESKOLA

HUSBYGGNAD (även som lärling)

Profil: Betong (endast som lärling)

MARK OCH ANLÄGGNING (endast som lärling)

PLÅTSLAGERI (endast som lärling)

VISKASTRANDSGYMNASIET

ANLÄGGNINGSFORDON

HUSBYGGNAD

MARK OCH ANLÄGGNING

MÅLERI (lärling från år 2)

PLÅTSLAGERI

YRKESGYMNASIET I BORÅS

HUSBYGGNAD (endast som lärling)

Vad lär du dig?

Programmet innehåller många olika yrkesutbildningar som har gemensamt att du gör din del av arbetet i ett bygg- eller anläggningsprojekt, till exempel vid nyproduktion, ombyggnad och renovering.

I de gemensamma kurserna får du prova många olika yrkesområden som att mura, armera samt utföra betong-, trä-, måleri-, plåt- och anläggningsarbeten. Du får en grundlig översikt och kunskap om de olika yrkesområden som finns. Detta ska hjälpa dig att välja inriktning och specialisering.

I yrkesteorin lär du dig bland annat skyddsföreskrifter, yrkesräkning, mätteknik, grundläggande ritningsläsning och om olika material och verktyg.

LAGARBETE MED ANSVAR

Oavsett vilken inriktning du väljer arbetar du ofta i lag med andra elever. Du ska kunna följa ritningar och instruktioner. Du får lära dig bygga säkert, miljömässigt och rationellt. Både delat och eget ansvar är viktigt för alla som arbetar inom byggbranschen.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Inom branschen finns företag av alla storlekar. En del byggnadsarbetare bor och arbetar borta under veckorna och reser hem till helgerna. Det finns också möjligheter att söka arbete utomlands.

Nya material och nya sätt att arbeta kräver att byggnadsarbetaren lär sig nya tekniker och arbetsuppgifter. Utvecklingen går mot att de som arbetar med husbyggnad får fler arbetsuppgifter inom sitt yrkesområde och arbetar med mureri, snickeri och betongarbeten.

Efter gymnasieskolan måste du göra en lärlingstid som omfattar 2.000–4.000 timmar (2–3 år). Under tiden är du anställd med lön enligt ett lärlingsavtal. Det är först när du gjort din tid som lärling som du är färdigutbildad och får fullt betalt.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns yrkesutbildningar inom olika områden som innehåller både teori och praktik.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser som du får välja bort på Bygg- och anläggningsprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

TÄNK PÅ! ◀

Du bör vara härdig och noggrann och arbeta under olika väderförhållanden och på höga höjder

Du kommer arbeta med skisser och ritningar och med mätningar och beräkningar. Du kommer att arbeta ute även under vintern liksom i regnväder. Vissa moment innebär arbete på höga höjder.

Lösningssmedel, tunga lyft och obekväma arbetsställningar

Om du har problem med rygg, knän eller allergier bör du tala med skolhälsovården. Under utbildningen får du lära dig arbeta så att du undviker yrkesskador.

Anläggningsfordon

Du får lära dig köra de fordon som används vid byggen och anläggningsarbeten. Här ingår grunderna om markarbeten och trafik kunskap.

Du lär dig hantera olika jordförflyttande anläggningsmaskiner som till exempel gräv-maskin, lastmaskin och väghyvel.

Exempel på yrken: Anläggningsmaskinförare, maskinförare.

Husbyggnad

Denna inriktning innehåller många möjligheter till specialisering.

Inom inriktningen kommer du att lära dig alla slags snickeriarbeten som förekommer vid byggnation.

Du får lära dig arbeta med att armera, gjuta och efterbehandla betong samt att montera färdiga betongelement. Som murare arbetar du med att mura fasader och öppna spisar, sätta kakel samt lägga golvplattor. Du kommer också att mura upp och putsa väggar.

Du kan fördjupa dig genom att välja kurser inom betongkonstruktioner, CAD, mur- och putsverk, träkonstruktioner eller olika specialyrken.

Exempel på yrken: Betongarbetare, glastekniker, golvläggare, murare, träarbetare (snickare), olika specialyrken som håltagare, plattsättare, stenmontör, ställningsbyggare, takmontör och undertaksmontör.

Mark och anläggning

Ett anläggningsprojekt kan vara en park, en väg, en tunnel men också ett ledningsnät för dränering, telekommunikation eller fjärrvärme.

Du lär dig olika markarbeten som görs före och efter ett bygge, till exempel att bygga husgrund, ledningsnät eller anlägga parker och trädgårdar. Här ingår kunskaper om olika materials hållfasthet, packningsförmåga och dräneringsegenskaper.

Exempel på yrken: Beläggningsarbetare, bergarbetare, järnvägstekniker, stenslaggare, väg- och anläggningsarbetare.

Måleri

Du får lära dig mycket om färger och olika material, var och hur man använder dem och att blanda och nyansera färger. Spackling, slipning och annat underarbete är en del i undervisningen.

Inom byggnadsmålari kommer du att måla fasader, fönster och betonggrunder utomhus. Du målar lister, tak, väggar och snickerier inomhus. Du kommer också att få sätta upp tapeter och andra väggbeklädnader och kanske spänna tak, lära dig äldre målningstekniker och dekorativt måleri.

Exempel på yrken: Byggnadsmålare, dekorationsmålare.

Plåtslageri

Du lär dig byggnadsplåtslageri, ventilationsteknik, svetsning och lödning.

Du får tillverka plåtdetaljer för olika ändamål och montera dessa. Här ingår även att kunna metoder som används för att sammanfoga och skära i metaller.

Exempel på yrken: Byggnadsplåtslagare, ventilationsplåtslagare.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Bygg och anläggning 1, 200 p
- Bygg och anläggning 2, 200 p

Inriktningar, 400–900 p

Anläggningsfordon, 900 p

- Anläggningsförare – process, 100 p
- Anläggningsförare 1, 200 p
- Anläggningsförare 2, 200 p
- Anläggningsförare 3, 200 p
- Anläggningsförare 4, 200 p

Husbyggnad, 700 p

- Husbyggnadsprocessen, 200 p
- Husbyggnad 1, 100 p
- Husbyggnad 2, 200 p
- Husbyggnad 3 – ombyggnad, 200 p

Mark och anläggning, 500 p

- Anläggningsprocessen, 200 p
- Anläggning 1, 100 p
- Anläggning 2, 200 p

Måleri, 400 p

- Måleriprocessen, 200 p
- Måleri 1, 200 p

Plåtslageri, 400 p

- Plåtslageriprocessen, 200 p
- Plåtslageri – grunder, 100 p
- Ventilationsplåtslageri 1, 100 p

Programfördjupningar, 300–800 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Anläggning, arkitektur, beläggning, berghantering, betong, CAD, design, elementmontering, entreprenörskap, fysik, företagsökonomi, golvläggning, husbyggnad, husbyggnad – specialyrken, hållbart samhälle, järnvägsbyggnad, lackeringsteknik, matematik, mobila arbetsmaskiner, motor- och röjmotorsåg, mur- och putsverk, måleri, plåtslageri, plåtslageriteknik, programmering, teknik, tillämpad programmering, trä, tätskikt våtrum, ventilation – installation, ventilation – plåtslageri, ventilationsteknik

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500–2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

► EKONOMIPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

EKONOMI

Profil: Management

JURIDIK

Profil: Kriminologi

KUNSKAPSKÄLLAN

EKONOMI

Profil: Diplomerad gymnasieekonom

MARKS GYMNASIESKOLA

EKONOMI

JURIDIK

Kan kombineras med idrottsgymnasium.

SUNDLERGYMNASIET

EKONOMI

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

EKONOMI

Profil: Redovisning

Profil: Marknadsföring

Profil: Kriminologi och sociologi

Profil: Internationell ekonomi

Profil: Fastighetsförmedling

JURIDIK

Profil: Arbetsrätt & HR

Profil: Brott och straff

Profil: Fastighetsförmedling

Profil: Kriminologi och sociologi

Profil: Internationell ekonomi

(Inriktningarna önskas till år 1. Profilerna väljs till år 3)

Programmet kan sökas med eller utan idrottsutbildning NIU eller LIU.

TINGSHOLMSGYMNASIET

EKONOMI

JURIDIK

TRANEMO GYMNASIESKOLA

EKONOMI

Vad lär du dig?

Du får kunskaper i företagsekonomi, entreprenörskap och juridik.

I företagsekonomi lär du dig företagets roll i samhället. Du lär dig om olika typer av företag och företagsformer och ska förstå hur man startar ett företag samt affärsidéns utformning och betydelse. Här ingår kunskap om till exempel finansiering, kalkylering, redovisning och internationell handel.

Du får fundera över vilket juridiskt och moraliskt ansvar du har om du ska driva ett företag. I utbildningen får du möjlighet att praktiskt pröva på företagande.

EKONOMI ÄR KOMPLEXT

Du får kunskaper om ekonomiska förhållanden i samhället, om länders olika förutsättningar för handel samt om grunderna för internationella sammanslutningar och avtal. Du lär dig diskutera kring orsakssamband och följder av olika beslut. Det är också viktigt att kunna se ekonomi i ett historiskt sammanhang.

SVENSK OCH INTERNATIONELL RÄTT

Inom juridiken behandlas det svenska rättssystemet samt lagar och andra författningar som styr eller påverkar företag, organisationer och privatliv. Du lär dig mer om straffrätt, EU-rätt, avtalsrätt och arbetsrätt.

BEGREPP INOM EKONOMI OCH JURIDIK

Du lär dig centrala begrepp, teorier och modeller inom ekonomi och juridik. Du presenterar resultat av undersökningar med hjälp av informationsteknik på ett genomtänkt sätt anpassat till din målgrupp.

KUNSKAP OM MÄNNISKAN

Du får förståelse för hur människor tänker, känner och agerar. Sådana kunskaper i psykologi är viktiga vid beslut och bedömningar inom både ekonomi och juridik.

Vad blir du?

Programmet ger dig en bred grund för fortsatta studier. Du får grundläggande och särskild behörighet för många utbildningar vid högskolan, särskilt inom ekonomi, juridik och andra samhällsvetenskapliga områden.

Undervisningen i de olika ämnena ska förbereda dig för högre studier. Du kan även söka utbildningar inom yrkeshögskolan mot till exempel ekonomi, media och turism.

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57. Där finns till exempel information om antagningsreglerna till högskolan.

TÄNK PÅ! ◀

Kurser som ger meritpoäng

Du kan få meritpoäng om du läser fördjupande kurser i matematik, engelska, moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Meritpoäng är bonuspoäng som höjer meritvärdet av ditt gymnasiebetyg vilket ger fördelar vid antagningen till högskolan, se sidan 56. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan.

Prata gärna med SYV på gymnasiet inför de kursval du vill göra under gymnasietiden.

Ekonomi

Du får fördjupade kunskaper inom företagsekonomiska områden som redovisning, kalkylering, marknadsföring samt ledarskap och organisation. Inriktningen ger färdigheter i att starta och driva ett företag.

Du får lära dig om olika företagsformer, hur man gör kalkyler, bokför och gör bokslut. Här ingår även grunderna i inköp och försäljning, marknadsföring och reklam samt en orientering om de lagar och regler som gäller inom det ekonomiska området.

Du lär dig se vägen från idé till att starta ett företag. Hur värderar man en affärsidé och hur gör man upp en affärsplan? Det gäller att kunna samverka i olika former av nätverk.

Du tränar dig att använda datorprogram för textbehandling, databashantering och redovisning. Vidare lär du dig att skriva affärsbrev, göra ekonomiska kalkyler, lägga upp register, sköta bokföring samt att göra broschyrer, foldrar och annat informationsmaterial.

Kunskaperna tillämpar du ofta i olika grupparbeten. Det kan gälla att utforma marknadsföringen för en produkt, göra företagspresentationer eller öppna en egen affär.

Kursen matematik 3b ger dig behörighet till många ekonomiska utbildningar på högskolan.

Juridik

Du får kunskaper om rättsordningens betydelse i ett demokratiskt samhälle och hur den påverkas av internationell rätt. Du utvecklar din förmåga att analysera och bedöma juridiska problem med hjälp av rättskällor och juridiska metoder.

Du läser en kurs om rättsväsendets betydelse i samhället. Hur det har vuxit fram, hur det är organiserat och hur det fungerar.

Här ingår till exempel kunskap om våra grundlagar, straffrätt, processrätt, EU-rätt och kunskap om vanliga juridiska begrepp.

Du läser affärsjuridik och får kunskap om lagar och avtal som påverkar olika affärsförhållanden. Det gäller att förstå hur lagar och avtal påverkar företagandet. Du ska kunna söka information om juridiska problem och förstå juridiska dokument som används i näringslivet.

I ämnet filosofi får du fundera kring centrala etiska frågeställningar och lära dig argumentera för dina ståndpunkter. Du ska kunna analysera och värdera information.

I ämnet psykologi fördjupar du dig i mänskligt beteende och beslutsfattande. Vad styr våra beslut och vårt handlande?

Programfördjupningar

Du kan välja kurser omfattande 300 p (vanligtvis tre kurser). Till detta kommer också de val du ska göra inom det individuella valet – 200 p.

Du kan fördjupa dig inom din inriktning, men också välja kurser som kombinerar de två inriktningarna.

Du kan också välja kurser i mer allmänna ämnen som samhällskunskap, matematik, religionskunskap och moderna språk. Kurser i matematik, engelska och moderna språk ökar din behörighet och ger dig värdefulla meritpoäng vid ansökan till högskolan.

Gymnasiegemensamma ämnen, 1.250 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1b, 100 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1b och 2b, 200 p
- Naturkunskap 1b, 100 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1b och 2, 200 p
- Svenska/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 350 p

- Företagsekonomi 1, 100 p
- Moderna språk, 100 p
- Privatjuridik, 100 p
- Psykologi 1, 50 p

Inriktningar, 300 p

Ekonomi

- Entreprenörskap och företagande, 100 p
- Företagsekonomi 2, 100 p
- Matematik 3b, 100 p

Juridik

- Affärsjuridik, 100 p
- Filosofi 1, 50 p
- Psykologi 2a, 50 p
- Rätten och samhället, 100 p

Programfördjupningar, 300 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

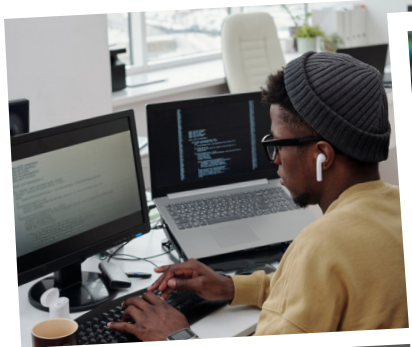
Engelska, entreprenörskap, filosofi, företagsekonomi, geografi, grafisk kommunikation, historia, humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering, hållbart samhälle, juridik, ledarskap och organisation, matematik, mediekommunikation, medier, samhälle och kommunikation, moderna språk, naturkunskap, programmering, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, sociologi, svenska, tillämpad programmering

Totalt: 2.500 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

► EL- OCH ENERGIPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

KUNSKAPSKÄLLAN

AUTOMATION (lärling från år 2)

DATOR- OCH KOMMUNIKATIONSTEKNIK
Profil: Hårdvaruteknik inom dator och elektronik

ELTEKNIK – DU BLIR ETG-CERTIFIERAD

MARKS GYMNASIESKOLA

AUTOMATION

ELTEKNIK

Finns även som lärlingsutbildning från år 3

PRAKTISKA GYMNASIET I BORÅS

ELTEKNIK

Profil: Eltekniker

TINGSHOLMSGYMNASIET

AUTOMATION

ELTEKNIK

TRANEMO GYMNASIESKOLA

AUTOMATION

ELTEKNIK

VISKASTRANDSGYMNASIET

AUTOMATION

DATOR- OCH KOMMUNIKATIONSTEKNIK

ELTEKNIK

ENERGITEKNIK

YRKESGYMNASIET I BORÅS

ELTEKNIK (endast som lärling)

Profil: Elektriker

Vad lär du dig?

Du får lära dig grunderna i ellära, energiteknik, mätteknik och ritningsläsning.

Du får göra olika beräkningar med hjälp av formler, men även många praktiska uppgifter som att löda, byta kontaktdon, skarva sladdar och kablar, lära dig olika mätverktyg, kabeldragning och andra grundläggande elarbeten.

DU LÄR DIG MYCKET OM DATORER

Datorn använder man till att göra beräkningar, ritningar och olika mätningar. Du får en grundläggande kunskap om datorer och datornätverk.

MEKATRONIK OCH ENERGITEKNIK

Du får grunderna i mekatronik och lär dig om tekniska lösningar som bygger på mekanik, elektronik och dator teknik. Du lär dig även grunden inom energiteknik.

FELSÖKNING ÄR VIKTIGT

Det är mycket viktigt att du lär dig att självständigt läsa ritningar, scheman och manualer samt att du kan göra mätningar.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Du arbetar vanligtvis med installation, underhåll, service, tillverkning och försäljning av elektrisk eller elektronisk utrustning eller med energiteknik.

Du kommer att arbeta inom ett område där det sker stora förändringar. Du får därför vara beredd på att hela tiden lära dig nya saker även om du inte väljer att fortsätta studera. Dina grundkunskaper i till exempel svenska, engelska och matematik är ofta viktiga för att följa med i den tekniska utvecklingen och klara av ditt arbete.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATTA STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där det finns utbildningar inom dator teknik, programmering i olika programvaror, databasutveckling, spelutveckling och andra tillämpningar av virtuella upplevelser, vatten- och miljöteknik med mera.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser som du får välja bort på El- och energiprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

TÄNK PÅ! ◀

Hur är ditt färgseende?

För att markera olika ledningar och ange värdet på olika komponenter använder man sig av färger. Om du inte har fullgott färgseende bör du därför kontakta skolhälsovården, antingen på din grundskola eller på någon gymnasieskola som anordnar El- och energiprogrammet.

Matematikintresse

Var beredd på att många av kurserna på programmet innehåller matematik.

Automation

Du lär dig maskiner och utrustningar som har avancerade styrsystem.

Automatiserade anläggningar styrs med hjälp av datorer och elektronik. Ett exempel är industrirobotar. Du får lära dig att installera, programmera, övervaka och utföra underhåll på dessa maskiner och anläggningar.

Ett viktigt område är mätteknik. Det gäller att kunna ställa in apparatur så att de fungerar på bästa sätt, men även att förstå om något är fel.

Exempel på yrken: Automationstekniker inom fastighet, industri eller process, mekatroniker, processtekniker, programmerare av styrsystem, resemonter, servicetekniker.

Dator- och kommunikationsteknik

Du lär dig installera, administrera och reparera datorer och nätverk och andra system för kommunikation.

Du får en bred utbildning för arbete med datorer och annan utrustning för ljud och bild. Här ingår kunskaper om olika typer av kommunikation mellan datorer och deras kringutrustningar, till exempel skrivare och scanner.

Du ska kunna bygga upp kommunikationsnät för telefoni, data och media. Här ingår också kunskap om olika säkerhetsregler som inloggning och behörighet.

Exempel på yrken: Elektronikproduktionstekniker, hemservice-tekniker, nätverkstekniker, supporttekniker.

Elteknik

Du får kunskaper för arbete inom det elkrafttekniska området.

En elektriker kopplar och drar fram ledningar för att få fram elektricitet. Du kan även arbeta med reparation och underhåll.

Du får kunskap om hur man arbetar säkert och lär dig de lagar och förordningar som gäller vid elarbete. Dessa kurser ger dig senare möjlighet att få behörighet att självständigt arbeta som elektriker.

Du får fördjupade kunskaper i elektrisk mätteknik och hur man beräknar olika värden. Du lär dig också att installera kommunikationsnät för telefoni, data och media, larm och övervakning.

Exempel på yrken: Distributionselektriker, installationselektriker, industrielektriker, järnvägstekniker – el och signal, serviceelektriker, larmtekniker.

Energiteknik

Du utbildar dig för arbete på till exempel kraftverk, vattenverk, avloppsreningsverk, inom industrin eller vid fritidsanläggningar.

Du kan inrikta dig mot arbete med övervakning och underhåll på kraft- eller värmeverk som kan drivas med olika energikällor. Du får kunskap om hur man använder energi på det bästa sättet både vad gäller miljö och ekonomi. Det är särskilt viktigt att du lär dig att läsa av mätare och göra beräkningar. Du ska också kunna göra felsökningar och avhjälpa vanliga fel som kan uppkomma.

Exempel på yrken: Energitekniker, drifttekniker, driftoperatör – allmän, kraft- och värmepumpsteknik, vatten- och miljöteknik.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Datorteknik 1a, 100 p
- Elektromekanik, 100 p
- Energiteknik 1, 100 p
- Mekatronik 1, 100 p

Inriktningar, 400–500 p

Automation, 400 p

- Mät- och reglerteknik, 100 p
- Mät- och styrteknik, 100 p
- Praktisk ellära, 100 p
- Programmerbara styrsystem, 100 p

Dator- och kommunikationsteknik, 400 p

- Dator- och nätverksteknik, 100 p
- Elektronik och mikrodatorteknik, 100 p
- Kommunikationsnät 1, 100 p
- Nätverksteknik, 100 p

Elteknik, 500 p

- Elinstallationer, 200 p
- Elkraftteknik, 100 p
- Kommunikationsnät 1, 100 p
- Praktisk ellära, 100 p

Energiteknik, 400 p

- Avhjälpande underhåll 1, 100 p
- Energiteknik 2, 100 p
- Förnybar energi, 100 p
- Praktisk ellära, 100 p

Programfördjupningar, 700–800 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Automatiserade system, CAD, dator- och kommunikationsteknik, driftsäkerhet och underhåll, eldistributionsteknik, elektronik, elektronikproduktion, elektronisk system – installation och underhåll, elektroteknik, elmotordrivsystem, elmätteknik, ellära, energiteknik, entreprenörskap, eventteknik, fastighetsautomation, företags-ekonomi, försäljning och kundservice, gränssnittsdesign, industri-automation, installationsteknik, kraft- och värmeteknik, larm och säkerhetsteknik, marina elektronisk system, medicinsk teknik, mekatronik, mät-, styr- och reglerteknik, nätverksteknik, programmering, support och servicearbete, teknik, tillämpad programmering, vatten- och miljöteknik, verktygs- och materialhantering, webbserverprogrammering, webbserverteknik.

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500–2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

ESTETISKA PROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

BÄCKÄNGSGYMNASIET

BILD OCH FORMGIVNING

DESIGNPROGRAMMET

Design – Särskild variant

Behörighetskrav: Minst betyget C i Bild

Godkänt färdighetsprov.

DANS

Profil: Dansare

Profil: Musikal

Profil: Samhäll

MUSIK

Profil: Musiker/musikproduktion

Profil: Artist

Profil: Samhäll

LBS KREATIVA GYMNASIET

BILD OCH FORMGIVNING

Profil: LBS Spelgrafik

Profil: LBS Grafisk design

ESTETIK- OCH MEDIA

Profil: LBS Foto & Film

MARKS GYMNASIESKOLA

MUSIK

Kan kombineras med idrottsgymnasium

Vad lär du dig?

Den viktigaste målsättningen är att du ska utveckla din egen fantasi, kreativitet och kommunikativa förmåga. Du ska också kunna uppskatta det som andra skapat. Detta kombineras med studier som förbereder för högskolestudier.

Du lär dig hur man arbetar inom olika konstarter. Det gäller för dig att kunna se samband mellan exempelvis musik, dans, bildkonst, digitalt skapande, arkitektur och klädmode.

Du ska också se sambanden mellan samhällsstrukturer, idéer och konstarter under olika epoker. I klassen får ni diskutera hur man sett på kultur i olika tider och idag. Du läser kursen historia 2b – kultur som fördjupar dina kunskaper om den historiska utvecklingen.

DU MÖTER PUBLIKEN

Du lär dig hur det är att framträda inför publik. Du kan få vara med och sätta upp pjäser eller musikaler, göra interaktiv digital konst, genomföra offentliga konserter, ställa ut era konstföremål med mera.

MÅNGA VALBARA KURSER

Du kan fördjupa eller bredda dina studier genom val utifrån skolans kursutbud.

DU FÅR ARBETA HÅRT

Inom programmets olika inriktningar och profiler får du räkna med att lägga mycket tid på att öva och träna upp din skicklighet. Du läser dessutom många kurser i mer allmänna ämnen. Estetiska programmet är ett högskoleförberedande program.

Vad blir du?

Många elever som läser det Estetiska programmet hoppas på arbeten som musiker, dansare, skådespelare, konstnärer eller formgivare. Konkurrensen är hård inom dessa områden. Du måste arbeta mycket medvetet för att nå ditt mål.

Det finns många skolor där du kan fortsätta att studera inom det estetiska området efter gymnasiet. Det finns utbildningar inom högskolan och folkhögskolan. Det finns även skolor med konst- och kulturutbildningar där du kan få betala en avgift.

Om du söker till någon konstnärlig utbildning är det oftast så att antagningen sker efter bedömning av inlämnade prover eller olika antagningsprov.

MÅNGA ANDRA MÖJLIGHETER

Naturligtvis har du också stor glädje av dina kunskaper i många andra yrken och i ditt privata liv. Du har grundläggande behörighet till högskolan och kan söka humanistiska och samhällsvetenskapliga utbildningar.

Du får vara nogga då du väljer kurser inom det individuella valet. Sök upp din studie- och yrkesvägledare. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan. Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

TÄNK PÅ!

Arbetsprover och intervjuer

Vissa skolor tar inte enbart hänsyn till betyg. Du kan även få lämna arbetsprover eller göra olika antagningsprov. Dessa anordnas vanligtvis under våren.

Kurser som ger meritpoäng

Du kan få meritpoäng om du läser fördjupande kurser i matematik, engelska, moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Meritpoäng är bonuspoäng som höjer meritvärdet av ditt gymnasiebetyg vilket ger fördelar vid antagningen till högskolan, se sidan 56. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan.

Prata gärna med SYV på gymnasiet inför de kursval du vill göra under gymnasietiden.

Bild och formgivning

Du får prova flera olika tekniker, som teckning, målning, konsthantverk och skulptering i olika material.

Efter en tid får du fördjupa dig i den teknik som du tycker är rätt för dig. Vilka möjligheter som finns beror på vad skolan kan erbjuda.

Du kommer redan från början att arbeta mycket självständigt. Du tillbringar mycket tid i skolans verkstäder och ateljéer, särskilt inför utställningar och vernissager.

Dans

Här lär du dig konsten att äga scenen och fånga din publik. Du fördjupar dig inom dansens många olika uttryck, med fokus på streetdance.

Du använder kroppen som verktyg och utbildningen kombinerar teoretiska studier med intensiv träning. Genom koreografi och improvisationsövningar utvecklas du och lär dig att förmedla känslor och idéer genom dansen. Du får även värdefulla scenvana när ni tillsammans i klassen sätter upp föreställningar och uppträder inför publik.

Med de färdigheter du tränar upp läggs grunden för ett arbete som artist, dansare eller koreograf i framtiden.

Design - särskild variant

Designinriktningen är utmaningen för dig som är kreativ och vill skapa estetiska och funktionella produkter. Utbildningen finns på Bäckängsgymnasiet.

Under dina tre år lär du dig grunderna i textil- och produktdesign. Du tränar upp din skapandeförmåga och får möjlighet att utveckla ditt eget formspråk. Du lär dig allt om designprocessen i både praktiska och teoretiska kurser inom design, metoder och formgivning.

Estetik och media

Du lär dig att använda bild och ljud för att skapa i digitala miljöer.

Du ska förstå hur bild och ljud fungerar som uttrycksmedel i digital miljö och får bland annat prova på att arbeta med fotobearbetning, grafiskt arbete, streamade TV-sändningar och annat digitalt skapande. De olika skolorna fördjupar sig inom skilda områden.

Du får grundläggande kunskaper om medieproduktion och ska förstå hela arbetsprocessen från idé till färdig produkt.

Musik

Inriktningen är till för dig som vill bli sångare, musiker eller musiklärare, men även för dig som har ett stort intresse av musik.

Du utvecklar dig själv som sångare eller på dina huvud- och biinstrument. Här ingår enskild undervisning men du får också spela i grupp och sjunga i kör. På skolan finns det ofta ensembler med olika musikaliska inriktningar. Du får ibland engagera dig både kvällar och helger, inför konserter eller andra framträdanden.

Du läser även musikteori och lär dig till exempel att uppfatta och återge helheten i musiken genom melodi, rytm och harmoni.

Teater

Under utbildningen får du både stå på scen och skapa, planera och framföra egna föreställningar.

För att du ska lära dig så mycket som möjligt är det viktigt att du är intresserad av berättandets alla olika delar: skådespeleri, regi, smink och ljus. Under utbildningen utvecklas du genom att se, diskutera och skapa teater. Du kommer att lära dig hur en berättelse utvecklas från idé till färdigt verk. Du växer som skådespelare genom att gestalta många olika typer av roller och uppträda inför publik.

Programfördjupningar

Programmet erbjuder många kurser inom skilda ämnen. Detta ger skolorna möjlighet att erbjuda många olika fördjupningar.

Du kan också välja kurser inom ämnen som engelska, moderna språk och matematik. Kurser inom dessa ämnen ger dig behörighet till fler utbildningar inom högskolan och meritpoäng.

Gymnasiegemensamma ämnen, 1.150 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1b och 2b - kultur, 200 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1b, 100 p
- Naturkunskap 1b, 100 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1b, 100 p
- Svenska/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 150 p

- Estetisk kommunikation 1, 100 p
- Konststarterna och samhället, 50 p

Inriktningar, 400 p

Bild och formgivning

- Bild, 100 p
- Bild och form 1b, 100 p
- Bildteori, 100 p
- Form, 100 p

Dans

- Dansgestaltning 1, 100 p
- Dansteknik 1 och 2, 200 p
- Dansteori, 100 p

Estetik och media

- Digitalt skapande 1, 100 p
- Medieproduktion 1 och 2, 200 p
- Medier, samhälle och kommunikation 1, 100 p

Musik

- Ensemble med körsång, 200 p
- Gehörs- och musiklära 1, 100 p
- Instrument eller sång, 100 p

Teater

- Scenisk gestaltning 1-3, 300 p
- Teaterteori, 100 p

Programfördjupningar, 500 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Animation, arkitektur, bild, bildteori, cirkus, dansgestaltning, dansorientering, dansteknik, dansteori, design, digitalt skapande, engelska, entreprenörskap, estetisk kommunikation, film- och TV-produktion, filosofi, formgivning, fotografisk bild, företagsekonomi, grafisk kommunikation, gränssnittsdesign, historia, hälsa, konst och kultur, ljudproduktion, matematik, mediekommunikation, medieproduktion, medier, samhälle och kommunikation, moderna språk, musik, musikteori, naturkunskap, pedagogiskt arbete, programmering, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, svenska, teater, tillämpad programmering, träningslära, visuell kommunikation, webbtjänst, webbteckning

Totalt: 2.500 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa

FORDONS- OCH TRANSPORTPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

MARKS GYMNASIESKOLA

PERSONBIL (endast som lärling)

PRAKTISKA GYMNASIET I BORÅS

PERSONBIL

Profil: Personbilmekaniker

SUNDLERGYMNASIET

PERSONBIL

TRANSPORT

TINGSHOLMSGYMNASIET

PERSONBIL

VISKASTRANDSGYMNASIET

KAROSSERI OCH LACKERING

LASTBIL OCH MOBILA MASKINER

PERSONBIL

TRANSPORT

YRKESGYMNASIET I BORÅS

PERSONBIL (endast som lärling)

Profil: Fordonstekniker

Vad lär du dig?

Du lär dig använda verktyg, maskiner, testinstrument och andra hjälpmedel och får även lära dig grundläggande trafik-kunskap.

Under första året får du grundläggande kunskaper som du har nytta av inom alla inriktningar. Här ingår en hel del teori, men du får även använda kunskaperna i praktiken.

VERKLIGHETSNÄRA UNDERVISNING

Dina lärare försöker göra sin undervisning så nära verkligheten som möjligt. Många skolor samarbetar med företag som ställer moderna personbilar, lastbilar eller arbetsmaskiner till förfogande.

Du får sedan, med hjälp av verkstadshandböcker, servicescheman och felsökningsinstrument ta reda på eventuella fel, beställa reservdelar och åtgärda felen. Du som väljer inriktningen transport får dessutom lära dig att köra olika fordon.

Oavsett vilken inriktning du väljer ingår mycket datakunskap. Datorn är ett viktigt hjälpmedel vid felsökning för att till exempel söka information.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Du kan arbeta med att hitta och reparera fel samt utföra service på olika fordon. Du kan även arbeta med passagerar- och godstrafik. Vid de olika inriktningarna ser du exempel på yrken.

Fordonsbranschen är en bransch i snabb teknisk utveckling och därför kommer du att få lära dig mer på din framtida arbetsplats. Det finns även många möjligheter till fortsatta studier.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATTAS STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns utbildningar som är både praktiska och teoretiska, till exempel utbildningar inom internationella transporter och logistik, transporter med flyg, transportledare, motorcykelmekaniker med mera.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser som du får välja bort på Fordons- och transportprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

TÄNK PÅ! ◀

Lösningssmedel, tunga lyft och obekväma arbetsställningar

Du får inte vara allergisk mot oljor, lösningssmedel eller metaller. Detta är särskilt viktigt om du väljer inriktningen karosseri och lackering där samtliga elever får göra en hälsoundersökning. Om du har problem med rygg eller knän bör du tala med skolhälsovården.

Lämplighet och medicinska krav

Om du tänker utbilda dig till yrkesförare ställs det höga krav på lämplighet och även de medicinska kraven är högre för att få körkortstillstånd.

Karosseri och lackering

Du får grundläggande kunskap om karossens form och funktion för att kunna reparera och ge service på karosser och karosseridetaljer, eller för att arbeta som billackerare.

Du får arbeta med olika svetsmetoder och avancerad utrustning, bland annat riktbankar och mätinstrument. Det gäller att kunna återställa ett fordon till hur det såg ut från början.

I lackeringsteknik lär du dig att spackla, slipa, maskera och sprutlackera. Du kan även få prova på att motivlackera.

Exempel på yrken: Bilskadereparatör, fordonslackerare, bilplåtslagare, demontering, färghandlare, industrilackerare, plastreparatör, rekonditionerare, reservdelsspecialist, skadereglerare, säljare.

Lastbil och mobila maskiner

Du specialiserar dig på tunga fordon och mobila maskiner som till exempel grävmaskiner och hjullastare.

Du lär dig tillsyn, felsökning, service och reparation av lastbilar och mobila maskiner. I stort sett får du arbeta med samma saker som personbilmekanikern, men du får lära dig mer om kraftfulla motorer samt hydrauliska och pneumatiska system.

Exempel på yrken: Lastbilmekaniker, maskinmekaniker, kundmottagare, reservdelsspecialist.

Personbil

Du lär dig grunderna för att arbeta med service och underhåll av personbilar och lätta transportfordon.

Du läser el/elektronik, karosseri och inredning, lär dig om bromsar och andra mekaniska delar.

Fordon är idag uppbyggda av system som styrs av datorer och kännare. Du får därför använda olika mätinstrument, som ofta är datoriserade, när du arbetar med felsökning. Du ska kunna läsa arbetsinstruktioner och manualer på både svenska och engelska. Mycket information hittar du i datorn eller på nätet.

Exempel på yrken: Personbilmekaniker, tekniker, reservdelstekniker, kundmottagare.

Transport

Du lär dig grunderna i att arbeta med godshantering och att yrkesmässigt köra fordon av olika slag.

Du lär dig köra, lasta, lossa och hantera gods. Till en början övar du på skolans övningsfält men allt eftersom du avlagt körprov får du framföra fordon på allmän väg. Du får också lära dig att utföra enklare reparationer.

Transportfordon har idag mycket avancerad kommunikationsutrustning som du måste behärska. Du ska kunna använda de hjälpmedel som används vid till exempel lastning, både med tanke på säkerheten men även för att använda fordonets lastmöjligheter så effektivt som möjligt.

Syftet med utbildningen är också att du ska uppnå målen för de behörigheter som krävs för att framföra tunga fordon och bussar i yrkesmässig trafik.

Exempel på yrken: Lastbilschaufför, budbilschaufför, truckförare, dumperförare, distributionsförare, fjärrbilsförare, flisbilsförare, kranbilsförare, miljöbilsförare, renhållningsförare, sug- och slambilsförare, timmerbilsförare.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Fordons- och transportbranschens villkor och arbetsområden, 200 p
- Fordonsteknik - introduktion, 200 p

Inriktningar, 400-500 p

Karosseri och lackering, 400 p

- Lackeringsteknik - introduktion, 200 p
- Riktningsteknik - introduktion, 200 p

Lastbil och mobila maskiner, 400 p

- Lastbilar och mobila maskiner - basteknik, 100 p
- Lastbilar och mobila maskiner - service och underhåll 1, 100 p
- Lastbilar och mobila maskiner - service och underhåll 2, 100 p
- Lastbilar och mobila maskiner - verkstad och elteknik, 100 p

Personbil, 400 p

- Personbilar - basteknik, 100 p
- Personbilar - service och underhåll 1, 100 p
- Personbilar - service och underhåll 2, 100 p
- Personbilar - verkstad och elteknik, 100 p

Transport, 500 p

- Yrkestrafik 1a, 200 p
- Yrkestrafik 1b, 300 p

Programfördjupningar, 700-800 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Aktiviteter och värdskap, ATV- och motorcykelteknik, bussteknik, el- och hybridfordonsteknik, entreprenörskap, flerbränslefordonsteknik, flygplatsteknik, försäljning och kundservice, godshantering, godstransporter, grönyte- och småmaskinteknik, handel, hjulutrustningsteknik, husvagns- och husbilteknik, inköp och logistik, karosseriteknik, lackeringsteknik, lager och terminal, lantbruksmaskinteknik, lastbilar och mobila maskiner - motorteknik, lastbilar och mobila maskiner - service och underhållsteknik, lastbilar - reparations- och systemteknik, lastbilspåbyggnadsteknik, marinmotorteknik, matematik, mobila maskiner - reparations- och systemteknik, personbilar - reparations- och systemteknik, personbilar - service- och underhållsteknik, persontransporter, programmering, reseproduktion och marknadsföring, service och bemötande, skogsbruksmaskinteknik, snöfordonsteknik, tillämpad programmering, transportteknik, truckteknik

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500-2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

FÖRSÄLJNINGS- OCH SERVICEPROGRAMMET

Vad lär du dig?

Du får kunskaper om försäljning, inköp och varuflöden, service, ekonomiuppföljning och företagande. Du utvecklar din förmåga att bli självständig och våga ta egna initiativ och får även lära dig kommunicera och informera i olika sammanhang, både muntligt och skriftligt.

Du läser entreprenörskap och lär dig hur man startar och genomför ett projekt. Du får till exempel kunskap i att starta och driva företag och förstå hur vi människor samarbetar, kommunicerar och löser problem för att nå bestämda mål.

FÖRSÄLJNING OCH KUNDSERVICE

Du lär dig skapa goda kundrelationer för att sälja och ge service. Här ingår att kunna sälja olika varor och tjänster inom skilda branscher både inom landet och internationellt.

DU BLIR DUKTIG PÅ ATT KOMMUNICERA

Det innebär att du blir duktig att i tal och skrift informera och kommunicera på ett övertygande sätt. Här ingår att kunna använda rätt informationsteknik vid rätt tillfälle. Du lär dig hantera de vanliga programvarorna för kommunikation, text- och bildbehandling, registerhantering, kalkylering, layout, informationssökning och sociala medier.

INITIATIV OCH ANSVAR

Du ska bli självständig och våga ta egna initiativ. På många skolor får du möjlighet att starta ett eget företag, ibland inom en verksamhet som heter Ung Företagsamhet.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Efter utbildningen kan du arbeta som försäljare i butik, inom telefonförsäljning eller inom näthandel. Du kan även arbeta inom kundtjänst, som marknads- eller säljassistent eller som inköpare av ett företags varor eller tjänster eller med distribution på lager. Kunskaperna du får på programmet har du även nytta av i många andra yrken.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATTA STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns utbildningar inom till exempel ekonomi, data, försäljning, marknadsföring, turism, ledarskap i butik, inköp och administration.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser som du får välja på Försäljnings- och serviceprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

ALMÅSGYMNASIET

Profil: Entreprenörskap

Profilen kan sökas med idrottsutbildning NIU/LIU.

Profil: Ledarskap

Profilen kan sökas med idrottsutbildning LIU. Programmet går att läsa som lärling.

MARKS GYMNASIESKOLA

Finns endast som lärlingsutbildning

SUNDLERGYMNASIET

TINGSHOLMSGYMNASIET

TRANEMO GYMNASIESKOLA

Profil: Lager och logistik

Läs mer på skolornas webbplatser

TÄNK PÅ!

Kundkontakt

Inom försäljning, service och företagande arbetar du mycket med människor. Du lär dig att förstå kunders behov och hur du ska bemöta dem för att de ska bli nöjda.

Datorn och andra digitala verktyg är viktiga arbetsredskap

En stor del av arbetsuppgifterna inom detta område utförs med hjälp av datorer och andra digitala verktyg. Arbetsuppgifterna är ofta kvalificerade och kräver personal med god utbildning och bra datorskärning.

Programmet har inga nationella inriktningar men du kan välja kurser inom programfördjupningen som ger möjlighet till specialisering.

Du kan ofta välja mellan olika paket av kurser riktat mot skilda yrken. Skolor kan också erbjuda fördjupningar/profiler mot olika branscher.

GODA RELATIONER, KUNDSERVICE OCH FÖRSÄLJNING

Du förbereder dig för arbete inom försäljning och service. Det personliga mötet är viktigt och du lär dig skapa goda relationer i affärssammanhang. Det gäller att utgå från kundens behov och att erbjuda en lösning som fyller

behovet. Det handlar också om att presentera erbjudandet på ett övertygande sätt.

Du utvecklar din förmåga inom försäljning och kundservice både i fysiska butiker, inom e-handel och via telefonförsäljning. Dina kunder kan vara både privatpersoner och andra företag.

MARKNADSFÖRING OCH KOMMUNIKATION

Du får grunderna för att kunna arbeta med service, marknadsföring, information och kommunikation. Under utbildningen varvas teori med praktiska moment av olika slag.

Du lär dig om marknadsföring av varor och tjänster och får göra informations- och reklammaterial, både för hand och med hjälp av moderna programvaror. Det kan handla om att visa upp en vara på ett säljande sätt genom att göra skyltningar och jobba med butikskommunikation eller att skapa och underhålla en webbshop för e-handel.

Du får träna dig i att kontakta och kommunicera med dina kunder, exempelvis genom att göra marknadsundersökningar, delta på mässor eller utforma olika säljkampanjer, både i butik och digitalt via exempelvis webbplatser, mejl och sociala medier.

INKÖP, LOGISTIK OCH DISTRIBUTION

Du lär dig även om inköp, logistik och distribution. Här får du kunskaper om olika varors flöde från tillverkare till slutlig användare. Du lär dig hur en distributionskedja planeras på ett så effektivt sätt som möjligt, både när det gäller ekonomi och miljöpåverkan.

HÅLLBAR UTVECKLING

Du lär dig grunderna inom området hållbar utveckling och lär dig innebörden av miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Du får kunskaper om vad hållbarhetsarbete kan innebära för ett företags rykte, framgång och lönsamhet. Du får även kunskap om etiska och miljömässiga villkor vid produkttillverkning, en produkts livscykel och olika miljö- och rättvisemärkningar. Du får djupare förståelse för begrepp som producentansvar och cirkulär ekonomi (kretsloppssamhälle).

Exempel på yrken: Butikssäljare, företagssäljare, inköpsassistent, lagerarbetare, kundtjänstmedarbetare, marknadsassistent, säljassistent.

Särskilda varianter

Skolor har rätt att ansöka om att få starta så kallade särskilda varianter. Det är inriktningar som avviker från de nationella inriktningarna. Särskilda varianter kan ha egna behörighetskrav och egna antagningsbestämmelser. De kan även vara riksrekryterande, vilket innebär att du kan söka dem oavsett var du bor.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Programgemensamma ämnen, 900 p

- Entreprenörskap, 100 p
- Personlig försäljning 1, 100 p
- Servicekunskap, 100 p
- Affärsutveckling och ledarskap, 100 p
- Branschkunskap inom handel, 100 p
- Handel och hållbar utveckling, 100 p
- Praktisk marknadsföring, 100 p
- Information och kommunikation 1, 100 p
- Inköp 1, 100 p

Programfördjupningar, 700 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programfördjupningar, 700 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Administration, affärskommunikation, aktiviteter och värdskap, dator- och kommunikationsteknik, företagsekonomi, försäljning och kundservice, godshantering, grafisk kommunikation, handel, hygienkunskap, information och kommunikation, inköp och logistik, konferens och evenemang, lager och terminal, ledarskap och organisation, matematik, mat och butik, medier samhälle och kommunikation, moderna språk, programmering, svenska (retorik), tillämpad programmering, utställningsdesign, webbutveckling

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Läs mer under rubriken Exempel på yrken.

Totalt: 2.500–2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom individuellt val, 200 p

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

HANTVERKSPROGRAMMET

Vad lär du dig?

Du lär dig ett hantverksyrke och att utföra en arbetsuppgift från idé till färdig produkt.

Det innebär att du ska kunna se vilket behov kunden har, planera med skiss eller ritning, välja och hantera verktyg, material och tekniker, genomföra och redovisa arbetet samt analysera och utvärdera resultatet.

Du börjar direkt på din inriktning och undervisningen är anpassad efter vad som krävs inom ditt yrke.

Många hantverkare arbetar i små företag eller startar eget. Du får därför kunskap om hur det är att starta upp och driva ett företag. Det gäller att driva ett projekt från idé till verklighet.

Du lär dig också ditt hantverks historia och tradition. Detta är grunden för att se in i framtiden. Här ingår att till exempel förstå den tekniska utvecklingens betydelse för utvecklingen av ditt hantverk.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

När du gått färdigt Hantverksprogrammet har du fått en grund i ett yrke.

På dessa hantverksutbildningar förbereder du dig för en yrkesbana och kan oftast börja arbeta direkt efter utbildningen. För dig som går inriktning Frisör, barberare och hår- och makeupstylist är du inte färdigutbildad efter gymnasiet utan får arbeta som lärling med särskilda avtal under cirka 3.000 timmar. Du kan sedan gå vidare och göra ett gesällprov.

FORTSATT STUDIER

Du kan i många fall skaffa dig mer utbildning inom ditt yrkesområde vid någon skola med specialinriktning mot hantverk. Några exempel är Capellagården, Stenebyskolan, Konstfack eller Textilhögskolan i Borås. Folkhögskolor har ofta utbildningar med estetiska kurser och hantverksinriktning. På en del skolor får du betala avgifter.

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns fördjupade utbildningar för arbeten inom många olika hantverk.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser som du får välja på Hantverksprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

För estetiska högskoleutbildningar krävs ofta arbetsprover för att bli antagen.

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

ALMÅSGYMNASIET

FLORIST

FRISÖR, BARBERARE OCH HÅR- OCH MAKEUPSTYLIST

Profil: Frisör (både som skolförlagd och lärlingsutbildning)

Profil: Barberare (endast som lärling)

Profil: Hår- och makeupstylist (endast som skolförlagd utbildning)

Programmet kan sökas med idrottsutbildning NIU eller LIU efter kontakt med och beslut av rektor

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

FRISÖR, BARBERARE OCH HÅR- OCH MAKEUPSTYLIST

Profil: Frisör

Profil: Hår- och makeupstylist

MARKS GYMNASIESKOLA

FRISÖR, BARBERARE OCH HÅR- OCH MAKEUPSTYLIST (endast som lärling)

Profil: Frisör

Läs mer på skolornas webbplatser

TÄNK PÅ! ◀

Du arbetar inte bara med händerna

Du ska lära dig planera ditt arbete, skaffa lämpligt material, rita, tillverka, beräkna kostnader och till sist sälja din produkt.

Många hantverkare arbetar i små företag eller startar eget.

Du får därför insikt om hur det är att starta upp och driva ett företag. Det gäller att driva ett projekt från idé till verklighet.

Finsnickeri

Du lär dig att skapa vackra möbel- och inredningssnickerier.

Det kreativa står i centrum. Du lär dig hela tillverkningsprocessen, från design till färdig möbel. Du utbildas i grunderna i träteknik, träslagens egenskaper och möjligheter samt hantering av handverktyg, maskiner och maskinell tillverkning.

Exempel på yrken: Inredningssnickare, möbelsnickare, trä- och byggvaruhandel.

Florist

Färska snittblommor och växter står i fokus när du lär dig skapa vackra blomsterrangemang till både vardag och fest.

Utbildningen genomsyras av glädje, kreativitet, färg och form. Du får kunskaper inom olika binderitkniker, växtkunskap, försäljning och service samt andra arbetsuppgifter som förekommer inom blomsterbranschen.

Exempel på yrken: Florist, blomsterdekoratör, butiksförsäljare, butikschef i blomsterbutik, designer och inredare.

Frisör, barberare och hår- och makeupstylist

Här får du lära dig allt om olika klipp- och färgtekniker, skäggvård och makeup.

Du får träna på olika håruppsättningar och makeuper till både vardag och fest. På skolans salong jobbar du med kunder och tränar både service och kundbemötande.

Du förbereds för arbetslivet som anställd eller egen företagare.

Exempel på yrken: Barberare, frisör, hår- och makeupstylist.

Textil design

Du lär dig alla grunder för att skapa egna kreaturer från idé till skiss och färdig produkt.

Du genomför modedesign och mönsterkonstruktion med både penna och datorns hjälp och ges möjlighet att utveckla ditt kreativa klädskapande i olika material.

Exempel på yrken: Försäljare, inköpsassistent, sömmerska, tillskärare, butikschef inom textil och mode, modedesigner, designtekniker, kvalitetskontrollant, mönsterkonstruktör, produktutvecklare inom textil, inredningsdesigner, teaterskräddare eller skrädderi.

Övriga hantverk

Inriktningen mot övriga hantverk kan innebära många olika arbetsområden.

Du lär dig om olika tekniker och hantering av verktyg. Du får också kunskaper om material som förekommer inom det valda yrket.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Entreprenörskap, 100 p
- Hantverk - introduktion, 200 p
- Tradition och utveckling, 100 p

Inriktningar, 300-500 p

Finsnickeri

- Finsnickeri 1, 200 p
- Finsnickeri 2, 200 p
- Material och miljö, 100 p

Florist

- Florist 1, 200 p
- Florist 2, 200 p
- Material och miljö, 100 p

Frisör, barberare och hår- och makeupstylist

- Frisör 1, 200 p
- Material och miljö, 100 p

Textil design

- Material och miljö, 100 p
- Textil design 1, 200 p
- Textil design 2, 200 p

Övriga hantverk

- Hantverksteknik 1, 200 p
- Hantverksteknik 2, 200 p
- Material och miljö, 100 p

Programfördjupningar, 700-900 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Administration, affärskommunikation, arkitektur, bild, CAD, datoriserad mönsterhantering, datorstyrd produktion, design, digitalt skapande, elektroteknik, formgivning, företagsekonomi, försäljning och kundservice, handel, hantverk, hantverkskunskap, historia, inköp och logistik, manuell mönsterkonstruktion, matematik, naturkunskap, programmering, samhällskunskap, service och bemötande, tillämpad programmering, utställningsdesign, växtkunskap

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500-2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

► HOTELL- OCH TURISMPROGRAMMET

Vad lär du dig?

Du ska kunna sälja och ge god service på ett professionellt sätt. Det innebär att du är duktig på att förstå kundens behov och önskemål.

Du får kunskap om olika former av boende från campingplats till kryssningsfartyg och vilka olika arbetsuppgifter som finns.

SPRÅKKUNSKAPER ÄR VIKTIGA

Arbete inom branschen ställer höga krav på goda språkkunskaper. Du läser två kurser i engelska samt 200 p moderna språk.

PLANERING OCH ORGANISATION

Du blir duktig på planering, organisation och ekonomi. Många arbeten innebär att kunna göra flera saker samtidigt.

KONFERENS OCH EVENEMANG

Du ska känna till hur man planerar olika möten och konferenser, allt från möten med få deltagare och mindre konferenser till kongresser och stora evenemang. Det kan gälla lokalernas utformning, teknisk utrustning, önskemål om service, aktiviteter och andra tjänster.

FÖRETAGANDE OCH ENTREPRENÖRSKAP

Du läser en kurs i entreprenörskap, vilket innebär att du utvecklar din företagsamhet, initiativförmåga och kreativitet. För dig som ska arbeta inom ett område där förmågan att anpassa sig efter situationen och att utveckla nya idéer är detta mycket viktigt.

BRANSCHKUNSKAP

Turismen är idag en viktig näring i stora delar av världen och sysselsätter många människor. Det är också en bransch i ständig förändring. Du ska förstå hur man tar fram, marknadsför, informerar och säljer resor och tjänster. Här ingår att anpassa sig efter samhällsförändringar och trender.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Du kan till exempel söka arbete på hotell och konferensanläggningar eller som reseplanerare. Arbetsuppgifterna inom branschen är omväxlande men har det gemensamt att du arbetar med service till besökare och gäster.

Vi lever i ett samhälle där vi ofta är ute och reser. Vi behöver bo och äta utanför hemmet, vilket får till följd att antalet arbetstillfällen inom hela hotell- och turistbranschen ökar.

FORTSATT STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns många utbildningar inom till exempel hotell och turism. Ett område som växer allt mer är kunskap om att organisera och marknadsföra olika event, till exempel mässor, konserter och företagsarrangemang.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser du får välja bort på Hotell- och turismprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57. Där finns till exempel information om antagningsreglerna till högskolan.

Det finns även utbildningar utomlands, främst i Frankrike och Schweiz, om du vill vidareutbilda dig i hotellbranschen.

ALMÅSGYMNASIET

Programmet går att läsa som lärling.

Programmet kan sökas med idrottsutbildning NIU eller LIU.

TÄNK PÅ! ◀

Språk är viktigt

I ditt yrke behöver du kunna tala med dina kunder/gäster. Vill du studera vidare är goda språkkunskaper i många fall nödvändiga.

Varierade arbetstider

Många arbeten inom branschen innebär arbete på kvällar och helger. Du ska finnas tillgänglig när andra är lediga.

Programmet har inga inriktningar. Skolorna brukar erbjuda olika paket av kurser inom programfördjupningarna. Dessa paket utformas utifrån de krav som arbetslivet ställer.

Hotell och konferens

Arbetsuppgifterna på ett hotell eller en konferensanläggning är en blandning av kundservice och administrativt arbete.

På ett hotell tar du emot gäster, ser till att de får den service de förväntar sig. Du iordningställer för möten och konferenser och tar hand om våningsservice som städning och bäddning.

Du lär dig tekniker och utrustning som används vid frukost- och bufféservering. Här ingår till exempel tillagning och uppläggning av vanliga frukosträtter.

Som receptionist ska du vara hotellets ansikte mot kunderna. Du säljer hotellets tjänster, bokar in gästerna, tar betalt och hjälper dem tillrätta. Här har du nytta av din språkliga förmåga och kunskaper i ekonomi.

Konferensanläggningar – och många hotell – anordnar konferenser och möten. Du får organisera i stort och smått, boka och förbereda hotellrum och konferenslokaler, beställa mat och ordna kaffeпаuser.

Ett område som växer alltmer är arrangemang av olika event. Det kan gälla mässor, konserter men också arrangemang för olika företag, till exempel kick-off, kundträffar och personalfester.

Exempel på yrkesområden: Bokning, konferens, reception, våningsservice.

Turism och resor

Du får kunskaper för arbete inom rese- eller turistindustrin. Det är idag en bransch som växer snabbt och där det finns många olika typer av arbeten.

Du lär dig om olika resmål och resvägar och att söka information. Det gäller att marknadsföra olika destinationer och produkter. Här ingår även kunskap om tidtabeller, bokningssystem, rabatter med mera. Du ska kunna ta hand om resenärer som har olika krav, till exempel affärsresenärer och turister.

Du får träning i att informera kunder, både skriftligt och muntligt. Här ingår att producera informationsmaterial och att guida grupper. Du lär dig även hur man planerar olika aktiviteter. Det gäller allt från traditionella charterresor till den nya upplevelseturismen.

Exempel på yrkesområden: Aktiviteter och upplevelser, bokning och försäljning, guidning, turistinformation.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 700 p

- Besöksnäringen, 100 p
- Entreprenörskap, 100 p
- Hållbar turism, 100 p
- Konferens och evenemang, 100 p
- Logi, 100 p
- Resmål och resvägar, 100 p
- Service och bemötande 1, 100 p

Programfördjupningar, 800 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Administration, affärskommunikation, aktiviteter och värdskap, dryckeskunskap, eventteknik, företagsekonomi, försäljning och kundservice, konferens och evenemang, moderna språk, naturguidning, programmering, reception, reseproduktion och marknadsföring, serveringskunskap, service och bemötande, tillämpad programmering, våningsservice

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Läs mer under rubriken Exempel på yrkesområden

Totalt: 2.500–2.700 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

► HUMANISTISKA PROGRAMMET

Vad lär du dig?

Människans språk och kultur är i fokus. Du får kunskap om människans förmåga att uttrycka sig i olika kulturer och sammanhang, både historiskt och i nutid. Det centrala är därför språk, litteratur, historia, kulturhistoria och filosofi.

Du får utveckla din språkliga säkerhet och kreativitet i tal och skrift samt din förmåga att använda språket för kommunikation, reflektion och lärande i alla ämnen. Dessa kunskaper blir redskap för att analysera och tolka olika typer av texter och talat språk på svenska och engelska.

DISKUTERA OCH MOTIVERA

I ämnet filosofi lär du dig att skilja mellan fakta och värderingar. Du ska kunna argumentera i tal och skrift, dra slutsatser och motivera dina ställningstaganden. Det gäller även att kunna söka, välja och bearbeta information från olika typer av material på ett kritiskt sätt.

Du får också tillfälle att reflektera över etiska och filosofiska frågeställningar. Här ingår att förstå och tolka mänskligt handlande, till exempel olika sätt att uttrycka sig.

SPRÅKET I CENTRUM

Du lär dig mer om vad ett språk är. Du ska känna till olika språk och språkfamiljer i världen, majoritets- och minoritetsspråk, var och hur språken används och deras typiska egenskaper. Här ingår språklig utveckling och språkhistoria.

Du läser också två kurser i moderna språk.

Vad blir du?

Programmet ger dig en bred grund för fortsatta studier. Du får grundläggande och särskild behörighet för många utbildningar vid högskolan, särskilt inom humaniora, språk och samhällsvetenskap.

Undervisningen i de olika ämnena ska förbereda dig för högre studier. Du kan få mer omfattande läxor eller hemarbeten som du redovisar i skolan efter några veckor. Du får lära dig hur man ställer upp olika teoretiska modeller som man sedan prövar genom olika undersökningar eller laborationer. Detta påminner om hur man studerar på högskolan.

Om du vill läsa tekniska eller naturvetenskapliga utbildningar behöver du läsa fler kurser i matematik och de naturvetenskapliga ämnena. Du kan även söka utbildningar inom yrkeshögskolan mot till exempel ekonomi, media och turism.

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57. Där finns bland annat information om antagningsreglerna till högskolan.

BÄCKÄNGSGYMNASIET

KULTUR

Profil: Humanvetenskap

SPRÅK

Profil: Language Studies

Två moderna språk, ett fortsättnings-
språk + ett nybörjarspråk alternativt två
nybörjarspråk

KUNSKAPSKÄLLAN

SPRÅK

Profil: Internationell profil

Läs mer på skolornas webbplatser

TÄNK PÅ! ◀

Kurser som ger meritpoäng

Du kan få meritpoäng om du läser fördjupande kurser i matematik, engelska, moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Meritpoäng är bonuspoäng som höjer meritvärdet av ditt gymnasiebetyg vilket ger fördelar vid antagningen till högskolan, se sidan 56. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan.

Prata gärna med SYV på gymnasiet inför de kursval du vill göra under gymnasietiden.

Kultur

Du får fördjupa dina kunskaper om allt som människor skapat genom tiderna.

Du får i kursen kultur- och idéhistoria en bred orientering om de olika konstnärliga strömningarna genom tiderna, från forntid till nutid. Du får också tillfälle att fundera över vad som kan menas med kultur och vad detta begrepp omfattar, till exempel förhållandet mellan etablerade konstformer och populärkultur.

Du får också läsa centrala verk och tongivande författare från olika epoker, från olika kulturer och från olika delar av världen.

I filosofi fördjupar du dig i olika uppfattningar om verkligheten och skilda kunskaps teorier.

I ämnet psykologi fördjupar du dig i människans beteende, känslor och tankar, både som individ och tillsammans med andra.

Språk

Inriktningen ger dig de största möjligheterna inom gymnasieskolan att lära dig främmande språk.

Du läser ytterligare tre kurser i moderna språk – totalt fem kurser. Dessutom finns det möjlighet att välja fler språk inom ramen för programfördjupningar och individuellt val.

Latin med allmän språkkunskap ger en inblick i Europas språkliga och kulturella arv. Du får dessutom kunskaper om antikens historia, kultur och föreställningsvärld. Du lär dig hur språk utvecklas och förändras och hur man använder språk i olika sammanhang.

Det finns flera kurser inom programfördjupningarna för den språkintresserade.

Programfördjupningar

Du kan välja bland många kurser inom programfördjupningar. De flesta kurserna är inom humaniora och språk, men du kan även läsa ekonomi, juridik och samhällskunskap.

Kurser i ämnet matematik ökar din behörighet till fler utbildningar inom högskolan.

Gymnasiegemensamma ämnen, 1.150 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1b och 2b – kultur, 200 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1b, 100 p
- Naturkunskap 1b, 100 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1b, 100 p
- Svenska/svenska som andraspråk 1–3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 350 p

- Filosofi 1, 50 p
- Moderna språk, 200 p
- Människans språk 1, 100 p

Inriktningar, 400 p

Kultur

- Filosofi 2, 50 p
- Kultur- och idéhistoria, 100 p
- Litteratur, 100 p
- Psykologi 1, 50 p
- Samtida kulturuttryck, 100 p

Språk

- Latin – språk och kultur 1, 100 p
- Språk, 300 p

Programfördjupningar, 300 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Arkitektur, bild, bildteori, engelska, entreprenörskap, estetisk kommunikation, filosofi, geografi, historia, humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering, juridik, klassisk grekiska – språk och kultur, matematik, mediekommunikation, medier, samhälle och kommunikation, moderna språk, modersmål, människans språk, naturkunskap, pedagogik, pedagogiskt arbete, programmering, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, sociologi, språk specialisering, svenska, svenskt teckenspråk för hörande, teater, tillämpad programmering, visuell kommunikation

Totalt: 2.500 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

INDUSTRITEKNISKA PROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

KUNSKAPSKÄLLAN

PRODUKT- OCH MASKINTEKNIK

Profil: Verkstadsindustri (lärling från år 2)
Profil: Betongindustri (endast som lärling)

MARKS GYMNASIESKOLA

PRODUKT- OCH MASKINTEKNIK

SVETSTEKNIK

Profil: IW International Welding
Möjlighet till lärlingsutbildning samt
gymnasial lärlingsanställning.

SUNDLERGYMNASIET

PRODUKT- OCH MASKINTEKNIK

Profil: Metall
Profil: Plast

TINGSHOLMSGYMNASIET

PRODUKT- OCH MASKINTEKNIK

TRANEMO GYMNASIESKOLA

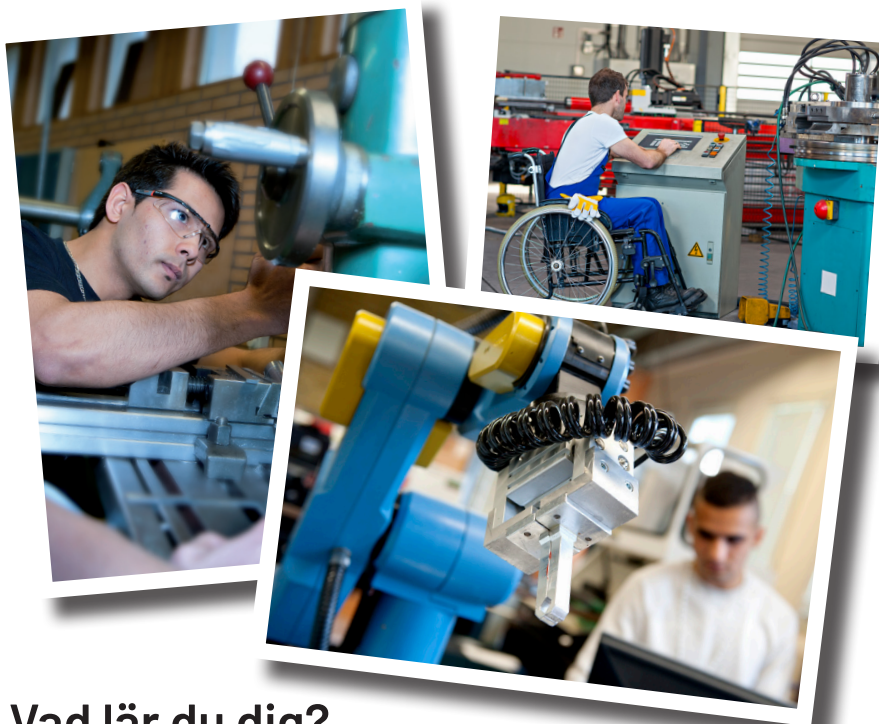
DRIFTSÄKERHET OCH UNDERHÅLL
(endast som lärling)

PRODUKT- OCH MASKINTEKNIK (endast
som lärling)

SVETSTEKNIK (endast som lärling)

VISKASTRANDSGYMNASIET

SVETSTEKNIK

Vad lär du dig?

Inom industrin produceras något. Det kan vara en färdig produkt som en bil, kläder och möbler, eller detaljer som motordelar eller byggnadsmaterial.

Du varvar teori med praktiskt arbete och lär dig till exempel datoranvändning, kvalitetsteknik, säkerhetsföreskrifter och underhållsteknik.

Det är viktigt att du får kunskap om hela tillverkningsprocessen. Genom att lära dig behärska flera arbetsuppgifter har du större möjlighet att få ett arbete efter utbildningen.

Den tekniska utvecklingen inom industrin går snabbt. Därför kommer du att få lära dig mer på din framtida arbetsplats.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Du kan söka arbete hos ett industriföretag. Det finns allt från små företag med ett fåtal anställda till mycket stora med tillverkning både i Sverige och utomlands.

Dina kunskaper kan också ge dig arbete på andra företag som behöver kunnig personal. Du kan till exempel arbeta med service och reparation av utrustning.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Det finns idag vidareutbildningar inom många av de yrkesområden som finns på Industritekniska programmet. Du kan till exempel söka utbildningar inom yrkeshögskolan mot teknik och tillverkning. Det finns också ganska stora möjligheter att få utbildning genom företagen, förutsatt att du visar att du vill utvecklas i ditt yrke.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser du får välja bort på Industritekniska programmet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

TÄNK PÅ! ◀

Du bör inte ha allergiproblem

Misstänker du att det finns risk för allergi ska du kontakta skolhälsovården innan du bestämmer dig. Att exempelvis vara nickelallergiker och arbeta inom verkstadsindustrin är olämpligt, även om du inte direkt kommer i kontakt med metaller.

Driftsäkerhet och underhåll

Du får lära dig hur man underhåller maskiner och verktyg för att undvika felaktigheter och driftstopp. Utrustning som krånglar eller inte fungerar innebär stora kostnader och risker.

Du ska lära dig att snabbt kunna hitta fel och på så sätt se till att driften hålls igång. Det gäller också att arbeta med dagligt underhåll av utrustningar och anläggningar, allt för att undvika problem. Du ska kunna göra felsökningar och känna till olika material.

Exempel på yrken: Automationsmekaniker, servicemekaniker, underhållsmekaniker.

Processteknik

Ett arbete i processindustrin innebär ofta att du har ansvar för en del av tillverkningen i en lång kedja av komplicerade tekniska och/eller kemiska moment.

Exempel på processindustrier är massa- och pappersindustri, järnverk och kemisk industri.

Exempel på yrken: Industrilackerare, laboratorietekniker inom kemisk industri, processoperatör.

Produkt och maskinteknik

Inriktningen för dig som vill arbeta i verkstadsindustrin eller i andra branscher som anställer utbildade verkstadsarbetare.

Du kan arbeta som till exempel maskinoperatör. Det innebär att du lär dig montering och hur man arbetar efter ritningar. Du läser också CNC-teknik, teknologi och yrkesmatematik. Mätmetoder och ritningslära är andra viktiga delar av din utbildning. Inriktningen kan också leda till arbeten som innefattar såväl design, konstruktion som produktion.

Exempel på yrken: CNC-operatör metall, CNC-operatör trä, gjutare, låssmed, maskinoperatör, maskinsnickare, originalare, prepresstekniker, produktionstekniker, reprooperatör, stentekniker, sågverksoperatör, tryckare, verkstadssnickare, verktygsmakare.

Svetsteknik

Du lär dig olika svetstekniker, plåtbearbetning och tillhörande arbetsmoment.

Du ska kunna sammanfoga material med olika metoder och tekniker. Det gäller att förstå vilken metod som är lämpligast att välja för olika uppgifter. Du lär dig till exempel kälsvets, stumsvets och rörsvets med olika svetsmetoder.

Exempel på yrken: Internationell svetsare, svetsare.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Industritekniska processer 1, 100 p
- Människan i industrin 1, 100 p
- Produktionskunskap 1, 100 p
- Produktionsutrustning 1, 100 p

Inriktningar, 300–400 p

Driftsäkerhet och underhåll, 400 p

- Avhjälpan underhåll 1, 100 p
- Underhåll driftsäkerhet, 100 p
- Underhåll elteknik, 100 p
- Underhåll lager och smörjteknik, 100 p

Processteknik, 400 p

- Industritekniska processer 2, 100 p
- Produktionskunskap 2, 100 p
- Produktionsutrustning 2, 100 p
- Produktionsutrustning 3, 100 p

Produkt och maskinteknik, 300 p

- Datorstyrd produktion 1, 100 p
- Produktionsutrustning 2, 100 p
- Produktutveckling 1, 100 p

Svetsteknik, 400 p

- Kälsvets 1, 100 p
- Produktutveckling 1, 100 p
- Svets grund 1, 100 p
- Tillverkningsunderlag 1, 100 p

Programfördjupningar, 800–900 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Automatiserade system, bild, biologi, biologi – naturbruk, CAD, datorstyrd produktion, dator- och kommunikationsteknik, design, driftsäkerhet och underhåll, elektronik, elektronikproduktion, elektroteknik, elementmontering, ellära, energiteknik, entreprenörskap, fordonsteknik, fotografisk bild, fysik, företagsekonomi, grafisk kommunikation, grafisk produktion, husbyggnad, hygienkunskap, hållbart samhälle, hälsa, industriteknisk fördjupning, industriautomation, industritekniska processer, installationsteknik, kemi, konstruktion, lackeringsteknik, larm och säkerhetsteknik, ledarskap och organisation, livsmedels- och näringskunskap, lås- och passerteknik, matematik, materialkunskap, mekatronik, människan i industrin, mät-, styr- och reglerteknik, naturkunskap, produktionskunskap, produktionsutrustning, produktutveckling, programmering, sammanfogningsteknik, skog, mark och vatten, skogsproduktion, teknik, tillverkningsunderlag, tillämpad programmering, trä

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500–2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

INTRODUKTIONSPROGRAM

ALMÅSGYMNASIET

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Barn- och fritidsprogrammet
  - Försäljnings- och serviceprogrammet
  - Hotell- och turismprogrammet
  - Hantverksprogrammet
  - Restaurang- och livsmedelsprogrammet
  - Vård- och omsorgsprogrammet
- Programmen kan sökas med idrottsutbildning LIU.

YRKESINTRODUKTION (IMY) MOT

- Barn- och fritidsprogrammet
  - Försäljning- och serviceprogrammet
  - Hotell- och turismprogrammet
  - Hantverksprogrammet
  - Restaurang- och livsmedelsprogrammet
  - Vård- och omsorgsprogrammet
- Programmen kan sökas med idrottsutbildning LIU.

BÄCKÅNGSGYMNASIET

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Estetiska programmet med inriktning Bild och formgivning
- Estetiska programmet med inriktning Musik
- Humanistiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Ekonomiprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY) MOT

- Hantverksprogrammet

KUNSKAPSKÅLLAN

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Ekonomiprogrammet
- Humanistiska programmet
- Industritekniska programmet
- Restaurang och livsmedelsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY)

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

SPRÅKINTRODUKTION (IMS)

MARKS GYMNASIESKOLA

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Barn- och fritidsprogrammet
  - Industritekniska programmet
  - Vård- och omsorgsprogrammet
- ### YRKESINTRODUKTION (IMY) individuellt
- Barn- och fritidsprogrammet
  - Industritekniska programmet
  - Vård- och omsorgsprogrammet

NATIONELLT YRKESPAKET I GRUPP

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

SPRÅKINTRODUKTION (IMS)

NATURBRUKSSKOLORNA I VÄSTRA GÖTALAND

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Naturbruksprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY)

Valet av yrken ska jämföras med en intresseanmälan då de anordnas individuellt)

Vad lär du dig?

Tanken med dessa program är att du ska få bästa möjliga hjälp att bli behörig till gymnasieskolan eller att kanske komma ut och arbeta eller studera vidare på annat håll.

Du läser de ämnen där du saknar lägst betyget E för att komma in på gymnasieskolan. Du kan också få praktisera på gymnasieskolan eller på olika arbetsplatser. Målet är att på bästa sätt förbereda dig för att komma in på och klara av ett nationellt gymnasieprogram eller att hjälpa dig till en annan utbildning eller arbete.

Dessa utbildningar är mycket olika i skilda kommuner. Du kan på nästa sida läsa en beskrivning av de möjligheter som erbjuds i kommunerna i Boråsregionen. Du får med hjälp av din studie- och yrkesvägledare ta reda på vad du har för möjligheter.

PRAKTISKA GYMNASIET I BORÅS

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY) I GRUPP MOT

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet

REALGYMNASIET I BORÅS

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Programinriktat val mot Naturbruksprogrammet, inriktning Hästhållning
- Programinriktat val mot Naturbruksprogrammet, inriktning Naturturism
- Naturbruksprogrammet, inriktning inriktning Djurvård (Sällskapsdjur och djursjukvård, Djurpark samt Hund)

STRÖMMA NATURBRUKSCENTRUM

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Naturbruksprogrammet

SUNDLERGYMNASIET

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Barn- och fritidsprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Industritekniska programmet
- Vård- och omsorgsprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY)

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

SPRÅKINTRODUKTION (IMS)

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Barn- och fritidsprogrammet (endast i kombination med idrottsutbildning LIU)
- Ekonomiprogrammet (kan kombineras med idrottsutbildning LIU)
- Teknikprogrammet (kan kombineras med idrottsutbildning LIU)

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

SPRÅKINTRODUKTION (IMS)

TINGSHOLMSGYMNASIET

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Fordon- och transportprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Industritekniska programmet
- Vård- och omsorgsprogrammet

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

SPRÅKINTRODUKTION (IMS)

TRANEMO GYMNASIESKOLA

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Industritekniska programmet
- Vård- och omsorgsprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY)

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

SPRÅKINTRODUKTION (IMS)

VISKASTRANDSGYMNASIET

INDIVIDUELLT ALTERNATIV (IMA)

PROGRAMINRIKTAT VAL MOT

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet

YRKESINTRODUKTION (IMY) I GRUPP

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet

YRKESGYMNASIET

PROGRAMINRIKTAT VAL (IMV) MOT

- Barn- och fritidsprogrammet (endast som lärling)
- Bygg- och anläggningsprogrammet (endast som lärling)
- El- och energiprogrammet (endast som lärling)
- Fordons- och transportprogrammet (endast som lärling)

YRKESINTRODUKTION (IMY) I GRUPP

- Barn- och fritidsprogrammet (endast som lärling)
- Bygg- och anläggningsprogrammet (endast som lärling)
- El- och energiprogrammet (endast som lärling)
- Fordons- och transportprogrammet (endast som lärling)

Programinriktat val (IMV)

Detta program är tänkt för dig som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program. Du läser en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och tanken är att du så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. Programinriktat val kan du läsa mot både yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Programinriktat val kan utformas för en enskild elev och för en grupp elever. Om den utformas för en grupp elever innebär det att utbildningen planeras i förväg och ska vara sökbar precis som ansökan till nationellt program. Om den utformas för en enskild elev behöver den inte planeras i förväg och du får information direkt från gymnasieskolan.

BEHÖRIGHETSKRAV

– Lägst betyget E i svenska/svenska som andraspråk + engelska eller matematik + 4 ämnen.

eller

– Lägst betyget E i svenska/svenska som andraspråk + engelska + matematik + 3 ämnen.

Yrkesintroduktion (IMY)

Du ska få möjligheten att få mer kunskap om ett eller flera yrken som intresserar dig. Här ingår undervisning i skolan men du får vanligtvis också göra praktik ute på en eller flera arbetsplatser. Du kan också läsa en del kurser tillsammans med eleverna på gymnasieskolan. Det ska också finnas möjlighet för dig att läsa de ämnen du behöver för att bli behörig till att söka ett yrkesprogram.

I en del kommuner anordnas yrkesintroduktion inom vissa yrkesprogram för en grupp elever och dessa utbildningar är då sökbara. Du kan då söka till dessa platser om du är osäker på om du blir behörig till ett nationellt program eller Programinriktat val. Skolan kan också erbjuda enskilda platser inom yrkesintroduktion. Dessa platser är då inte sökbara utan du kontaktar ansvarig för introduktionsprogrammen i din hemkommun.

Det finns dessutom möjlighet för skolan att erbjuda dig en yrkesutbildning som inte ger dig en gymnasieexamen men som kan hjälpa dig att få ett arbete. Dessa utbildningar anordnas ofta i samarbete med det lokala arbetslivet. Du får ta reda på vad som erbjuds i din kommun.

Individuellt alternativ (IMA)

Detta är tänkt för dig som har särskilda behov och kanske behöver extra mycket hjälp för att kunna nå gymnasieskolan. Du ska få en utbildning anpassad helt efter vad som passar dig. Det kan vara studier, praktik på en arbetsplats eller annat som du önskar och har nytta av.

Målet är att du ska gå vidare till yrkesintroduktion, hitta en annan utbildning eller komma ut på arbetsmarknaden.

Språkintroduktion (IMS)

Detta är tänkt för dig som har ett annat modersmål än svenska och som nyligen har anlänt till Sverige.

Tyngdpunkten ligger på svenska språket, men du får också lära dig mer om det svenska samhället och den svenska skolan. Du ska på bästa sätt förberedas för att så snabbt som möjligt kunna börja på ett nationellt program eller något annat introduktionsprogram.

Vad blir du?

Du kan bli behörig till gymnasieskolans nationella program.

Målet är att på bästa sätt förbereda dig för att komma in på och klara av ett nationellt gymnasieprogram eller att hjälpa dig till en annan utbildning eller arbete.

NATURBRUKSPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

NATURBRUKSSKOLAN AXEVALLA HÄSTCENTRUM:

HÄSTHÅLLNING

Profil: Hästskötare – ridsport
Profil: Hästskötare – travsport
Profil: Hästskötare – islandshästsport

NATURBRUKSSKOLAN SVENLJUNGA

SKOGSBRUK

Profil: Skogsmaskinförare
Profil: Fältreparatör/skoglig grävmaskinist
Profil: Skogsvårdare
Profil: Jakt och viltvård

NATURTURISM

Profil: Upplevelseturism – outdoor

PROGRAMINRIKTAT VAL OCH YRKESINTRODUKTION I MÅN AV PLATS

NATURBRUKSSKOLAN SÖTÅSEN

DJURVÅRD

Profil: Hundsport
Profil: Djursjukvård
Profil: Djurvårdare med bredd
Profil: NV

HÄSTHÅLLNING

(Denna inriktning finns på Axevalla hästcentrum men hör till Naturbruksskolan Sötåsen)

Profil: Ridsport
Profil: Travsport
Profil: Islandshästsport
Profil: Naturvetenskap

LANTBRUK

Profil: Lantbruksdjur
Profil: Växtodling och maskin
Profil: NV

TRÄDGÅRD

Profil: Odling, skötsel och anläggning
Profil: NV

ANPASSAD GYMNASIESKOLA

PROGRAMINRIKTAT VAL OCH YRKESINTRODUKTION I MÅN AV PLATS

Du kan välja att läsa kompletterande kurser motsvarande delar av naturvetenskaps-/ samhällsvetenskapsprogrammet.

NATURBRUKSSKOLAN UDDETORP

LANTBRUK

Profil: Lantbruksdjur
Profil: Växtodling
Profil: Maskinservice
Profil: Entreprenad

PROGRAMINRIKTAT VAL OCH YRKESINTRODUKTION I MÅN AV PLATS.

REALGYMNASIET I BORÅS

DJURVÅRD

Profil: Djurpark
Profil: Hund
Profil: Sällskapsdjur & Djursjukvård*

HÄSTHÅLLNING

Profil: Ridning

NATURTURISM

Profil: Naturturism

PROGRAMINRIKTAT VAL I MÅN AV PLATS

*= Kan läsas med NV-behörighet

Vad lär du dig?

Du får lära dig vård och skötsel av mark, vatten, skog, växter och djur. All undervisning är präglad av miljö- och kretsloppstänkande.

Du får göra laborationer i skolan och exkursioner i naturen. Här ingår även att till exempel sköta djur, så och skörda olika grödor och växter eller att fälla träd och ta hand om virke. Allt på ett säkert sätt för att undvika olyckor och skador.

Du lär dig hur olika verktyg, basmaskiner och tekniska hjälpmedel används inom naturbruksområdet. Lika viktigt är att du lär dig hantera den moderna datoriserade utrustningen som idag finns inom naturbruket.

Du läser även kursen entreprenörskap eftersom många som arbetar inom naturbruk är egna företagare.

NATURVETENSKAPLIGA ÄMNEN

Du har möjlighet att läsa kurser i ämnen som fysik, kemi och biologi. Dessa kurser ger dig behörighet till högskolestudier inom naturvetenskap med koppling till naturbruket.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

STRÖMMA NATURBRUKSCENTRUM

LANTBRUK

Profil: Lantbruksdjur
Profil: Lantbruksdjur NV*
Profil: Maskin
Profil: Maskin NV*

DJURVÅRD

Profil: Djurvård
Profil: Djurvård NV*
Profil: Djur special
Profil: Djur special NV*

HUND

Profil: Hund NV*

HÄSTHÅLLNING

Profil: Hästskötare
Profil: Hästskötare NV*

*= Komplettering med naturvetenskapliga kurser

PROGRAMINRIKTAT VAL (BEGRÄNSAT ANTAL PLATSER)

Vad blir du?

Du har många olika möjligheter till arbete och studier efter Naturbruksprogrammet. Dina möjligheter beror till stor del på vilka kurser du läser.

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns utbildningar inom till exempel djurvård, djursjukvård, djurparksdjur, hovslageri, greenkeeper, trädgårdsmästare, ridinstruktör, park- och trädvårdare, jord- och skogsbruk.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser du får välja bort på Naturbruksprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 p
- Engelska 6, 100 p

Djurvård

Du lär dig vård och skötsel av olika djur. Det kan gälla djur inom jordbruket men även hästar och andra sällskapsdjur.

Du läser om olika djurarters egenskaper, behov och skötsel. Du får kunskap om husdjurens biologi och ursprung samt färdigheter i att sköta och hantera djuren. Det är också viktigt att du har kunskap om hygien, desinfektion, smittsamma sjukdomar och smittvägar.

Du har många möjligheter till fördjupningar. Du kan inrikta dig mot djurparksdjur, djursjukvård eller hundkunskap.

Exempel på yrkesområden: Arbeta med hundar, djurparksdjur, djurvårdare, djurskötare inom lantbruk.

Hästhållning

Hästar har stor betydelse för många människor i olika sammanhang.

Du får kunskaper om hästar och om deras beteende och hälsa. Du får lära dig hur du sköter om och utfordrar hästar, skötsel av stall och hästutrustning samt tillhörande anläggningar. Du utvecklar din förmåga att arbeta med hästar på ett säkert och etiskt sätt. Du utvecklar kunskaper för yrkesarbete som hästskötare inom olika sammanhang, till exempel inom hästsport, fritidsverksamhet och skötsel av arbetshästar.

Exempel på yrkesområden: Hästskötare med inriktning mot ridning, hästskötare med inriktning mot trav.

Lantbruk

Du lär dig grunderna för att driva ett modernt jordbruk.

Du lär dig jordbearbetning, växtnäringstillsförelse, skörd, transport och lagring av grödor under olika förhållanden och med lämplig teknik. Det gäller att känna till egenskaperna hos olika jordarter och grödor och hur de ska skötas.

Du läser om lantbruksdjurens egenskaper, behov och skötsel. Här ingår anatomi och fysiologi samt grundläggande kunskaper om djurskyddsbestämmelser. Du får även lära dig om foder och näringsfysiologi och måste känna till vanliga sjukdomar och hur de kan förebyggas.

Exempel på yrkesområden: Lantbruk med inriktning mot växtodling, maskiner, växter och djur, landsbygdstjänster.

Naturturism

Här är naturupplevelsen i centrum. Du lär dig bland annat om att guida grupper och leda aktiviteter i naturen.

Du får lära dig om naturens mångfald och att utveckla hållbara naturupplevelser för individer och grupper. Du utvecklar din serviceanda och din förmåga om ledarskap och kommunikation. Du tränas i att planera och genomföra naturturismaktiviteter för olika målgrupper. Du får lära dig om säkerhet vid hantering och användning av utrustning och veta hur du ska agera vid olycksfall. Du får också kunskaper för att sköta anläggningar och tillhörande miljöer för naturturism.

Exempel på yrkesområden: Naturguidning.

Skogsbruk

Du lär dig skogsskötsel, fordonsteknik och virkesbehandling.

Du ska kunna göra markundersökningar, rensa hyggen, plantera, röja och stämpla skog. Det gäller också att kunna göra volym- och prisberäkningar av virke och kunna läsa och tolka en skogsbruksplan. Du lär dig använda motorsåg och röjmotorsåg, mobila maskiner, terrängfordon med mera.

I kursen mångbruk av skog lär du dig alla de olika möjligheter som skogen ger vid sidan av att ta ut virke. Det gäller till exempel jakt, fiske och friluftsliv.

Exempel på yrkesområden: Fiske- och vattenvård, jakt- och viltvård, skogsvårdare, skogsmaskinförare, skogsmaskinservice.

Trädgård

Du lär dig att anlägga trädgårdar, odla olika frukter, grönsaker och blommor, både för hand och med hjälp av olika maskiner och verktyg.

Det sker både i växthus och utomhus på friland. Arbetet omfattar jordbearbetning, gödsling, förökning och odling av plantor till färdig produkt. Du kan välja miljövänlig alternativodling eller blomsterbindning.

Du kan välja kurser inom till exempel natur- och landskapsvård, trädgårdsanläggning och skötsel av utemiljöer.

Exempel på yrkesområden: Trädgårdsanläggning, skötsel av utemiljöer, trädgårdsodling – växthus och friland, trädgårdstjänster.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Biologi 1, 100 p
- Entreprenörskap, 100 p
- Naturbruk, 200 p

Inriktningar, 500-700 p

Djurvård

- Djurens biologi, 100 p
- Djuren i naturbruket, 100 p
- Djurhållning, 100 p
- Sällskapsdjur 1, 100 p
- Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1, 100 p

Hästhållning

- Djurens biologi, 100 p
- Djurhållning, 100 p
- Fordon och redskap, 100 p
- Hästkunskap 1, 100 p
- Hästkunskap 2, 100 p
- Ridning och körning, 200 p

Lantbruk

- Byggnadsunderhåll, 100 p
- Djuren i naturbruket, 100 p
- Fordon och redskap, 100 p
- Lantbruksdjur 1, 100 p
- Lantbruksmaskiner 1, 100 p
- Marken och växternas biologi, 100 p
- Växtodling 1, 100 p

Naturturism

- Marken och växternas biologi, 100 p
- Motor- och röjmotorsåg 1, 100 p
- Mångbruk av skog, 100 p
- Naturturism 1, 100 p
- Naturturism 2, 100 p
- Terrängtransporter, 100 p

Skogsbruk

- Marken och växternas biologi, 100 p
- Motor- och röjmotorsåg 1, 100 p
- Mångbruk av skog, 100 p
- Terrängtransporter, 100 p
- Virkestransport med skotare, 100 p
- Skogsskötsel 1, 100 p
- Virkeslära, 100 p

Trädgård

- Beskärning och trädvård, 100 p
- Fordon och redskap, 100 p
- Marken och växternas biologi, 100 p
- Skötsel av utemiljöer, 100 p
- Trädgårdsanläggning 1, 100 p
- Trädgårdsodling, 100 p
- Växtkunskap 1, 100 p

Programfördjupningar, 500-700 p

Skolan kan erbjuda dig kurser inom många olika ämnen se respektive skolas webbplats för mer information.

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden. Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500-2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

NATURVETENSKAPSPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

BÄCKÅNGSGYMNASIET

NATURVETENSKAP

Profil: Ledarskap och Företagande

Profil: Medicin

Profil: Vetenskap och forskning

NATURVETENSKAP OCH SAMHÄLLE

Profil: Adventure

Profil: Miljö och hållbar utveckling

Endast Miljö och hållbar utveckling går att söka tillsammans med NIU

KUNSKAPSKÄLLAN

NATURVETENSKAP

NATURVETENSKAP OCH SAMHÄLLE

MARKS GYMNASIESKOLA

NATURVETENSKAP

NATURVETENSKAP OCH SAMHÄLLE

Kan kombineras med idrottsgymnasium

SUNDLERGYMNASIET

NATURVETENSKAP

NATURVETENSKAP OCH SAMHÄLLE

TINGSHOLMSGYMNASIET

NATURVETENSKAP

NATURVETENSKAP OCH SAMHÄLLE

TRANEMO GYMNASIESKOLA

NATURVETENSKAP

Vad lär du dig?

Utbildningens karaktärsämnen är matematik, fysik, kemi och biologi.

Matematik är ett viktigt ämne. Du lär dig att räkna, men det är också viktigt att du lär dig analysera problem som du sedan löser steg för steg. Här ingår att kunna dokumentera de olika stegen i lösningen av problemet.

Dina kunskaper i matematik använder du i studierna av de naturvetenskapliga ämnena. Du ska kunna beräkna acceleration, friktion, tyngder och koncentration av ämnen.

I fysik 1a läser du exempelvis om rörelse, energi och värme, ljus och elektricitet samt materiens uppbyggnad av mindre beståndsdelar.

I kursen kemi 1 lär du dig om olika ämnens uppbyggnad, egenskaper och reaktioner. Du lär dig att tolka och skriva kemiska formler. Kunskaperna ska dessutom hjälpa dig att ta ställning i viktiga frågor som resursanvändning, produktval, avfallshantering och återvinning.

Kursen biologi 1 handlar om de vetenskapliga teorierna om livets uppkomst och mångfald.

DU FÅR RÄKNA OCH GÖRA LABORATIONER

Undervisningen är inte bara teoretisk utan även praktisk. Här ingår många laborationer och undersökningar.

DU LÄSER SPRÅK OCH SAMHÄLLSORIENTERANDE ÄMNEN

Kunskaper i språk är viktiga idag och krävs i många arbeten. På högskolan kan stora delar av kurslitteraturen vara på engelska. De övriga ämnena ger dig en bred allmänbildning som du både har nytta av i ditt privata liv och i dina framtida arbeten och studier.

Vad blir du?

Naturvetenskapsprogrammet ger dig de mest omfattande möjligheterna till fortsatta studier.

Du får breda kunskaper som är till stor nytta vad du än väljer att göra i livet. Utbildningen är särskilt lämplig för dig som vill läsa vidare inom de naturvetenskapliga eller tekniska områdena på högskolan.

Undervisningen i de olika ämnena förbereder dig för högre studier. Du kan få mer omfattande läxor eller hemarbeten som du redovisar i skolan efter några veckor. Detta kräver att du själv kan planera ditt skolarbete.

Du får lära dig hur man ställer upp hypoteser som du sedan prövar genom olika undersökningar eller laborationer. Här ingår att göra olika beräkningar med hjälp av formler. Detta påminner om hur man studerar på högskolan.

Du kan även söka utbildningar inom yrkeshögskolan. Dessa finns inom exempelvis ekonomi, media och turism.

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57. Där finns till exempel information om antagningsreglerna till högskolan.

TÄNK PÅ! ◀

Kurser som ger meritpoäng

Du kan få meritpoäng om du läser fördjupande kurser i matematik, engelska, moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Meritpoäng är bonuspoäng som höjer meritvärdet av ditt gymnasiebetyg vilket ger fördelar vid antagningen till högskolan, se sidan 56. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan.

Prata gärna med SYV på gymnasiet inför de kursval du vill göra under gymnasietiden.

Naturvetenskap

Du får en naturvetenskaplig grundutbildning som ger dig många möjligheter till fortsatta studier.

Kursen biologi 2 handlar om hur virus och celler är uppbyggda och fungerar. Du läser humanfysiologi, om hur organsystem i kroppen samverkar och regleras.

I kursen kemi 2 fördjupar du dina kunskaper inom organisk kemi och biokemi. Biokemi handlar om de reaktioner som sker i våra celler, både cellernas energiförsörjning samt deras förökning, där DNA spelar en stor roll. Kursen innehåller också analytisk kemi, där man bestämmer hur mycket av ett visst ämne som ett prov innehåller.

Kurserna biologi 2 och kemi 2 krävs båda för att få behörighet till läkar-, tandläkar-, veterinär- och optikerutbildningarna.

Kursen fysik 2 behandlar till exempel elektromagnetism och universums utveckling och struktur. Du ska förstå hur man arbetar med modeller och teorier för att förklara och förenkla verkligheten.

Du läser även kursen matematik 4 som ger behörighet till matematikintensiva utbildningar inom högskolan som till exempel utbildningarna till civilingenjör.

Naturvetenskap och samhälle

Du kombinerar dina studier inom matematik och naturvetenskap med att studera geografi och samhällskunskap.

Du läser en kurs i geografi och lär dig förstå hur människan samverkar med de förutsättningar som naturen ger. Det gäller frågor som överlevnad, resursanvändning och miljöpåverkan. Du övar förmågan att uppfatta möjligheter och bedöma vilka konsekvenser som olika handlingar innebär, till exempel det ömsesidiga beroendet i vår globala värld.

Kursen i samhällskunskap lär dig mer om hur vårt samhälle är organiserat, hur beslut fattas, om lagstiftning och hur vår demokrati fungerar, till exempel miljölagstiftningen.

Inom programfördjupning och individuellt val kan du läsa kurserna biologi 2, kemi 2 och fysik 2.

Programfördjupningar

Du kan välja kurser inom många olika områden, även om tonvikten ligger inom de tekniska och naturvetenskapliga områdena. Du kan även välja kurser inom matematik och fysik och på så sätt öka din behörighet till högskolan. Om du väljer fler kurser i moderna språk, engelska och matematik kan du få värdefulla meritpoäng.

Gymnasiegemensamma ämnen, 1.150 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1b, 100 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1c-3c, 300 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1b, 100 p
- Svenska/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 450 p

- Biologi 1, 100 p
- Fysik 1a, 150 p
- Kemi 1, 100 p
- Moderna språk, 100 p

Inriktningar, 300-400 p

Naturvetenskap, 400 p

- Biologi 2, 100 p
- Fysik 2, 100 p
- Kemi 2, 100 p
- Matematik 4, 100 p

Naturvetenskap och samhälle, 300 p

- Geografi 1, 100 p
- Samhällskunskap 2, 100 p
- Ett naturvetenskapligt ämne, t.ex. biologi 2/fysik 2/ kemi 2, 100 p

Programfördjupningar, 200-300 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Biologi, dator- och kommunikationsteknik, engelska, entreprenörskap, filosofi, fysik, företagsekonomi, geografi, historia, humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering, hållbart samhälle, kemi, konst och kultur, konstruktion, matematik, moderna språk, naturvetenskaplig specialisering, programmering, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, svenska, teknik, tillämpad programmering, träningslära, webbserverprogrammering, webbutveckling

Totalt: 2.500 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

▶ RESTAURANG- OCH LIVSMEDELSPROGRAMMET

Vad lär du dig?

När vi äter ute på en restaurang, beställer hem mat eller köper bröd i bageriet vill vi att det vi beställer ska vara gjort på bra råvaror, se tilltalande ut och vara gott och nyttigt. Dessutom vill vi mötas av trevlig och serviceinriktad personal.

Du lär dig hela tillverkningsprocessen, från råvaror till färdig mat eller bakverk. När du dekorerar ett bakverk eller lägger upp maten får du utlopp för din fantasi och skaparglädje.

Du får kunskap om olika råvaror, deras näringsinnehåll och hur man använder och förvarar dem på bästa sätt.

Du får grundläggande kunskaper om vikten av en god personlig hygien och ska också känna till de bestämmelser som finns beträffande livsmedelshygien.

SERVICE ÄR VIKTIGT

Vi vill alla bli trevligt bemötta som kunder och få det som vi beställt. Du får utveckla din känsla för service, vilket innebär att kunna känna av andra människors önskemål och behov.

INTERNATIONELL BRANSCH

Du utbildar dig inom en internationell bransch som hela tiden påverkas av andra kulturer och mattraditioner. Det finns också många möjligheter att arbeta och studera utomlands.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Efter utbildningen kan du arbeta som exempelvis kock, servitör/servitris, bartender, bagare, konditor, barista, på café, inom delikatess, inom catering, försäljare inom livsmedelsbranschen.

Du kommer att arbeta med service på både stora och små arbetsplatser och i direkt kontakt med dina kunder.

Inom några av yrkena i branschen kan du avlägga gesällprov när du fått mer erfarenhet och kunskaper.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där hittar du utbildningar där du kan kombinera teori och praktik.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser du får välja bort på Restaurang- och livsmedelsprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

Det finns också många utbildningar utomlands, främst i Frankrike och Schweiz, om du vill vidareutbilda dig inom restaurangbranschen.

Läs mer på skolornas webbplatser

ALMÅSGYMNASIET

BAGERI OCH KONDITORI
KÖK OCH SERVERING

Alla inriktningar går att läsa som lärling.

Programmet kan sökas med idrottsutbildning LIU efter kontakt med och beslut av rektor

KUNSKAPSKÄLLAN

KÖK OCH SERVERING

Profil: Måltiden som helhet
(även som lärling från år 2)

MARKS GYMNASIESKOLA

KÖK OCH SERVERING (endast som lärling)

PRAKTISKA GYMNASIET I BORÅS

KÖK OCH SERVERING

Profil: Kock, servering och bar

TÄNK PÅ! ◀

Du ska ha bra fysik

Du får vara beredd på tunga lyft och obehagliga arbetsställningar även om tekniken gör framsteg och leder till bättre arbetsförhållanden. Är du allergiker kan du få problem med både metaller och mjöl. Är du osäker om något ska du kontakta skolhälsovården.

Hygien är viktigt

Hygien är viktigt när det gäller livsmedel, både när man framställer, lagrar, fraktar och säljer matvaror.

Arbetsiderna

I bageribranschen får du räkna med att börja mycket tidigt på morgonen. Om du arbetar inom handeln gäller affärstider, vilket kan innebära kvälls- och helgarbete.

Bageri och konditori

Du lär dig bland annat att göra matbröd, kakor, bullar, tårter och bakelser. Du får även prova på att tillverka choklad och marsipan. Utbildningen ger dig kunskap om råvaror och entreprenörskap.

Du lär dig att yrkesmässigt tillverka bröd, bakverk och konditoriprodukter. Här ingår att kunna följa recept, välja och hantera råvaror. Det gäller att producera bröd och konditorivaror efter trender och traditioner.

Skolan har ett eget bageri med försäljning av bröd- och konditorivaror där du lär dig om kundservice och redovisning. I slutet av utbildningen görs ett gymnasiearbete som blir ett bevis på ditt yrkeskunnande.

Exempel på yrken: Bagare, konditor.

Kök och servering

Du förbereder dig för arbete i kök eller med servering och lär dig grunderna i professionell matlagning och servering.

Skolan har vanligtvis en restaurang där eleverna tillverkar och serverar maten för betalande gäster. Drinkblandning och servering av alkoholhaltiga drycker kan också förekomma.

I varmköket lagas maten. Du får lära dig grunderna för att laga näringsriktig och välsmakande mat. Du ska komponera matsedlar, välja råvaror och planera arbetet samt lära dig att kunna arbeta i ett högt tempo.

I kallköket lär du dig att tillreda smörgåsar och snittar, sallader, kalla såser och desserter. Du får också lära dig att presentera och garnera maten på ett inbjudande sätt.

Allergier, sjukdomar, överkänslighet och övertygelse har drivit på en utveckling mot anpassad kost. Du kan välja att fördjupa dina kunskaper om näringsriktiga, smakliga och tilltalande specialkost.

Exempel på yrken: Kock, servitör/servitris.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Branschkunskap inom restaurang och livsmedel, 100 p
- Hygien, 100 p
- Livsmedels- och näringskunskap 1, 100 p
- Service och bemötande 1, 100 p

Inriktningar, 300 p

Bageri och konditori, 300 p

- Bageri 1, 100 p
- Choklad och konfektyr, 100 p
- Konditori 1, 100 p

Kök och servering, 300 p

- Matlagning 1, 100 p
- Mat och dryck i kombination, 100 p
- Servering 1, 100 p

Programfördjupningar, 900 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Bageri- och konditorikunskap, dryckeskunskap, entreprenörskap, företagsekonomi, försäljning och kundservice, handel, hotell, konferens och evenemang, ledarskap och organisation, livsmedels- och näringskunskap, matlagningskunskap, mat och butik, mat och dryck i kombination, moderna språk, programmering, serveringskunskap, service och bemötande, stycknings- och charkuterikunskap, tillämpad programmering, turism

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500–2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

SAMHÄLLSVETENSKAPSPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

BÄCKÄNGSGYMNASIET

BETEENDEVETENSKAP
Profil: Beteendevetenskap

MEDIER, INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Profil: Medier, journalistik och kommunikation

SAMHÄLLSVETENSKAP

Profil: Demokrati & världen

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

BETEENDEVETENSKAP
Profil: Kriminologi

KUNSKAPSKÄLLAN

BETEENDEVETENSKAP
Profil: Internationell profil
SAMHÄLLSVETENSKAP
Profil: Internationell profil

MARKS GYMNASIESKOLA

BETEENDEVETENSKAP
SAMHÄLLSVETENSKAP
Kan kombineras med idrottsgymnasium

SUNDLERGYMNASIET

BETEENDEVETENSKAP
SAMHÄLLSVETENSKAP

TINGSHOLMSGYMNASIET

BETEENDEVETENSKAP
MEDIER, INFORMATION OCH
KOMMUNIKATION
SAMHÄLLSVETENSKAP

TRANEMO GYMNASIESKOLA

BETEENDEVETENSKAP
SAMHÄLLSVETENSKAP

VISKASTRANDSGYMNASIET

BETEENDEVETENSKAP
Profil: Uniformsyrken
Programmet kan sökas med eller utan idrottsutbildning NIU.

Vad lär du dig?

Du får kunskaper om hur vårt och andra samhällen fungerar. Du läser om Sveriges och andra länders historia och lär dig att förstå hur olika kulturer och religioner påverkar människors värderingar och levnadssätt.

Ett viktigt mål är att du ska träna upp din förmåga att reflektera och på ett självständigt och kritiskt sätt värdera olika kunskaper och informationer. Du får till exempel diskutera aktuella samhällsfrågor med lärare och klasskamrater och utvecklar därmed också din förmåga att uttrycka dig skriftligt och muntligt.

SPRÅK ÄR VIKTIGT

Undervisningen i moderna språk är viktig eftersom internationella kontakter blir allt vanligare. Många arbeten kräver idag att du kan ett eller flera moderna språk. Kurserna i moderna språk ger dig även kunskaper om kulturer och traditioner i de länder där språken talas.

KUNSKAP OM MÄNNISKAN

Du läser kurser i filosofi och psykologi och får sätta dig in i kända filosofiska och psykologiska teorier.

Filosofi 1 lär dig att skilja mellan begreppen information, kunskap och vetenskap. Du får kunskap om grundläggande vetenskapsteori och begrepp inom vetenskapen. Här ingår att fundera över rätt och orätt – rättvist och orättvist samt om vad som utmärker ett gott liv.

Kursen psykologi 1 lär dig förstå dina och andras reaktioner och upplevelser, människors relationer samt annat om mänskligt beteende. Du ska förstå hur vi utvecklas genom samspelet mellan arvet och miljön. Du får även kunskap om skillnaden mellan psykisk hälsa och ohälsa med betoning på stress och stresshantering.

Vad blir du?

Samhällsvetenskapsprogrammet ger dig en bred grund för fortsatta studier. Du får grundläggande och särskild behörighet för många utbildningar vid högskolan, särskilt inom det samhällsvetenskapliga området.

Undervisningen i de olika ämnena ska förbereda dig för högre studier. Du kan få mer omfattande läxor eller hemarbeten som du redovisar i skolan efter några veckor. Du får lära dig hur man ställer upp olika teoretiska modeller som man sedan prövar genom olika undersökningar eller laborationer. Detta påminner om hur man studerar på högskolan.

Du blir behörig till utbildningar på högskolan inom exempelvis data, ekonomi, information, juridik, kultur, språk, statskunskap, utbildning eller vård. För vissa av dessa utbildningar krävs aktiva kursval för att nå behörighet.

Du kan även söka utbildningar inom yrkeshögskolan mot till exempel ekonomi, media och turism. Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57. Där finns bland annat information om antagningsreglerna till högskolan.

TÄNK PÅ! ◀

Kurser som ger meritpoäng

Du kan få meritpoäng om du läser fördjupande kurser i matematik, engelska, moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Meritpoäng är bonuspoäng som höjer meritvärdet av ditt gymnasiebetyg vilket ger fördelar vid antagningen till högskolan, se sidan 56. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan.

Prata gärna med SYV på gymnasiet inför de kursval du vill göra under gymnasietiden.

Beteendevetenskap

Du får kunskaper om människors utveckling och hur vi anpassar oss och samspelar med andra människor. Här ingår att förstå olika typer av organisationer och ledarskap.

Inriktningen ger dig kunskaper om kommunikation mellan människor. Du ska förstå vikten av ledarskap och ha kunskap om gruppprocesser och konflikthantering.

I psykologi 2a utvecklar du dina kunskaper om och din förståelse för mänskliga reaktioner och relationer i vardagsliv och yrkesliv.

Ämnet sociologi handlar om hur vi människor i grunden är gruppvarelser, hur gruppens åsikter och attityder styr vårt handlande.

Medier, information och kommunikation

Du studerar journalistik, information och reklam i både teori och praktik.

Du får praktiskt arbeta med att utforma information. Du ska kunna kombinera text, bild och ljud så att informationen blir effektiv och intressant och når rätt målgrupp. Det kan gälla att göra en informationsfolder, en tidning, ett radio- eller TV-program, interaktiv information med mera. Du kan få prova flera olika roller som till exempel skribent, fotograf, ljudtekniker och redigerare.

Samhällsvetenskap

Du får en bred samhällsinriktad utbildning.

Kurserna i samhällskunskap ger dig kunskap om det nutida samhällets politiska utveckling.

Historia 2 ökar din förmåga att självständigt och kritiskt granska historiska uppgifter. Du får göra olika fördjupningar och temaarbeten samt göra historiska jämförelser över tid och rum.

Du läser även en kurs i geografi och lär dig förstå hur vårt liv påverkas av de förutsättningar naturen ger.

Programfördjupningar

Du kan välja kurser som ökar din behörighet till högskolan. Kurserna i moderna språk, engelska och matematik kan ge dig värdefulla meritpoäng vid ansökan till högskolan.

Gymnasiegemensamma ämnen, 1.150 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1b, 100 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1b och 2b, 200 p
- Naturkunskap 1b, 100 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1b, 100 p
- Svenska/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 300 p

- Filosofi 1, 50 p
- Moderna språk, 200 p
- Psykologi 1, 50 p

Inriktningar, 350-450 p

Beteendevetenskap, 450 p

- Kommunikation, 100 p
- Ledarskap och organisation, 100 p
- Psykologi 2a, 50 p
- Samhällskunskap 2, 100 p
- Sociologi, 100 p

Medier, information och kommunikation, 350 p

- Journalistik, reklam och information 1, 100 p
- Medieproduktion 1, 100 p
- Medier, samhälle och kommunikation 1, 100 p
- Psykologi 2a, 50 p

Samhällsvetenskap, 450 p

- Geografi 1, 100 p
- Historia 2a, 100 p
- Religionskunskap 2, 50 p
- Samhällskunskap 2 och 3, 200 p

Programfördjupningar, 300-400 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Animation, bild, biologi, digitalt skapande, engelska, entreprenörskap, film- och tv-produktion, filosofi, form, fotografisk bild, geografi, grafisk kommunikation, gränssnittsdesign, historia, humanistisk och samhällsvetenskaplig specialisering, hållbart samhälle, juridik, konst och kultur, ledarskap och organisation, ljudproduktion, matematik, mediekommunikation, medier, samhälle och kommunikation, medieproduktion, moderna språk, musik, naturkunskap, pedagogik, programmering, psykologi, religionskunskap, samhällskunskap, sociologi, svenska, tillämpad programmering, utställningsdesign, visuell kommunikation, webb-utveckling

Totalt: 2.500 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

TEKNIKPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

KUNSKAPSKÄLLAN

INFORMATIONS- OCH MEDIETEKNIK

LBS KREATIVA GYMNASIET

DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING

Profil: LBS Spelutveckling

INFORMATIONS- OCH MEDIETEKNIK

Profil: LBS App- och webbutveckling

MARKS GYMNASIESKOLA

INFORMATIONS- OCH MEDIETEKNIK

PRODUKTIONSTEKNIK

DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING

Kan kombineras med idrottsgymnasium

SUNDLERGYMNASIET

DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING

INFORMATIONS- OCH MEDIETEKNIK

PRODUKTIONSTEKNIK

SAMHÄLLSBYGGANDE OCH MILJÖ

TEKNIKVETENSKAP

(Inriktningarna väljs till år 2)

Programmet kan sökas med eller utan idrottsutbildning NIU eller LIU.

TEKNIKPROGRAMMETS FJÄRDE ÅR/
GYMNASIEINGENJÖR (SÖKS EFTER ÅR 3)

Profiler: Produktionsteknik, Samhällsbyggnad, Design- och produktutveckling, Informationsteknik

TINGSHOLMSGYMNASIET

PRODUKTIONSTEKNIK

INFORMATIONS- OCH MEDIETEKNIK

SAMHÄLLSBYGGANDE OCH MILJÖ

TRANEMO GYMNASIESKOLA

DESIGN OCH PRODUKTUTVECKLING

Profil: Teknisk design & Entreprenörskap

Profil: Industriell design & Produktionsprocesser

Vad lär du dig?

Du som arbetar med tekniska lösningar bör ha ett logiskt och långsiktigt tänkande, en naturvetenskaplig grund, vara en problemlösare och ha förståelse för hur det du gör påverkar andra människor och deras miljö.

Programmet har tre viktiga delar.

– Du ska få en teknisk förståelse och se förhållandena mellan människa, teknik, samhälle och miljö.

– Du ska utveckla din förmåga att vara kreativ och kunna lösa problem.

– Du läser fler kurser i ämnen som matematik, fysik och kemi. Detta ger dig en grund för dina tekniska studier och utökad behörighet till studier på högskolan.

TEORI OCH PRAKTIK

Du får göra teoretiska beräkningar som sedan provas. Antingen man prova en idé genom att laborera eller bygga upp en modell eller prototyp. Man kan också simulera en händelseutveckling i datorn och skapa virtuella miljöer. Du får lära dig projektarbete, entreprenörskap och företagande.

MATEMATIK OCH NATURVETENSKAP

Studierna i matematik, fysik och kemi är grunderna för dina tekniska studier.

Matematik är ett viktigt ämne. Du lär dig inte att enbart att räkna utan det viktiga är att du får analysera problem som du sedan löser steg för steg. Här ingår att kunna dokumentera de olika stegen i lösningen av problemet. Tanken är att du ska öva upp din problemlösande förmåga.

I kursen kemi 1 lär du dig till exempel olika ämnens uppbyggnad, egenskaper och reaktioner. I fysik läser du om rörelse, energi och värme, ljus och elektricitet.

Vad blir du?

Teknikprogrammet förbereder för fortsatta studier eller arbete. Du får särskild behörighet till flera högskoleutbildningar, framförallt inom det tekniska området.

Du får lära dig att arbeta med problemlösning och tillämpning. Undervisningssättet påminner om hur man studerar på högskolan.

Du kan även söka utbildningar vid yrkeshögskolan. Dessa finns inom exempelvis produktionsteknik, produktutveckling, media och logistik.

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57. Där finns information om antagningsreglerna till högskolan.

ETT FJÄRDE ÅR – GYMNASIEINGENJÖR

På vissa skolor kan du läsa ett fjärde år på Teknikprogrammet och skaffa dig gymnasieingenjörsexamen. Utbildningen är riksrekryterande och du behöver ha en gymnasieexamen från Teknikprogrammet samt uppfylla vissa förkunskapskrav. Utbildningen omfattar 900 gymnasiepoäng och är indelad i nationella profiler mot olika teknikområden. Som elev varvar du studier på skolan med arbetsplatsförlagt lärande ute i arbetslivet. Några exempel på yrken som utbildningen kan leda till är arbetsledare, designer, projektledare eller produktionstekniker.

TÄNK PÅ! ◀

Kurser som ger meritpoäng

Du kan få meritpoäng om du läser fördjupande kurser i matematik, engelska, moderna språk och svenskt teckenspråk för hörande. Meritpoäng är bonuspoäng som höjer meritvärdet av ditt gymnasiebetyg vilket ger fördelar vid antagningen till högskolan, se sidan 56. Det är en stor fördel om du redan i din gymnasieexamen är behörig till de utbildningar du vill söka på högskolan.

Prata gärna med SYV på gymnasiet inför de kursval du vill göra under gymnasietiden.

Design och produktutveckling

Du får kunskaper i datorstyrd design och konstruktion.

Du lär dig lösa designproblem med hjälp av skisser och enkla modeller. Du ska självständigt kunna välja material och arbetsätt.

Kursen i konstruktion ger dig grunden för tekniskt konstruktionsarbete. CAD (computer aided design) innebär att man använder datateknik för att rita, konstruera och designa olika produkter.

Informations- och medieteknik

Du får kunskaper om och färdigheter i informations-, kommunikations- och medieteknik.

Du får kunskaper om datorkommunikation och lär dig vanliga begrepp och standarder. Här ingår att kunna arbeta med enklare rit- och simuleringsprogram.

Du får grundkunskaper i programmering och lär dig i vilka sammanhang olika program används.

Du lär dig även webbsidors uppbyggnad samt multimediala programvaror.

Produktionsteknik

Du får kunskaper om produktion och företagande.

Du får kunskaper om hur produktionen går till i ett modernt företag. Det gäller att känna till modern teknisk utrustning – ofta datorstyrd – och hur man lägger upp produktionslinjer.

Mekatronik är en sammanslagning av mekanik och elektronik. Du lär dig hur mekanik, elektroteknik och styr- och reglerteknik samverkar.

Samhällsbyggande och miljö

Du får kunskaper om samhällsbyggande, miljö och arkitektur. Du ska kunna se på byggandet ur ett brett perspektiv, såväl tekniskt, ekologiskt och estetiskt som ekonomiskt och socialt.

Byggnad är inte bara väggar och tak utan även lösningar för inomhusklimat, avfallshantering, kommunikationer, grönytor samt skolor och annan samhällsservice.

Det innebär att du ska kunna teknik, men även känna till hur våra hus, vägar och annan infrastruktur bör byggas för att hålla på lång sikt.

Teknikvetenskap

Du får kunskaper om hur man arbetar med att utveckla teknik. Du läser dessutom kurser i matematik och fysik.

Inriktningen är främst till för dig som tänker fortsätta att studera på högskolans tekniska utbildningar – till exempel utbildningar till civilingenjör. Du läser därför kurserna matematik 4 och fysik 2.

I kursen teknik 2 lär du dig att använda matematiska modeller, att simulera, styra och reglera. Du ska förstå hur man tänker och arbetar med teknik.

Gymnasiegemensamma ämnen, 1.100 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1c–3c, 300 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1b, 100 p
- Svenska/svenska som andraspråk 1–3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Fysik 1a, 150 p
- Kemi 1, 100 p
- Teknik 1, 150 p

Inriktningar, 300 p

Design och produktutveckling

- Bild och form 1a1, 50 p
- CAD 1, 50 p
- Design1, 100 p
- Konstruktion 1, 100 p

Informations- och medieteknik

- Dator- och nätverksteknik, 100 p
- Programmering 1, 100 p
- Webbutveckling 1, 100 p

Produktionsteknik

- Mekatronik 1, 100 p
- Produktionskunskap 1, 100 p
- Produktionsutrustning 1, 100 p

Samhällsbyggande och miljö

- Arkitektur – hus, 100 p
- Hållbart samhällsbyggande, 100 p
- Byggnadsverk, 100 p

Teknikvetenskap

- Fysik 2, 100 p
- Matematik 4, 100 p
- Teknik 2, 100 p

Programfördjupningar, 400 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Animation, arkitektur, bild, biologi, CAD, dator- och kommunikationsteknik, datorstyrd produktion, design, digitalt skapande, driftsäkerhet och underhåll, elektronik, ellära, engelska, entreprenörskap, eventteknik, fartygsteknik, film- och TV-produktion, filosofi, flygvrsteknik, fotografisk bild, fysik, företagsekonomi, geografi, grafisk kommunikation, gränssnittsdesign, historia, hållbart samhälle, industriautomation, industritekniska processer, kemi, konst och kultur, konstruktion, ledarskap och organisation, ljudproduktion, matematik, medicinsk teknik, medieproduktion, mekatronik, moderna språk, musik, människan i industrin, mät-, styr- och reglerteknik, naturvetenskaplig specialisering, nätverksteknik, pedagogik, processautomation, produktionskunskap, produktionsutrustning, produktutveckling, programmering, psykologi, religionskunskap, samhällsbyggande, samhällskunskap, sammanfogningsteknik, svenska, systemkunskap, teater, teknik, tillämpad programmering, visuell kommunikation, webbserverprogrammering, webbserverutveckling.

Totalt: 2.500 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

► VVS- OCH FASTIGHETSPROGRAMMET

Läs mer på skolornas webbplatser

KUNSKAPSKÄLLAN

FASTIGHET (endast som lärling)
VENTILATION (endast som lärling)
VVS (endast som lärling)

MARKS GYMNASIESKOLA

VVS
Finns endast som lärlingsutbildning

VISKASTRANDSGYMNASIET

FASTIGHET (lärling från år 2)
KYL- OCH VÄRMEPUMPSTEKNIK (lärling från år 2)
VENTILATION (lärling från år 2)
VVS (lärling från år 3)

TÄNK PÅ! ◀

Självständigt arbete

Du kommer i många fall att arbeta ensam eller i ett litet arbetslag. Då måste du kunna ta egna initiativ.

Händighet och obekväma arbetsställningar

Du bör vara händig och noggrann. Arbetet innehåller ofta arbete i obeväma arbetsställningar och tunga lyft. Under utbildningen får du lära dig arbeta så att du undviker yrkes-skador.

Teknik och naturvetenskap

Programmet innehåller praktiska övningar och en stor del teoretiska ämnen och kurser. Det är en fördel om du är intresserad av teknik, fysik och matematik. Du ska läsa och förstå instruktioner och ritningar, göra beräkningar samt tolka prover och mätresultat.

Vad lär du dig?

Du utbildas för att arbeta med olika tekniska system i fastigheter, system som styr och reglerar värme och kyla, ventilation samt vatten och avlopp. Du ska få dessa system att fungera effektivt och miljövänligt med minsta möjliga energiåtgång.

Du får grundläggande kunskaper i energianvändning, ellära, mät- och reglerteknik och datorkunskap. Det gäller att förstå och kunna läsa av mätare, läsa ritningar och skrivna instruktioner, göra beräkningar samt ställa in styrutrustning och maskiner.

ELEKTROTEKNIK

Du lär dig grunderna i elektroteknik och här ingår kunskap om till exempel enklare installationer och att arbeta säkert.

EFFEKTIV ENERGIANVÄNDNING

Du ska förstå VVS-, ventilations-, kyl- och värmepumpssystem – deras funktion och konstruktion. Det gäller att förstå hur till exempel byggnaders konstruktion och dimensioneringen (storleken) av rör påverkar hur mycket energi som används.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Du kan arbeta med service, underhåll och installation inom energiområdet.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATTAS STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan. Där finns utbildningar till fastighetstekniker och fastighetsingenjör, industrimontör, VVS-projektör med mera.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av.

De kurser du är välja bort på VVS- och fastighetsprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 2 och 3, 200 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

Fastighet

Du som läser inriktningen fastighet får goda kunskaper om uppbyggnad av system i energitekniska anläggningar. Inriktningen ger också fördjupade kunskaper i service, drift och underhåll samt utomhus- och inomhusmiljö.

Du lär dig att göra reparationer av teknisk utrustning och att läsa ritningar. Ett annat viktigt inslag är hantering av servicekontakter för att kunna kommunicera med beställare och kunder i olika boendemiljöer.

Exempel på yrken: Fastighetstekniker

Kyl- och värmepumpsteknik

Du får fördjupade kunskaper i installation, service, drift och underhåll av till exempel isbanor, kyl- och frysdiskar och värmepumpar.

Det är idag ökade krav på inomhusklimatet. Det beror till exempel på att elektronisk utrustning och moderna maskiner har krav när det gäller temperatur och luftfuktighet. I affärer finns stora kyl- och frysanläggningar. Luftkonditionering i båtar, bilar, bussar och tåg ökar också. Du får lära dig utföra installation, drift, underhåll och service på dessa kyl- och värmepumpsanläggningar.

Med tanke på miljön och kostnader är det viktigt att du lär dig energioptimering – hur man får ut mesta möjliga effekt med minsta möjliga mängd energi till lägsta möjliga kostnad.

Exempel på yrken:

Kyl- och värmepumps-
montör.

Ventilation

Du får lära dig mer om service, drift och underhåll av olika ventilationsanläggningar.

Efter utbildningen ska du kunna göra felsökningar och åtgärda fel med hjälp av rätt utrustning och verktyg. Du lär dig om olika typer av ventilationsanläggningar och vilket underhåll som behöver göras. Här ingår att kunna läsa ritningar och flödes-scheman.

Exempel på yrken: Ventilationsmontör

VVS

Du lär dig att installera och reparera värme-, vatten-, avlopps- och kyl- och värmepumpsaggregat. VVS = Värme, Ventilation och Sanitet.

De flesta VVS-montörer arbetar med nyinstallation vid byggen eller då man renoverar gamla hus. Ett annat stort område är att reparera fel som uppkommer i fastigheter. Du kan även få arbete vid industrier som har stora röranläggningar.

Du lär dig hur man konstruerar byggnader och drar rör för att få bästa möjliga effekt vid uppvärmning och ventilation. Du får också göra enklare installationer, reparationer, felsökningar och underhållsarbeten i en VVS- anläggning.

Du får även kunskaper om olika material och sammanfogningsmetoder för rörledningar.

När du är klar med utbildningen fortsätter du som lärling i två år innan du avlägger prov för yrkesexamen.

Exempel på yrken: VVS-montör (kräver två år som lärling efter gymnasiestudierna innan man avlägger prov för yrkesexamen), industrimontör, isoleringsmontör.

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 400 p

- Elkraftteknik, 100 p
- Systemuppbyggnad, 100 p
- Verktygs- och materialhantering, 100 p
- Värmelära, 100 p

Inriktningar, 300-500 p

Fastighet, 300 p

- Praktisk ellära, 100 p
- Fastighetsförvaltning, 100 p
- Fastighetsservice – byggnader, 100 p

Kyl- och värmepumpsteknik, 300 p

- Praktisk ellära, 100 p
- Kyl- och värmepumpsteknik – grund, 100 p
- Kyl- och värmepumpsteknik – miljö och säkerhet, 100 p

Ventilation, 500 p

- Ventilationsisolering, 100 p
- Ventilationsmontering 1, 100 p
- Ventilationsmontering 2, 200 p
- Ventilationsservice, 100 p

VVS, 300 p

- Entreprenadteknik, 100 p
- Sanitetsteknik, 100 p
- Värmeteknik 1, 100 p

Programfördjupningar, 700-900 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

CAD, ellära, elmätteknik, energiteknik, entreprenörskap, fastighetsautomation, fastighetsförvaltning, fastighetservice, företagsekonomi, industrirörteknik, industrirör svets VVS, kyl- och värmepumpsteknik, matematik, mekatronik, mät, sprinklerteknik, styr- och reglerteknik, programmering, sammanfogningsteknik, skötsel av utemiljöer, systemkunskap, teknisk isolering, tillämpad programmering, ventilation – installation, ventilation – plåtslageri, ventilationsteknik, VVS-installation, växtkunskap, yttre miljö

Exempel på yrkesutgångar

= paket av kurser riktade mot olika yrkesområden
Du kan se exempel på detta vid varje inriktning.

Totalt: 2.500-2.800 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

► VÅRD- OCH OMSORGSPROGRAMMET

Vad lär du dig?

Du får kunskaper om och färdigheter i vård, omvårdnad och omsorg och du lär dig om hälsa, sjukdomar och funktionsnedsättning. Under utbildningen får du en utveckla en helhetssyn på människan och får även förståelse för livsstilens betydelse för hälsan.

Du lär dig att hjälpa människor att bevara sin hälsa genom exempelvis sina levnadsvanor. Många människor behöver hjälp med att återställa sin hälsa efter exempelvis sjukdom, olycka eller olika trauman. Du får lära dig att stödja dem i deras hälsoarbete.

Under utbildningen får du kunskaper om människan i olika åldrar. Du får lära dig om hälsa, sjukdomar och funktionsnedsättning utifrån biologiska, psykologiska, sociala och kulturella perspektiv. Utbildningen genomsyras av en människosyn som betonar människors lika värde, mänsklig värdighet, livskvalitet och välbefinnande.

Programmet innehåller ämnen som medicin, pedagogik, sociologi, psykologi och vårdvetenskap. Du får lära dig att bemöta människor på ett yrkesmässigt sätt, kommunicera med respekt för individens integritet och ge människor möjlighet till delaktighet och inflytande.

Du får också förståelse för människors olika behov och förutsättningar. En del av utbildningen är att diskutera och ta ställning i etiska frågor och du får kunskaper om vilka etiska riktlinjer och lagar som gäller för arbete inom vårdområdet.

Under utbildningen lär du dig att utföra arbetsuppgifter som finns inom området. Det kan vara att ge stöd och hjälp vid personlig vård eller att utföra medicintekniska uppgifter. Även hushållsuppgifter samt administrativa, sociala och socialpedagogiska är en del av vårdarbetet. Det är viktigt att dessa arbetsuppgifter utförs på ett yrkesmässigt sätt.

ARBETSPLATSFÖRLAGT LÄRANDE

I programmet ingår arbetsplatsförlagt lärande, APL. Det kan också finnas möjlighet att göra utbildningen som lärling. Läs mer på sidan 10.

Vad blir du?

Efter examen från programmet ska du ha de kunskaper som behövs för att arbeta som undersköterska inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst.

I ditt arbete kommer du att möta människor som har olika typer av fysiska och psykiska sjukdomar. Du kan arbeta inom sjukvården, till exempel på ett sjukhus och du kan även arbeta med äldre personer samt människor som är funktionshindrade eller har intellektuell funktionsnedsättning. Dessa vårdas ofta i hemmet eller på gruppboenden. Det behövs också personal inom olika former av mer akuta åtgärder eller räddningsinsatser, till exempel inom ambulanssjukvård. Du kan också arbeta som skötare inom den psykiatriska vården eller med missbrukare. Många av dessa arbeten kräver att du fortsätter att utbilda dig.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET TILL FORTSATT STUDIER

Yrkesexamen ger dig grundläggande behörighet till yrkeshögskolan.

Alla yrkesprogram innehåller även det som krävs för att nå grundläggande behörighet till högskolan. På yrkesprogram har du rätt att välja bort delar av det som krävs för grundläggande högskolebehörighet eller i vissa fall läsa kurserna inom det individuella valet eller programfördjupningarna. Ta reda på vad som gäller för den skolan du är intresserad av. De kurser du får välja bort på Vård- och omsorgsprogrammet är:

- Svenska eller svenska som andraspråk 3, 100 poäng
- Engelska 6, 100 poäng

Många skolor erbjuder paket av kurser för de elever som siktar på högskolan. Du kan exempelvis läsa kursen matematik 2a som flera högskoleutbildningar inom vårdområdet kräver, till exempel utbildningarna till sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut och tandhygienist. Prata gärna med SYV på gymnasiet innan du gör kursval under gymnasietiden.

Det anordnas även utbildningar vid yrkeshögskolan som ger dig möjlighet till fördjupning och specialisering, exempelvis äldresjukvård eller psykiatrisk vård. Läs mer om fortsatta studier på sidorna 54–57.

Läs mer på skolornas webbplatser

ALMÅSGYMNASIET - VÅRD- OCH OMSORGS COLLEGE

Profil: Hälsa och omvårdnad

Profil: Medicin och hälsa

Programmet går att läsa som lärling

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

Profil: Hälsa och omsorg

Profil: Räddningsmedicin

MARKS GYMNASIESKOLA - VÅRD- OCH OMSORGS COLLEGE

Profil: Vård utan gränser

Profil: Vård inom räddningsmedicin

Möjlighet till lärlingsutbildning

SUNDLERGYMNASIET - VÅRD- OCH OMSORGS COLLEGE

TINGSHOLMSGYMNASIET - VÅRD- OCH OMSORGS COLLEGE

TRANEMO GYMNASIESKOLA - VÅRD- OCH OMSORGS COLLEGE

Möjlighet finns till lärlingsutbildning från år 2

TÄNK PÅ! ◀

Tunga lyft och allergi

Arbetsuppgifterna innehåller tunga lyft och obehagliga arbetsställningar. Du bör därför ha god fysik. Eksem, överkänslighet mot vatten och metaller kan vara ett problem.

Programmet har inga inriktningar men du kan välja kurser inom programfördjupningarna.

Skolorna brukar erbjuda olika paket av kurser. Dessa paket utformas utifrån de krav som arbetslivet ställer.

Exempel på arbete inom yrkesområdet:

FUNKTIONSFÖRMÅGA OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Det finns många människor i vårt samhälle som kan behöva hjälp och stöd fast de inte är akut sjuka, till exempel äldre, människor med funktionsnedsättning, missbrukare eller människor som har sociala problem.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Du lär dig mer om människokroppens uppbyggnad samt om olika sjukdomar och deras orsaker, symtom och diagnoser. Här ingår också att kunna göra undersökningar och medicinska behandlingar samt att ge vård och omsorg. Du får också kunskaper om vanliga läkemedel.

Du ska förstå hur man prioriterar vilken patient som först behöver hjälp och får lära dig grunderna i att utföra första hjälpen vid skada eller akut sjukdom.

PSYKIATRI

Du får kunskap om psykiska sjukdomar och funktionsnedsättningar vilket hjälper dig att möta dessa människor på ett respektfullt och empatiskt sätt. Du får lära dig om olika behandlingsmetoder vid psykisk ohälsa.

ÄLDREOMSORG

Du läser kurser inom gerontologi och geriatrik – vård av äldre. Det gäller att förstå vad som händer i vår kropp och våra tankar när vi åldras. Du lär dig om de speciella sjukdomar som hör till åldrandet. Här ingår till exempel olika demenssjukdomar. Du lär dig hur miljön och relationer till närstående och vårdare påverkar en äldre människas hälsa.

SOS/RÄDDNINGSTJÄNST

Du fördjupar dig inom akutsjukvård, skydd och säkerhet samt räddningsmedicin. Du ska kunna behandla människor i chock och arbeta under svåra förhållanden där det krävs snabba beslut. Det är viktigt att kunna prioritera vem som först behöver hjälp.

Lika viktigt är att förstå hur vi människor reagerar då vi är chockade och skadade.

Vård- och omsorgscollege

Vård- och omsorgscollege går ut på att utbildare och arbetsgivare samarbetar för att utforma utbildningar som ska ge välutbildad personal inom vård och omsorg.

Inom Vård- och omsorgscollege Sjuhärad samarbetar kommuner, skolor och arbetsgivare i regionen för att kunna erbjuda attraktiva och moderna utbildningar inom vård- och omsorg.

CERTIFIERADE VÅRD- OCH OMSORGS COLLEGE I SJUHÄRAD

- Almåsgymnasiet
- Marks Gymnasieskola
- Sundlergymnasiet
- Tingsholmsgymnasiet
- Tranemo gymnasieskola

Gymnasiegemensamma ämnen, 900 p

- Engelska 5 och 6, 200 p
- Historia 1a1, 50 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1a, 100 p
- Naturkunskap 1a1, 50 p
- Religionskunskap 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a1, 50 p
- Svenska 1-3/svenska som andraspråk 1-3, 300 p

Gymnasiearbete, 100 p

Individuellt val, 200 p

Programgemensamma ämnen, 1.300 p

- Anatomi och fysiologi 1, 50 p
- Anatomi och fysiologi 2, 50 p
- Funktionsförmåga och funktionsnedsättning 1, 100 p
- Funktionsförmåga och funktionsnedsättning 2, 100 p
- Gerontologi och geriatrik, 100 p
- Hälso- och sjukvård 1, 100 p
- Hälso- och sjukvård 2, 100 p
- Omvårdnad 1, 100 p
- Omvårdnad 2, 100 p
- Psykiatri 1, 100 p
- Psykiatri 2, 100 p
- Psykologi 1, 50 p
- Samhällskunskap 1a2, 50 p
- Social omsorg 1, 100 p
- Social omsorg 2, 100 p

Programfördjupningar, 200 p

Skolan bestämmer vad som erbjuds, exempel:

Barn- och ungdomsvård, entreprenörskap, hälsa, hälso- och sjukvård, ledarskap och organisation, matematik, människan, människans säkerhet, pedagogik i vård och omsorg, programmering, psykologi, rättspsykiatri, socialt arbete, social omsorg, tillämpad programmering, vård och omsorg – specialisering

Totalt: 2.500–2.700 poäng

Kurser som ska erbjudas inom Individuellt val

- Kurser inom idrott och hälsa
- Någon/några estetiska kurser

Spetsutbildningar

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

➤ Entreprenörsprogrammet

Vad lär du dig?

Entreprenörsprogrammet är ett i grunden ekonomiskt spetsprogram där du får fördjupade kunskaper i entreprenörskap, kommunikation och ledarskap. Programmet jobbar med att få dig att växa inte bara genom kunskap utan även genom bildning och olika utmaningar som svetsar samman klassen som ett team.

Under din studietid får du både prova på att studera på Högskolan i Borås och att arbeta tillsammans med ett företag i olika projekt. Detta ger dig möjligheten att öva på projektledning samt ger dig goda insikter i hur företagande fungerar på riktigt.

Programmet har en internationell prägel och du läser gymnasiets mest avancerade kurs i engelska samt ytterligare ett språk. Under ditt sista år reser du, tillsammans med klassen, under flera veckor till Kalifornien för en kultur- och studieresa. Vi besöker bland annat företag i Silicon Valley och amerikanskt college och universitet. Efter dina tre år har du fördjupade kunskaper i ekonomi och har fått träna dig i internationella kontakter.

BEHÖRIGHET

Behörigheten är densamma som för Ekonomiprogrammet.

ANTAGNING

Utbildningen är riksrekryterande. Antagning sker genom betyg och prov i engelska och matematik.

Vad blir du?

Programmet ger dig en bred grund för fortsatta studier. Du får grundläggande och särskild behörighet för många utbildningar vid högskolan, särskilt inom ekonomi, juridik och andra samhällsvetenskapliga områden.

Läs mer

På skolans webbplats

www.borasgymnasier.se

www.spetsutbildningar.se

➤ TEKNIK – SPETS

Vad lär du dig?

Spetsutbildningen Teknik – spets är ett i grunden tekniskt program som ger dig en kombination av kurser i teknik och ekonomi. Utbildningen utvecklar dig på flera plan där fokus ligger på systemutveckling och ingenjörskunskap. Kurser i teknik och ekonomi tillsammans med matematik ger en bra grund för att utveckla kunskaper inom logistiska system och flöden. Dina kunskaper fördjupas under år 3 med hjälp av specialiseringskurser i teknik, ekonomi och programmering. Som elev förväntas du satsa lite extra på dina studier och under studietiden läser du 7,5 högskolepoäng vid Högskolan i Borås vilket ger fördelar vid vidare studier.

Kärnan i utbildningen, logistiska system, är inte bara en lokal angelägenhet, den är världsomspännande. Utbildningens andra år ger dig breda kunskaper inom systemutvecklingens olika delar och faser, med tonvikt datahantering och teknik, programmering och företagande. Därför arbetar du under studietiden mot både lokala och internationella företag. Målet är att du under dina tre år ska få en bred grund att stå på inom systemutveckling och logistik både ur ett lokalt samt ett internationellt perspektiv. Detta innefattar samverkan med både Viared (Borås), Europa och genom en resa till USA.

BEHÖRIGHET

Behörigheten är densamma som för Teknikprogrammet.

ANTAGNING

Utbildningen är riksrekryterande. Antagning sker genom betyg.

Vad blir du?

Utbildningens centrala karaktärsområden, logistik, systemutveckling och ingenjörskunskap har grund i både teknik och ekonomi. Utbildningen ger dig behörighet och kunskaper för vidare studier som exempelvis systemutvecklare och systemvetare men också för industriell ekonomi, civilingenjör eller civilekonom. Du ges dessutom behörighet att studera till gymnasieingenjör inom mjukvaruprogrammering för att ytterligare bredda och fördjupa dina kunskaper inför framtiden.

International Baccalaureate Diploma Programme (IB DP)

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

Vad lär du dig?

IB DP är programmet för dig som söker en extra utmaning med internationell utblick. På IB DP får du utveckla hela din potential, inte bara intellektuellt, utan också socialt och kulturellt. Det är ett program med stora valmöjligheter eftersom du själv väljer om du vill fokusera på naturvetenskap, samhälle eller språk. Du läser färre ämnen än på nationella programmen, men du lär dig mer i de ämnen du väljer.

IB DP är egentligen ett tvåårigt program som beredande är. Ibland kan kursplanerna vara annorlunda från våra nationella kursplaner. Detta innebär att dina kunskaper kan vara annorlunda från de som du får vid vidare studier.

Sedan flera år tillbaka har vi varit medlemmar i IB i England. Sedan 2018 har vi också blivit medlemmar i IB i Sverige. Detta innebär att vi både kan erbjuda IB DP och IB Career-related Programme.

Vad blir du?

Du kommer att vara mer förberedd för universitetsstudier efter din utbildning. Ett IB Diploma ökar dina chanser till de flesta universiteten i världen. Internationella universitet erbjuder ett IB Diploma som prestigefyllt examensprogram och universiteterna tar hänsyn till IB-elever eftersom de anses vara kunniga, drivna och skolade i kritiskt tänkande.

Programmet startar INTE hösten 2024

IB Mission Statement

The International Baccalaureate® aims to develop inquiring, knowledgeable and caring young people who help to create a better and more peaceful world through intercultural understanding and respect.

To this end the organization works with schools, governments and international organizations to develop challenging programmes of international education and rigorous assessment.

These programmes encourage students across the world to become active, compassionate and lifelong learners who understand that other people, with their differences, can also be right.

År 1 Pre-DP

IB DP inleds med ett förberedelseår.

- Svenska 1, 100 p
- Engelska 5, 100 p
- Engelska 6, 100 p
- Moderna språk 3, 100 p valbar
- Historia 1b, 100 p
- Idrott och hälsa 1, 100 p
- Matematik 1c, 100 p
- Biologi 2, 100 p valbar
- Pre-DP Social Science, 50 h
- Pre-DP Psychology, 60 h
- Pre-DP Biology, 60 h
- Pre-DP Chemistry, 40 h
- Pre-DP Physics, 40 h
- Pre-DP Mathematics, 40 h

År 2 och 3 IB Diploma Programme

Till år 2 och 3 väljer du sex ämnen du vill läsa, ett ur varje ämnesgrupp (1-6 nedan).

Beroende på intresse kan du skapa olika profiler:

- Humanistisk profil: Välj tre språk.
- Naturvetenskaplig profil: Välj kemi, fysik och extra biologi.
- Samhällsvetenskaplig profil: Välj historia och psykologi

Tre ämnen läses du på Standard Level (150 tim). Tre ämnen läses du på Higher Level (240 tim), vilket innebär fler timmar och djupare kunskaper.

De flesta ämnen ges på både Higher Level eller Standard Level.

Group 1: Language A

Swedish, English

Group 2: Language B

English, French, Spanish, Swedish

Group 3: Individuals and Societies

History, Psychology, Business Management

Group 4: Experimental Sciences

Biology, Chemistry, Physics

Group 5: Mathematics

Mathematics: applications & interpretation

Mathematics: analysis & approaches

Subject 6:

Another subject from group 1,2,3 or 4

Dessutom läser alla följande kurser (ca 300 tim):

Theory of knowledge (TOK)

Encourages critical thinking about knowledge

Creativity, Activity, Service (CAS)

Aims to develop your creativity, keep you physically active and engaged in your community through voluntary work.

Extended Essay

An in-depth study intended to promote high-level research and writing skills

Särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar

Det finns några exempel på utbildningar som är vid sidan av de nationella programmen eller de nationella inriktningarna.

Det är Skolverket som bestämmer vilka skolor som får anordna dessa speciella utbildningar. Gemensamt för utbildningarna är att skolorna har möjlighet att ha särskilda behörighetskrav. Skolorna kan även anordna urvalsprov som komplement till betygen vid antagningen.

SÄRSKILDA VARIANTER

Dessa finns inom ett nationellt program, men avviker mer än 300 poäng från kursplanen för programmet. Det är tänkt att skolorna ska kunna ge ett program en egen profil utifrån skolans möjligheter eller det lokala arbetslivet. En särskild variant kan sägas vara en lokalt utformad inriktning. En del av dessa är riksrekryterande men ibland får du söka inom ramen för frisök. De kan börja första, andra eller tredje året.

ESTETISKA VARIANTER

Ett antal skolor har fått tillstånd att erbjuda estetiska särskilda varianter inom de högskoleförberedande programmen. Dessa söker du inom ramen för frisök.

RIKSREKRYTERANDE UTBILDNINGAR

Riksrekryterande är utbildningar som du kan söka oavsett var du bor. Det är alltså utbildningar som man ansett så speciellt viktiga att man vill erbjuda dem för alla elever i hela landet. Utbildningarna kan ha egna examensmål och behöver inte finnas inom ett nationellt program.

UTBILDNINGAR MED EGNA EXAMENSMÅL

Det finns sex riksrekryterande utbildningar som avviker genom att inte tillhöra något av de nationella programmen och genom att ha egna examensmål.

- Flygteknikutbildning
- Marinteknikutbildning
- Sjöfartsutbildning
- Tågteknikutbildning
- Utbildningen samiska näringar
- Yrkesdansutbildning

SPETSUTBILDNINGAR

Spetsutbildningarna ska ge dig som har förutsättningar för matematik, naturvetenskap, samhällsvetenskap eller humaniora extra stimulans i din kunskapsutveckling. Du kan söka dessa utbildningar oavsett var du bor.

Du läser i en högre studietakt och ska dessutom kunna läsa högskolekurser parallellt med gymnasiestudierna. Spetsutbildningarna måste vara inom ett ämnesområde med anknytning till vetenskaplig forskning.

Skolorna med Spetsutbildning har skapat en gemensam webbplats där du kan läsa mer – www.spetsutbildningar.se.

RIKSREKRYTERANDE ESTETISK SPETSUTBILDNING

Dessa utbildningar är inom ramen för det Estetiska programmet. Kravet är att man har ett nära samarbete med en högskola. Tanken är att eleverna ska komma längre i sin utbildning än på det nationella Estetiska programmet.

En individuellt anpassad skolgång för dig inom autismspektrat

Borås Stad erbjuder särskilt stöd till dig som behöver en individuellt anpassad studiemiljö.

Stödverksamheten är anpassad för dig med behov av AST-specifikt stöd under skolgången. Du har en Autismdiagnos som gör att du har behov av mindre undervisningssammanhang, god förberedelse, tydliggörande pedagogik och extra studiestöttning.

Stödverksamheten kan erbjuda stöttning för elever på Borås kommunala gymnasieskolors program. På Almåsgymnasiet och Sven Eriksonsgymnasiet finns det behovsanpassade lokaler där undervisning kan ske i små grupper (1-5 elever) med stor individanpassning.

Du anmäler ditt behov av stöd till samordnaren i samband med att du gör din ansökan till gymnasiet. Via stödverksamheten läser du sedan valt program med en stöttning som anpassas efter dina förhållanden. Det finns även möjlighet att boka ett besök inför gymnasievalet för att få möjlighet att se hur lokalerna ser ut och få mer information om verksamheten.

Du som är (eller blir) behörig till ett nationellt program, eller som ska läsa Programinriktat val, kan få stöd via stödverksamheten.

Mer information

Kontakta gärna:

Tiina Eliasson, samordnare

Tel. 0721-60 08 58

tiina.eliasson@edu.boras.se

John Murray, rektor

Tel. 0704-55 33 64

john.murray@boras.se

Idrott och studier

Det finns flera möjligheter för dig att kombinera dina gymnasiestudier med en satsning på elitidrott.

Du kan söka till ett riksidrottsgymnasium (RIG) oavsett var du bor. Du går i en vanlig klass tillsammans med andra elever samtidigt som du får möjlighet att satsa på din specialidrott.

Det finns också så kallade nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) som är tänkta att vara mer regionala. Du har större möjligheter att bo kvar hemma. Dessa utbildningar är inte riksrekryterande men omfattas av frisök, läs mer på sidan 7.

I båda dessa fall har skolan ett nära samarbete med ett specialidrottsförbund. Utbildningarna är till för dig som vill göra en elitsatsning.

Nederst på sidan hittar du en förteckning över kommuner och idrotter inom regionen.

ANSÖKAN

Ansökan till RIG görs genom ditt specialidrottsförbund som avgör om den beviljas eller inte. NIU har ofta samma sätt att ta in eleverna, men det kan vara något olika på skilda orter.

Tänk på att sista ansökningsdag kan vara redan den 15 oktober. Du ska dessutom söka till gymnasieskolans program. För detta gäller samma ansökningstider som för alla andra elever i din kommun.

Du som är intresserad av dessa utbildningar bör så snart som möjligt kontakta ditt specialidrottsförbund och skaffa dig information om dina möjligheter. Kontakta även den skola dit du vill söka i god tid. OBS! Du behöver vara slutligt antagen till både sökt gymnasieprogram och idrott för att kunna börja dina studier.

KURSER I SPECIALIDROTT

Oavsett om du studerar på RIG eller på NIU läser du kurser i ämnet specialidrott. Här kan finnas kurser som idrottspecialisering, tränings- och tävlingslära samt idrottsledarskap.

Nationellt godkända idrotts utbildningar = NIU i Boråsregionen

Marks Gymnasieskola

- Basket

Idrottsutbildningen kan kombineras med Barn- och fritidsprogrammet, Ekonomiprogrammet, Estetiska programmet, Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet samt Teknikprogrammet.

Tingsholmsgymnasiet

- Längdskidor (Ansökan till Svenska Skidförbundet via Tingsholmsgymnasiets webbplats.)

BORÅS STAD

- Basket
- Discgolf
- Fotboll
- Friidrott
- Futsal
- Golf
- Innebandy
- Simning
- Truggymnastik

[Du kan söka dessa NIU idrottsutbildningar inom följande nationella program och skolor:](#)

För mer information om ansökan till samtliga av Borås Stads gymnasieskolors idrottsutbildningar se [borasgymnasier.se](#).

Almås gymnasiet

- Barn- och fritidsprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hantverksprogrammet (efter kontakt med och beslut av rektor)
- Hotell- och turismprogrammet

Sven Eriksonsgymnasiet

- Ekonomiprogrammet
- Teknikprogrammet
- Barn- och fritidsprogrammet (inriktning Fritid och hälsa)

Viskastrandsgymnasiet

- Samhällsvetenskapsprogrammet

Bäckängsgymnasiet

- Naturvetenskapsprogrammet (endast profilen Miljö och hållbar utveckling)

Riksidrottsgymnasium = RIG

Tingsholmsgymnasiet - Längdskidor

(Ansökan till Svenska Skidförbundet via Tingsholmsgymnasiets webbplats.)

Lokala idrottsutbildningar = LIU i Boråsregionen

[Du kan även få en fördjupning inom idrott vid gymnasieskolor i Boråsregionen:](#)

Almås gymnasiet

- Bordtennis, fotboll, friidrott, golf, handboll, innebandy, ishockey, konståkning, padel, rodd, simning och tennis.

Erbjuds på:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Försäljnings- och serviceprogrammet
- Hantverksprogrammet (efter kontakt med och beslut av rektor)
- Hotell- och turismprogrammet
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet (efter kontakt med och beslut av rektor)

För att se all information om idrott på Borås stads skolor

www.borasgymnasier.se

[Lärling, individuell prövning, kontakta rektor.](#)

[Vi kan erbjuda andra idrotter om intresse finns](#)

Kunskapskällan i Herrljunga

- Fotboll

Marks Gymnasieskola

- Fotboll och övriga individuella idrotter.

Idrottsutbildningen kan kombineras med Barn- och fritidsprogrammet, Ekonomiprogrammet, Estetiska programmet, Naturvetenskapsprogrammet, Samhällsvetenskapsprogrammet samt Teknikprogrammet.

Sven Eriksonsgymnasiet

- Bordtennis, fotboll, friidrott, golf, handboll, innebandy, ishockey, konståkning, padel, rodd, simning och tennis.

För att se all information om idrott på Borås stads skolor

www.borasgymnasier.se

[Vi kan erbjuda andra idrotter om intresse finns.](#)

Tingsholmsgymnasiet

- Fotboll och ishockey, 400 poäng.

[LIU special, 200 poäng, där vi erbjuder valfri idrott. Anmälan på Tingsholmsgymnasiets webbplats.](#)

Tranemo Gymnasieskola

- Ishockey

Studier efter gymnasieskolan

➤ Högskolan

Högskolan är samlingsnamnet på den utbildning som sker vid högskolor och universitet.

All utbildning vid högskolorna sker i form av kurser. Studietiden på högskolan räknas i poäng där 20 veckors heltidsstudier (= 1 termin) motsvarar 30 poäng.

Du kan välja att läsa ett program eller så kan du själv välja de kurser du vill läsa och på så vis skapa din egen utbildning.

YRKESEXAMINA

Vissa utbildningar leder till yrkesexamina. Detta gäller utbildningarna till exempelvis läkare, civilingenjör, lärare, arkitekt, fysioterapeut eller psykolog. Dessa har till stora delar fastställda ramar för hur utbildningen ska se ut.

GRUNDLÄGGANDE BEHÖRIGHET

Om du vill läsa en högskoleutbildning som en kurs eller ett program behöver du grundläggande behörighet. Det behövs till alla högskoleutbildningar. Har du en gymnasieexamen från ett nationellt program ingår den grundläggande behörigheten. På yrkesprogrammen kan du välja bort högskolebehörigheten om du vill. Var noga med dina kursval om du siktar på fortsatta studier.

SÄRSKILD BEHÖRIGHET

Förutom krav på grundläggande behörighet har vissa högskoleutbildningar också krav på speciella förkunskaper som kallas särskild behörighet. Särskild behörighet anges i form av krav på kunskaper i vissa kurser från gymnasiet, behörighetskurser. Du ska ha läst de kurser som anges och ha lägst betyget E.

Urval till högskolan

Vid urval till program och kurser som vänder sig till nybörjare på högskolan ska minst en tredjedel av studenterna tas in på betyg från gymnasieskolan och minst en tredjedel utifrån resultat på högskoleprovet.

Skolorna har dessutom rätt att själva bestämma urvalet för upp till 1/3 av platserna. Det innebär att skolan kan ta in studerande utifrån antagningsprov, intervjuer med mera. Detta är än så länge ganska ovanligt.

URVAL GENOM BETYG

Det är inte helt lätt att beskriva hur du ska räkna ut ditt jämförelsetal men det är viktigt att komma ihåg att:

- Ju högre betyg du har, desto större möjlighet har du att komma in på högskolan.
- Ett betyg i en kurs som omfattar många gymnasiepoäng väger tyngre än ett betyg i en kurs med färre poäng.
- De betyg du får under år 1 och 2 väger lika tungt som betygen du får under år 3.
- Du kan enbart få betyget E eller F på ditt gymnasiearbete. Detta betyg räknas inte med när man räknar ut ditt betygsvärde.
- Du kan få upp till 2,5 p i extra meritpoäng. Läs mer på nästa sida.

URVAL GENOM HÖGSKOLEPROVET

Högskoleprovet är ett prov som mäter kunskaper och färdigheter som är viktiga för alla högskoleutbildningar. Du kan göra högskoleprovet redan under ditt sista år på gymnasiet. Resultatet av ett högskoleprov gäller i åtta år och det är alltid det bästa resultatet som räknas.

ANDRA SÄTT ATT GÖRA URVAL

Till vissa utbildningar kan skolorna få använda andra sätt att välja ut de studerande. Detta gäller de konstnärligt inriktade utbildningarna och andra utbildningar som ställer krav på vissa personliga egenskaper. Man kan använda intervjuer, arbetsprover, uppspel, med mera.

DIREKTGRUPP OCH KOMPLETTERINGSGRUPP

Man delar upp de sökande med gymnasiebetyg i två grupper. Den ena gruppen består av sökande som söker på enbart sin gymnasieexamen. Den andra gruppen består av sökande som kompletterat sitt gymnasiebetyg i efterhand.

De som söker enbart på sitt gymnasiebetyg tilldelas fler platser i förhållande till antalet sökande. Du ska belönas om du i gymnasieskolan läser de kurser som krävs för särskild behörighet.

OBS! Om du läser ett yrkesprogram och i efterhand enbart läser in kurser för att få grundläggande behörighet så placeras du i gruppen som söker enbart på sitt gymnasiebetyg.

Yrkeshögskolan

Inom yrkeshögskolan finns det utbildningar som kombinerar teori och praktik.

Du som har en examen från ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program har grundläggande behörighet till yrkeshögskolan.

VAD KAN DU LÄSA?

Du kan söka utbildningar som ger dig fördjupade yrkeskunskaper både praktiskt och teoretiskt. Det ingår ofta mycket praktik ute på olika arbetsplatser. En del utbildningar fördjupar kunskaperna inom ett visst program, men andra är inte knutna till ett speciellt gymnasieprogram. En del utbildningar kräver viss yrkeserfarenhet.

Konst- och kulturutbildningar

Det finns även så kallade konst- och kulturutbildningar som enbart är eftergymnasiala.

Utbildningarna ska förbereda för vidare studier på konstnärliga högskolor och ska även leda till ett yrke inom konst- och kulturområdet. På några av utbildningarna kan det förekomma antagningsprov eller arbetsprover. Till vissa av utbildningarna har du rätt till studiestöd. Skolorna får ta ut en studerandeavgift.

OBS! Inom yrkeshögskolan finns utbildningar även för dig som läst ett högskoleförberedande program.

Folkhögskolan

På folkhögskolan kan du läsa allmänna kurser eller kurser inom områden som journalistik, fritid, teater, media, bild och form, data, miljö och idrott, med mera.

För de flesta utbildningar på folkhögskolan gäller en åldersgräns på 18 år, men det finns även skolor som anordnar utbildningar för dig som är yngre.

Kommunal vuxenutbildning

På den kommunala vuxenutbildningen har du möjlighet att studera från och med det år du fyller 20 eller då du avslutat din gymnasieutbildning.

På kommunal vuxenutbildning kan du till exempel komplettera din gymnasieutbildning med de kurser du behöver för att söka olika utbildningar på högskolan.

Meritkurser

Du har möjlighet att få tillgodoräkna dig upp till 2,5 poäng extra om du läst vissa meritkurser på gymnasieskolan. Ditt totala jämförelsetal kan alltså bli $20,0 + 2,5 = 22,5$ poäng när du söker till högskolan.

Motivet till dessa meritpoäng är att man vill uppmuntra eleverna på gymnasieskolan att läsa de kurser som högskolan efterfrågar istället för att välja "enklare" kurser.

MERITPOÄNG – MAXIMALT 2,5 POÄNG

Du kan skaffa dig meritpoäng för vissa kurser i engelska, moderna språk, svenskt teckenspråk för hörande och matematik. Du måste ha lägst betyget E och du kan inte få fler meritpoäng om du skulle ha högre betyg. En behörighetsgivande kurs ger inte meritpoäng. Det innebär att meritpoängen blir olika för olika utbildningar, beroende på vilka krav respektive utbildning har för särskild behörighet.

Detta gäller för meritpoäng:

ENGELSKA	LÄGST BETYGE
Engelska 7 = 1,0 meritpoäng	
Maximalt 1,0 meritpoäng för engelska	

MODERNA SPRÅK	LÄGST BETYGE
Moderna språk 3 = 0,5 meritpoäng	
Moderna språk 4 = ytterligare 1,0 meritpoäng	
Om moderna språk 3 krävs för behörighet får du 0,5 meritpoäng för: - moderna språk 5 eller - moderna språk 2 i ett annat modernt språk	
Svenskt teckenspråk för hörande ger meritpoäng på samma villkor som moderna språk.	
Maximalt 1,5 meritpoäng för moderna språk	

MATEMATIK	LÄGST BETYGE
Om behörighetskravet är grundläggande behörighet: Matematik 2, 3 och 4 = 0,5 meritpoäng per kurs	
Om behörighetskravet är Matematik 2: Matematik 3, 4 och 5 = 0,5 meritpoäng per kurs Matematik 5 kan ersättas av Matematik specialisering	
Om behörighetskravet är Matematik 3: Matematik 4 = 0,5 meritpoäng och Matematik 5 = 1,0 meritpoäng (totalt 1,5 meritpoäng) Matematik 5 kan ersättas av kurser i Matematik specialisering = 0,5 meritpoäng per kurs	
Om behörighetskravet är Matematik 4: Matematik 5 = 1,0 meritpoäng och Matematik specialisering = 0,5 meritpoäng (totalt 1,5 meritpoäng). Matematik 5 kan ersättas av kurser i Matematik specialisering. Tre kurser Matematik specialisering ger alltså 1,5 meritpoäng.	
Observera att man kan ha betyg i flera kurser Matematik specialisering med olika innehåll och att upp till tre kurser kan ge meritpoäng.	
Maximalt 1,5 meritpoäng för matematik	

Särskild behörighet till högskolan

Universitets- och högskolerådets föreskrifter för särskild behörighet till högskoleutbildningar som leder till yrkesexamen.

YRKESEXAMINA	SÄRSKILD BEHÖRIGHET
Agronomexamen	<u>Alt 1:</u> Ma 3b eller 3c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2 <u>Alt 2:</u> Bi 2 och Fy 1a eller 1b1+ 1b2 och Ke 2 och Ma 4
Apotekarexamen	Bi 2 och Fy 2 och Ke 2 och Ma 4
Arbets terapeutexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Arkitektexamen	Ma 3b eller 3c och Nk 2 (Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Audionomexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Biomedicinsk analytikerexamen	Bi 2 och Fy 1a eller 1b1+ 1b2 och Ke 2 och Ma 3b eller 3c
Brandingenjörsexamen	Fy 2 och Ke 1 och Ma 4
Civilekonomexamen	<u>Alt 1:</u> Ma 3b eller 3c och Sh 1b eller 1a1+ 1a2 <u>Alt 2:</u> Ma 3b eller 3c och Sh 1b eller 1a1+ 1a2 och Moderna språk - aktuellt språk 3
Civilingenjörsexamen	<u>Alt 1:</u> Fy 2 och Ke 1 och Ma 4 <u>Alt 2:</u> Fy 2 och Ke 1 och Ma 4 och Moderna språk - aktuellt språk 3 <u>Alt 3:</u> Bi 1 och Fy 2 och Ke 2 och Ma 4
Dietistexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Djursjukskötarexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Fysioterapeutexamen	Idrott och hälsa 1 och Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Förskollärarexamen och Grundlärarexamen inr. fritidshem	Nk 1b eller 1a1+ 1a2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Grundlärarexamen inriktning: - förskoleklass och åk 1-3 - grundlärarexamen åk 4-6	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 1b eller 1a1+ 1a2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Hippologexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Hortonomexamen	Bi 2 och Fy 1a eller 1b1+ 1b2 och Ke 2 och Ma 4
Högskoleingenjörsexamen	Fy 2 och Ke 1 och Ma 3c
Juristexamen	Hi 1b eller 1a1+ 1a2 och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Jägmästarexamen	Bi 2 och Fy 1a eller 1b1+ 1b2 och Ke 2 och Ma 4
Landskapsarkitektexamen	Ma 3b eller 3c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Landskapsingenjörsexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Lantmästarexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Logopedexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Läkarexamen	Bi 2 och Fy 2 och Ke 2 och Ma 4
Optikerexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1)
Ortopedingenjörsexamen	Fy 2 och Ke 1 och Ma 3c
Psykologexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Receptarieexamen	Bi 2 och Fy 1a eller 1b1+ 1b2 och Ke 2 och Ma 4
Röntgensjuksköterskeexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Sjukhusfysikerexamen	Bi 1 och Fy 2 och Ke 2 och Ma 4
Sjuksköterskeexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Sjöingenjörsexamen	Fy 1b1 eller 1a och Ma 3b eller 3c
Sjökaptenexamen	Fy 1b1 eller 1a och Ma 3b eller 3c
Skogsmästarexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Skogsteknikerexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Socionomexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Studie- och yrkesvägledarexamen	Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Tandhygienistexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Tandläkarexamen	Bi 2 och Fy 2 och Ke 2 och Ma 4
Tandteknikerexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1+ 1a2
Trädgårdssingenjörsexamen	Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1+ Fy 1a eller 1b1+ 1b2+ Ke 1) och Sh 1b eller 1a1
Veterinärexamen	Bi 2 och Fy 2 och Ke 2 och Ma 4

ÄMNESLÄRAREXAMEN GYMNASIET	
Dans och Teater	Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Filosofi och Juridik	Hi 1b eller 1a1 + 1a2 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Företagsekonomi	Ma 3b eller 3c och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Grekiska	Klassisk grekiska – språk och kultur 2 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Latin	Latin – språk och kultur 2 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Naturkunskap	Ma 3b eller 3c och Nk 2 (Bi 1 + Fy 1a eller 1b1 + 1b2 + Ke 1) och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Psykologi	Ma 2a eller 2b eller 2c och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Teknik	Fy 2 och Ma 4 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2

ÄMNESLÄRAREXAMEN GRUNDSKOLANS ÅK 7-9 OCH GYMNASIET	
Bild, Engelska, Musik och Svenska/Svenska som andraspråk	Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Biologi	Bi 2 och Ke 1 och Ma 3b eller 3c och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Fysik	Fy 2 och Ma 4 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Geografi	Ma 2a eller 2b eller 2c och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Historia och religionskunskap	Hi 1b eller 1a1 + 1a2 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Idrott och hälsa	Idrott och hälsa 2 eller motsvarande kunskaper och Ma 2a eller 2b eller 2c och Nk 2 (Bi 1 + Fy 1a eller 1b1 + 1b2 + Ke 1) och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Kemi	Bi 1 och Ke 2 och Ma 4 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Matematik	Ma 4 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Moderna språk	Moderna språk – aktuellt språk 3 och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Modersmål	Modersmål 2 eller motsvarande kunskaper och Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Samhällskunskap	Ma 2a eller 2b eller 2c och Sh 2
Teckenspråk	Sh 1b eller 1a1 + 1a2 och Svenskt teckenspråk för hörande 3 eller motsvarande kunskaper

ÄMNESLÄRAREXAMEN GRUNDSKOLANS ÅK 7-9	
Hem- och konsumentkunskap och slöjd	Sh 1b eller 1a1 + 1a2
Teknik	Ma 3b eller 3c och Nk 2 (Fy 1a eller 1b1 + 1b2 + Ke 1) och Sh 1b eller 1a1 + 1a2

UNIVERSITET HÖGSKOLOR KAN HA ANDRA KRAV FÖR SÄRSKILD BEHÖRIGHET

Kontrollera därför med skolan som anordnar utbildningen vad som gäller. Din studie- och yrkesvägledare kan hjälpa dig.

Gymnasieskolor i regionen

Du kan på denna sida se en förteckning över de gymnasieskolor som finns i Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Du hittar mer information på gymnasievalsjuhared.se.

Borås

ALMÅSGYMNASIET

Besöks- och postadress: Alingsåsvägen 36
504 38 Borås
Tel. 033-35 78 00
almasgymnasiet@boras.se
borasgymnasier.se

BÄCKÅNGSGYMNASIET

Besöksadress: P.A Halls Terrass 7
Postadress: 501 80 Borås
Tel. 033-35 79 40
backangsgymnasiet@boras.se
borasgymnasier.se

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

Besöksadress: Sven Eriksonsplatsen
Postadress: 501 80 Borås
Tel. 033-35 80 49
sveneriksonsgymnasiet@boras.se
borasgymnasier.se

VISKASTRANDSGYMNASIET

Besöks- och postadress:
Viskastrandsgatan 8, 506 30 Borås
Tel. 033-35 31 00
viskastrandsgymnasiet@boras.se
borasgymnasier.se

Viared

Bygg- och anläggningsprogrammet och Fordons- och transportprogrammet har även utbildningslokaler i Viared.
Besöksadresser: Företagsgatan 15,
Företagsgatan 17, Stämpelgatan 13

Herrljunga

KUNSKAPSKÄLLAN

Besöksadress: V:a Parkgatan 4
Postadress: Box 201, 524 23 Herrljunga
Tel. 0513-173 00
anita.gerdes-wolters@herrljunga.se
www.kunskapskallan.se

Mark

MARKS GYMNASIESKOLA

Besöksadress: Varbergsvägen 6, Skene
Postadress: Marks kommun, 511 80 Kinna
Tel. 0320-21 73 70
marksgymnasieskola@mark.se
www.marksgymnasieskola.se

Tranemo

TRANEMO GYMNASIESKOLA

Besöksadress: Brogatan 11
Postadress: 514 80 Tranemo
Tel. 0325-57 65 00
gymnasiet@tranemo.se
www.gymn.tranemo.se

Ulricehamn

TINGSHOLMSGYMNASIET

Tre rosors väg, 523 86 Ulricehamn
Tel. 0321-59 50 00
so-tingsholm@ulricehamn.se
www.ulricehamn.se/tingsholm/

Vårgårda

SUNDLERGYMNASIET

Besöksadress: Föreningsgatan 1
Postadress: 447 80 Vårgårda
Tel. 0322-60 09 09, 0322-60 05 02
info@sundlergymnasiet.se
www.sundlergymnasiet.nu

Naturbruksskolor i Västra Götaland

AXEVALLA HÄSTCENTRUM

Axevallarna Travbana 1
532 92 Axevallarna
Tel. växel 010-455 08 30
Tel. kontor 010-455 08 30
www.vgregion.se/f/axevallarna-hastcentrum/

NATURBRUKSSKOLAN SVENLJUNGA

Spinnaregatan 7, 512 53 Svenljunga
Tel. 010-455 08 30
www.vgregion.se/f/naturbruksskolan-svenljunga/

NATURBRUKSSKOLAN SÖTÅSEN

545 91 Töreboda
Tel. 010-455 08 30 vx
exp.sotasen@vgregion.se
www.vgregion.se/f/naturbruksskolan-sotasen/

NATURBRUKSSKOLAN UDDETORP

532 96 Skara
Tel. 010-455 08 30 vx
uddetorp@vgregion.se
www.vgregion.se/f/naturbruksskolan-uddetorp/

Fristående gymnasieskolor

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

Stora Brogatan 11,
503 30 Borås
Tel. 033-16 57 80
boras@dbgy.se
www.dbgy.se

LBS KREATIVA GYMNASIET

Sparregatan 12 b, 503 36 Borås
Tel. 033-17 03 40
boras@lbs.se
www.lbs.se/boras
Instagram: lbsboras
Rektor Mikael Friberg
Tel. 0730-77 03 48
mikael.friberg@lbs.se

PRAKTISKA GYMNASIET BORÅS

Besöks- och postadress:
Grönbogatan 5, 504 68 Borås
Rektor Elisabeth S Thorson
Tel. 0705-49 79 79
www.praktiska.se/boras

REALGYMNASIET I BORÅS

Besöks- och postadress:
Viskastrandsgatan 3-5, 506 30 Borås
Tel. 010-139 81 01
www.realgymnasiet.se
Instagram: realgymnasiet
Rektor Johanna Hane,
Tel. 0721-85 39 94
johanna.hane@realgymnasiet.se

STRÖMMA NATURBRUKSCENTRUM

511 99 Sätilla
marie.poldahl@strommanaturbruk.se
christina.almstrom@strommanaturbruk.se
www.strommanaturbruk.se

YRKESGYMNASIET I BORÅS

Getängsvägen 27, 506 44 Borås
Anette Eriksson, Rektor
anette.eriksson@yrkesgymnasiet.se
Anton Stube, Kommunikatör
Tel. 0703-82 28 14
anton.stube@thorengruppen.se
Skoladministratör Annika Larsson
annika.larsson@yrkesgymnasiet.se

Studie- och yrkesvägledare på gymnasieskolorna

➤ Borås

ALMÅSGYMNASIET

Roxana Lozonschi
Tel. 0768-88 77 97
roxana.lozonschi@boras.se

BÄCKÄNGSGYMNASIET

Jane Eriksson
- Estetiska programmet
- Designprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet (Inriktning: Samhällsvetenskap)
Tel. 073-432 76 46
jane.eriksson@boras.se

Anneli Hellsten
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet (Inriktning: Medier information och kommunikation)
Tel. 0768-88 79 47
anneli.hellsten@boras.se

Susanna Brissman
- Samhällsvetenskapsprogrammet (Inriktning: Beteendevetenskap)
- Humanistiska programmet
- Introduktionsprogrammet
Tel. 072-160 07 23
susanna.brissman@boras.se

SVEN ERIKSONSGYMNASIET

Anna Ekelund Täreby
- Ekonomiprogrammet (Juridik)
- Entreprenörprogrammet
- Teknikprogrammet
Tel. 033-35 32 02, 0768-88 32 02
anna.ekelund.tareby@boras.se

Lotta Seger
- Barn- och fritidsprogrammet
- Ekonomiprogrammet (Ekonomi)
- International Baccalaureate
- Introduktionsprogrammet
Tel. 0768-88 32 06, 033-35 32 06
lotta.seger@boras.se

VISKASTRANDSGYMNASIET

Ida Ahlbom
Samtliga program
Tel. 033-35 31 03, 0768-88 31 03
ida.ahlbom@boras.se

➤ Herrljunga

KUNSKAPSKÄLLAN

Christian Svensson
Tel. 0513-173 05
christian.svensson@herrljunga.se

➤ Mark

MARKS GYMNASIESKOLA

Pia Struxsjö
Tel. 0320-21 73 97
pia.struxsjo@mark.se

Lisa Johansson
0320-21 74 47
lisa.johansson@mark.se

➤ Tranemo

TRANEMO GYMNASIESKOLA

Pia Hagrenius
Tel. 0325-576403
pia.hagrenius@tranemo.se

➤ Ulricehamn

TINGSHOLMSGYMNASIET

Anneli Lidberg
Tel. 0766-436 676
anneli.lidberg@ulricehamn.se

➤ Vårgårda

SUNDLERGYMNASIET

Susanna Yngve
Tel. 0708-73 50 90
susanna.yngve@vargarda.se

➤ Naturbruksskolor i Västra Götaland

SVENLJUNGA

Jessica Brobjer
Tel. 072-206 38 82
jessica.brobjer@vgregion.se

UDDETORP

Madelaine Bergman
Tel. 070-082 43 51
madelaine.bergman@vgregion.se

SÖTÅSEN, AXEVALLA HÄSTCENTRUM

Annette Tivenäs
Tel. 073-801 63 38
annette.tivenas@vgregion.se

Har du frågor?

Om du har specifika frågor om ett program eller inriktning/profil är du välkommen att höra av dig direkt till studie- och yrkesvägledarna på gymnasieskolorna.

➤ Fristående gymnasieskolor

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

Johannah Karlsson (tillfälligt)
Tel. 0703-66 49 14
johannah.karlsson@dbgy.se
SYV dorrit.friberg@dbgy.se

LBS KREATIVA GYMNASIET

Linnea Hedström
Tel. 076-111 82 68
linnea.hedstrom@academedia.se
Shahad Al-Bachachi
shahadaladeentalib.al-bachachi@lbs.se
Digital studievägledning:
www.snackamedsyv.se

PRAKTISKA GYMNASIET BORÅS

Elisabeth S Thorson
Tel. 0705-49 79 79
elisabeth.svensson@praktiska.se

REALGYMNASIET I BORÅS

Caroline Smids
Tel. 0721-85 39 09
caroline.smids@realgymnasiet.se

STRÖMMA NATURBRUKSCENTRUM

Christina Almström, SYV
Tel. 0301-475 03
christina.almstrom@strommanaturbruk.se

YRKESGYMNASIET I BORÅS

Malkolm Abrahamsson
Tel. 0730-97 82 53
malkolm.abrahamsson@yrkesgymnasiet.se

Öppet hus på gymnasieskolorna

Passa på att gå på Öppet hus på de olika gymnasieskolorna för att få så mycket information som möjligt inför ditt gymnasieval.

Du som är elev i årskurs 9 och dina föräldrar får då möjligheten att ta reda på mer om de olika programmen och inriktningarna.

ALMÅSGYMNASIET SVEN ERIKSONSGYMNASIET

16 november kl 17.00-19.30

BÄCKÄNGSGYMNASIET VISKASTRANDSGYMNASIET

21 november kl 17.00-19.30

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

30 november kl. 17.00-19.00

17 januari kl. 17.00-19.00

23 april kl. 17.00-19.00

KUNSKAPSKÄLLAN I HERRLJUNGA

29 november kl. 17.00-19.00

24 januari kl. 17.00-19.00 (Besökskväll)

LBS KREATIVA GYMNASIET

24 oktober kl.17.00-19.00

14 november, Friskolemässa i Kuben, Simonsland, kl. kl. 15.00-19.00

22 november kl.17.00-19.00

17 januari kl.17.00-19.00

25 april kl.17.00-19.00

MARKS GYMNASIESKOLA

25 oktober kl. 18.00-19.30

16 april kl. 18.00-19.30

Se skolans [webbplats](#) samt sociala medier för information om öppet hus.

NATURBRUKSSKOLORNA I VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Axevalla Hästcentrum

30 september 2023, kl. 10.00-13.00

31 oktober 2023, kl. 10.00-13.00

5 december 2023, kl. 18.00-20.00

18 januari 2024, kl. 18.00-20.00

3 april 2024, kl. 18.00-20.00

2 maj 2024, kl. 18.00-20.00

Naturbruksskolan Svenljunga

23 september 2023, kl. kl. 09.00-12.00

17 januari 2024, kl. 17.00-20.00

Naturbruksskolan Sötåsen

7 oktober 2023, kl. 10.00-14.00

20 januari 2024, kl. 10.00-14.00

Naturbruksskolan Uddetorp

14 oktober 2023, kl. 10.00-14.00

16 januari 2024, kl. 18.00-20.00

[Mer information och anmälan på webbplats](#)

Du får prata med lärare och elever samt undersöka de olika skolorna och uppleva atmosfären. Vissa skolor anordnar även besöksdagar då du har möjlighet att besöka en gymnasieskola under en "vanlig" skoldag.

PRAKTISKA GYMNASIET BORÅS

7 december kl. 17.00-18.00

18 januari kl. 17.00-18.00

25 april kl. 17.00-18.00

REALGYMNASIET I BORÅS

14 november, Friskolemässa i Kuben, Simonsland, kl. 15.00-19.00

16 november kl. 17.00-19.00

28 november på Borås Djurpark, kl. 17.00-19.00

18 januari kl. 17.00-19.00

2 maj kl. 17.00-19.00

"Prova på"-tillfällen under vecka 4

Varje profil har var sin dag under veckan

Anmälan till Marcus Claesson, marcusclaesson@realgymnasiet.se

[Mer information på skolans webbplats](#)

SUNDLERGYMNASIET

Öppet hus: 5 december kl. 17.00-19.00

Drop-in: 23 januari kl. 17.00-18.00

TINGSHOLMSGYMNASIET

30 november

[Mer information på skolans webbplats](#)

TRANEMO GYMNASIESKOLA

4 december kl. 17.30-19.30

[Mer information på skolans webbplats](#)

YRKESGYMNASIET

[Mer information på skolans webbplats](#)

Programväljaren för

Borås, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda är producerad av Tremedia på uppdrag av och i nära samarbete med dessa kommuner. Foto: Fotograf Anna Sigge, Adobe Stock, Shutterstock samt Tremedia. Omslagbild: Adobe Stock.

© TREMEDIA i Borås AB, 2023. Reservation för ändringar. Kontrollera eventuella förändringar av utbudet på gymnasievalsjuhärads.se samt på skolornas webbplatser.

Besöksdagar på gymnasieskolorna

➤ Borås

ALMÅSGYMNASIET
BÄCKÄNGSGYMNASIET
SVEN ERIKSONSGYMNASIET
VISKASTRANDSGYMNASIET

PROGRAMDAGAR

Vecka 42: Tisdag–torsdag 17–19 oktober

Någon av dagarna kan du som bor i Borås, Bollebygd eller Svenljunga besöka gymnasieskolorna och informera dig om gymnasieskolorna och deras program. Vilken tid som gäller för ditt besök får du besked om på din skola. Du som bor i en annan kommun och är intresserad av att besöka skolorna i Borås kan kontakta din studie- och yrkesvägledare.

➤ Mark, Herrljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vårgårda

MARKS GYMNASIESKOLA

Framtidsdagar vecka 45, 8–9 november 2023

Du kan också kontakta oss för att skugga ett program.

Mer information på [skolans webbplats](#).

TINGSHOLMSGYMNASIET

[Mer information på skolans webbplats](#)

KUNSKAPSKÄLLAN I HERRLJUNGA

Skär i samverkan med Altorpskolan.

Besök kan också bokas in löpande efter överenskommelse, kontakta din skolas Studie- och yrkesvägledare.

SUNDLERGYMNASIET

Skär löpande efter överenskommelse.

Kontakta din skolas studie- och yrkesvägledare för mer information och för att boka in ett besök.

TRANEMO GYMNASIESKOLA

Skär löpande efter överenskommelse.

Kontakta din skolas studie- och yrkesvägledare för mer information och för att boka in ett besök.

➤ Friskolor

DROTTNING BLANKAS GYMNASIESKOLA

Samma datum som de kommunala skolorna i Borås samt efter överenskommelse. Kontakta boras@dbgy.se eller boka in dig via skolans [webbplats](#).

LBS KREATIVA GYMNASIET

Samma datum som de kommunala skolorna i Borås (anmälan sker genom respektive grundskola). Utöver dessa dagar går det att boka Elev för en dag via vår hemsida www.lbs.se/boras

PRAKTISKA GYMNASIET BORÅS

Löpande efter överenskommelse.

Kontakta Elisabeth S Thorson, tel 0705-49 79 79

REALGYMNASIET I BORÅS

Samma datum som de kommunala skolorna i Borås (anmälan sker genom respektive grundskola). Utöver dessa dagar går besök även boka genom Marcus Claesson på 0735-97 28 92.

STRÖMMA NATURBRUKSCENTRUM

1 november kl. 9.30–cirka 12.00

18 november kl. 9.30– cirka 12.00

6 december kl. 18.00– cirka 20.00

16 december kl. 9.30– cirka 12.00

26 januari kl. 9.30– cirka 12.00

[Mejla skolan](#) eller kontakta skolans studie- och yrkesvägledare, tel. 0301-475 03.

Vi tar även emot besök löpande, boka via tel. 0301-475 03

YRKESGYMNASIET

Samma datum som de kommunala skolorna i Borås.

[Mer information på skolans webbplats](#)

GYMNASIEMÄSSA PÅ KUBEN (NAVET)

14 november kl. 15.00–19.00

Skolorna som deltar är: Drottning Blankas gymnasieskola, LBS Kreativa gymnasium, Praktiska gymnasiet, Realgymnasiet, Strömmanaturbruksgymnasium samt Yrkesgymnasiet.

Programväljarkollen
– ett quiz för dig som ska söka till gymnasiet!
Du hittar det på www.programvaljaren.se